

Naročnina mesečno
25 Din, za inozem-
stvo 40 Din — ne-
deljska izdaja ce-
loletno 120 Din, za
inozemstvo 140 Din

Uredništvo je v
Kopitarjevi ul. 6/III

Telefoni uredništva: dnevna služba
2050. — nočna 2996, 2994 in 2050

SCLOVENEK

Ček račun: Ljub-
ljana št. 10.650 in
10.349 za inserate;
Sarajevo št. 7563,
Zagreb št. 39.011,
Praga-I Dunaj 24.797

Uprava: Kopitar-
jeva 6, telefon 2992

Z nedeljsko prilogo »Ilustrirani Slovenec«

Izhaja vsak dan zjutraj, razen
ponedeljka in dneva po prazniku

Volitve v Nemčiji

Vse stoji pod presenetljivim utisom izida nemških volitev, ki ga tudi najboljši poznavalec nemških razmer niso mogli predvideti. Prva značilnost nedeljskih nemških volitev je silen porast ekstremnih elementov, predvsem narodnih socialistov in komunistov. Narodni socialisti s svojimi šest in pol milijona glasovi predstavljajo drugo največjo stranko v državi. To je stranka nemškega fašizma, ki je proti parlamentu in proti ustavi, ki zahteva, da se revidirajo mirovne pogodbe in takoj ustavijo reparacijska plačila zaveznikom. A. Hitler, ki jih vodi, je bil vedno proti politiki miru in sporazumevanja, ki jo je vodil pokojni Stresemann in sedaj Curtius. Ta stranka političnih umorov in atentatov, ki v zunanji in notranji politiki kliče po močni oboroženi roki je zbrala na svojo listo skoraj petino vseh oddanih glasov, kar priča, kako neustaljen in notranje zrevelucioniran je notranji položaj v Nemčiji. V Hitlerjevi stranki je z vso silo butni na dan tisti nemški nacionalizem, ki je prenaseljen revanšnih stremeljenj in ki odreja voljavnost zapadnih, zlasti pa vzhodnih mej povelje Nemčije. Zato je razumljivo, da je izid nemških volitev posebno nemilo odjeknil v Franciji, kjer se še dosedaj v nacionalističnem časopisu ni poglelo obžalovanje, da je Francija predčasno izpraznila Porenje in dala tako iz rok zadnjo možnost, da vpliva tudi na notranjo nemško politiko. Porast nemškega nacionalizma bo vzbudilo v Franciji novo nezaupanje do Nemčije in ni izključeno, da bo to stalo Brianda glavo, katerega utegnejo prisiliti, da bo začasno vsaj prepustil zunanjo politično krmilo bolj trdnim rokam.

Komunisti so pridobili čez milijon novih glasov in se s svojimi 76 mandati plasirali na tretje mesto med političnimi strankami. Moskva dela vztrajno in po načrtu. Že od nekdanje Nemčije od boljševikov predestilirana za prvi bodoči sovjetski eksperiment v Evropi. Boljševiki se dobro zavedajo, da bodo uspeli v Evropi le tedaj, ako bodo uspeli v Nemčiji. Zelo težke gospodarske prilike v povojni Nemčiji so kot nalašč voda na sovjetski mlin. V Nemčiji raste bolj in bolj brezposelnost in že se čujejo glasovi, da utegne po zimi doseči gorostasno število 4 milijonov. Državni buĝet ne bo zmogel tolikšne preobremenitve, da bi vse podpiral. — Kaj polem? Vsak seestransni človek je revolucionar. Ljudje, ki so v nedeljo v Nemčiji glasovali za komunistično stranko, še približno niso vsi komunisti. To je prostozemski eksperiment, ki se uporablja, upor proti razmeram, iz katerih iščejo izhoda magari z revolucijo. Seveda se ne sme prezreti, da je tolikšen porast komunističnih glasov mnogo plod skrajno hujšajoče agitacije od sovjetov plačanih agentov. Saj ima Nemčija najbolj razvito socialno zakonodajo na svetu. Zato bo položaj vsake vlade in naj bo katerakoli, skrajno kočljiv in težaven, ker ne bo imela nobene zadovoljive možnosti, da zadosti izradikaliziranim masam in jih s čutom odgovornosti za akupnost potegne k sodelovanju.

Stranka, ki je poleg nemških nacionalcev (Hugenberga) največje izgub utrpela, so socialisti. Čeprav predstavljajo socialna demokracija še vedno najmočnejšo stranko Nemčije, lahko zadnje volilne nedelje vknjiži za svoj črni dan, kajti izguba pol drugega milijona glasov ni le trenutni pojav v socialni demokraciji, ampak pomeni neprimerno več: socialna demokracija v Nemčiji je pričela propadati, kakor so se od Hugenberga odločile skrajne nacionalistične struje in prešle k Hitlerju, podobno je tudi nemški proletarijat pričel zapuščati socialiste in se pridružil deloma komunistom, deloma centru. Socialna demokracija je po vojni od volitev do volitev rasla in pri zadnjih volitvah dosegla skoraj 10 milijonov glasov. Toda že dolgo je bila proti voditeljem v lastnih vrstah velika nevolja radi njihove neznačajne politike. Socialisti so bili med delavskimi masami vedno glasni z radikalnimi gesli, čeprav jih je razvoj dogodkov večkrat potisnil na vodstvo države, kjer so imeli radi svoje številnosti veliko moč in veliko odločitev. A ravno v tej vodilni poziciji so morali večkrat pristopiti k odločitvam, ki jih jim je narokovalo resnično življenje. Morali so videti, da socialističen paradiz, kakor ga oni obljubljajo delavstvu, pač ni mogoč — a niso imeli poguma ne poštenosti, da svojemu volilstvu to tudi povedo. Razven tega so bežali pred odgovornostjo, kjer so le mogli in za vse neprijetnosti, ki jih ima vladna politika, prepustili odgovornost najrajši centru, da so tem lažje za hrbtom po njem udrihali. Značilno je, kako so se letošnjo pomlad, ko so stitili bližnje volitve umaknili iz vlade in prešli v opozicijo, da pripravijo teren in volilne blagerje za volitve. Pa ni nič pomagalo. Socialistična nemožnost, ko za svoja dela in svojo politiko niso marali nositi odgovornosti, jim je med volitvami vzela simpatije. Njihova izguba je tem občutnejša, ker je bila na splošno volilna udeležba za kakih 10% večja kot pri zadnjih volitvah.

Edina stranka, ki je šla v volilni boj brez volilnega gesla je bil katoliški centrum. Bil je do zadnjega v vladi, vzel je nase odgovornost za Youngov načrt in breme vseh tistih neprijetnosti, ki jih mora vsaka vlada nalagati državljanom. Šli so v volilni boj sklicevali se edinole na svoje pošteno delo za državo in v odkriti in jasno parolo, da se narod ne sme braniti odgovornosti na državni politiki. Kako visoko imajo katoličani politično izsolane svoje volilce, se vidi iz volilnih rezultatov. Stranka ne le da ni nič utrpela na glasovih, ampak je skupno z bavarsko ljudsko stranko celo porasla za cel milijon glasov. To je izredno velik uspeh, ki priča, da je centrum povojno struvarstvo, ki se je pojavilo v njegovih vrstah že prebeto in da Centrumski zopet enotno in složno nastopajo. Centrum zavzema danes tako pozicijo

Presenetljiv izid nemških volitev

Zmagovit napredek katoliškega centra — Veliko nazadovanje socialistov
Porast fašizma in komunizma

Volilni rezultati

Berlin, 15. sept. Po dosedanjih uradnih volilnih izidih je pri večerajšnjih volitvah glasovalo izmed 42.8 milj. vol. upravičencev 34.943.460 volivcev, med tem, ko je 1928 bilo oddanih le 30 milijonov 728.381 glasov. Od teh so dobili:

Socialdemokratje 8.536.016 (1928 9.951.059) 142 mandata (1928 158).
Nemški nacionalci 2.458.497 (4.380.029) 41 mandata (73).
Kat. centrum 4.550.000 (3.711.141) 76 mandata (62).
Komunisti 4.600.000 (3.263.354) 77 mand. (54).
Nemška ljudska stranka 2.050.000 (2.678.207) 33 mandata (45).
Drž. stranka (demokrati) 1.322.608 (1.504.148) 20 mandata (25).
Gospodarska stranka 1.352.000 (1.395.684) 23 mandata (23).
Bavarska ljud. stranka (katoličani) 1.108.000 (945.304) 19 mandata (16).
Narodni socialisti 6.275.000 (809.771) 106 mandata (12).
Lanvolci 18 mandata (13).
Konzervativna ljud. stranka 2 mandata (0).
Nemška kmetijska stranka 6 mandata (8).
Landbund 3 mandata (3).
Hanoverci 5 mandata (4).

Evangeljska lista 14 mandata (0).

Potemtakem bo štel novi nemški državni zbor 573 poslancev, med tem ko jih je stari imel le 491.

Na podlagi teh izidov so nemški nacionalci in protestantska nemška ljudska stranka izgubili po 40% svojega volivstva. Nova državna stranka je v primeri s prejšnjimi demokrati izgubila 12% volivcev.

Od vladnih strank sta napredovali le dve stranki: Katoliška bavarska ljudska stranka in Katoliški centrum. Prva je pridobila 4 mandate, druga 14.

Socialdemokratje so izgubili 9 mandata, 9% svojega dosedanjega posebnega stanja. Zato pa so komunisti pridobili 22 mand. ter narasli za 40%.

Narodni socialisti so pridobili 95 mandata, ter so se sedaj povečevali.

Posebno slabo so izšli konservativci, ki so se odcepili od nemških nacionalcev. Med tem, ko sta se Landvolci in Kršč. soc. Volksdienst dobro držali. Govori se, da se nameravajo Landvolci, Hanoverci, Konservativci in pet Landbundovcev združiti v eno samo stranko, ki bo štela 27 poslancev. Te skupini se bo morda pridružil tudi Krščansko socialni Volksdienst.

Da je nova državna stranka v primeri z demokratsko stranko tako nazadovale, je pripisovati odcepitvi levičarsko orientiranih demokratskih volivcev.

Skupno število volivcev je zrastle za 10%.

Silen porast narodnih socialistov

Narodni socialisti so naraščali kakor plaz, če tudi mnogokje na škodo nemških nacionalcev. Narodno socialistični glasovi so se v Breslavi in Lübecku podvanjastorili. V Hannoveru poenajstorili, v Dresdenu povečevali, ravno tako v Mannheimu, Altoni in Halle, v Königsbergu in Flensburgu posedmorili, v Frankfurtu povečevali, mnogokje so dosegli celo dvajsetkrat in še več glasov kakor leta 1928. Značilno pa je, da se v svoji dosednji glavni trdnjavi v Monakovem proti vsem pričakanj niso več kakor podvojili. Izvoljeni so vsi narodnosocialistični voditelji. Le Adolf Hitler, ker je Avstrijec in ne nemški državljan, ne bo sedel v nemškem državnem zboru. Narodno socialistično volitvo je vodil turingijski minister dr. Frick.

Posebno hudo je prizadeta nemška ljudska stranka, ki je s Stressemannom izgubila edino osebnost, ki je imeli vpliv na volivce.

Državna stranka je imela v kljub nazadovanju v primeri s prejšnjo demokratsko uspehe v Dresdenu, Flensburgu in Lübecku.

V Karlsruhe, kjer sta državna stranka in nemška ljudska stranka postavili skupno listo, sta obe kljub temu izgubili eno tretjino svojih dosedanjih glasov. Sploh je glavni znak teh volitev močna izguba liberalizma.

Kaj bo z novim državnim zborom

Edino možna vlada sredine in socialistov

Po presenetljivem rezultatu državnozbornih volitev je veliko vprašanje, ali bo novi državni zbor s 573 poslanci delazmožen, ker 183 poslancev komunistov in narodnih socialistov negira parlament in ustavo. Nemški državni zbor iz leta 1924, katerega primerjamo z današnjim in ki je bil izvoljen pod prvimi utisi nemške deflacijske krize, je imel med 472 poslanci 62 komunistov in 32 narodnih socialistov, pa se je prav kmalu izkazal kot delanezmožen, tako, da so se morale meseca decembra istega leta ponoviti volitve, katere so ublažile radikalizem, komunisti pa so se vrnili v takratni novi parlament samo s tremi četrtinami, narodni socialisti pa z manj kot polovico prejšnjih mandata. Sedaj pa se je parlamentarna podlaga Brüningovega kabineta, ki je bil itak vlada manjšine, precej skrčila. Večina novega državnega zbora znaša 287 glasov. Dosedanja vladne stranke razpolagajo samo z 206 glasovi. Možnosti, da se večina razširi na desno stran, ni. Če bi z vlado sodelovali nemški nacionalci pod Hugenbergom, bi se spravila skupaj samo manjšina 247 glasov. Zdi se pa izključeno, da bi se mogla začeti pogajanja z narodnimi socialisti. Če bi se vladni blok razširil na levo s pritegnitvijo socialnih demokratov, bi se s tem dosegla večina 349 glasov. Zmerne desne skupine sedanjega vladnega bloka, to je ljudska stranka, kršč. socialisti, konservativci itd. pa bi se take kombinacije gotovo ne udeležili, če ti odpadejo, bi se večina zmanjšala na 307 glasov, če pa bi se gospodarska stranka in nemška ljudska stranka tudi

izločili, bi pa iz večine nastala manjšina 251 glasov. Weimarska koalicija pa bi razpolagala sploh samo z 258 glasovi.

V vladnih krogih se zdi, da zaenkrat ne mislijo na prenosno Brüningovega kabineta. Sodi se, da misli Brüningov kabinet na to, da bi ostal na mestu kot vlada manjšin, obenem pa se skušal uasloniti na socialno demokracijo in iskati pri njej podporo od slučaja do slučaja. Vlada upa, da bo socialna demokracija po sedanjih rezultatih pokazala večjo voljo, jo podpirati, ker je treba zagotoviti nemško zunanjo politiko in resno obnovo države. Toda v vladnih krogih smatrajo kot edini izhod iz tega položaja protovoljno omejitve parlamentarnega dela na minimum potom dogovora med vladnimi strankami. To bi se lahko zgodilo s kratkimi pooblastilnimi zakoni, ki bi se morali od slučaja do slučaja skleniti za vsako posamezno materijo, ker dve tretjinske večine, ki bi bila potrebna za izpremembo ustave, v dem parlamentu ni več mogoče sestaviti. Če bi bila vlada s socialnimi demokrati mogoča, bo morda mogoče parlamentarno sodelovanje s skupnim interfrakcionalnim odborom meščanske sredine in socialnih demokratov, pri čemer bi se možnost radikalnih motiev omejila z uresnitvijo zakonodaje.

V bančnih in borznih krogih se smatra izid volitev za najtežji faktor negotovosti. Ze pri prvih utisih se je pokazala na borzi tendenca po razbremenitvi, ki so jo pozivljali domači in inozemski prodajni nalogi.

Pravec nemške zunanje politike se ne spremeni

Dunaj, 15. sept. as. Zenevskemu posebnemu poročevalcu »Neue Freie Presse« je izjavil na vprašanje francoski zun. minister Briand, da se v Zenevi noče podrobno izjaviti o izidu nemških volitev, da pa trdno upa, da bo tudi po teh volitvah mogoče nadaljevati politiko sprave. Henderson je odklonil izjavo, dočim je neki vodilni član nemške delegacije izjavil, da je bila to volitev v znaku gospodarske krize in velike politične neugodnosti. Vendar bosta, kakor dosedaj, stali dve tretjini državnega zbora za tako zunanjo politiko, ki odklanja pustolovščine in hoče nadaljevati sporazum. To je ista politika, ki odklanja igro z diktaturo.

Kancler pri Hindenburgu

Berlin, 15. sept. as. Danes dopoldne je državni kancler Brüning poročal državnemu predsedniku Hindenburgu o rezultatu volitev in političnih posledicah. Med predsednikom republike in državnim kanclerjem vlada soglasje, da odstop Brüningove vlade ne pride v poštev, temveč hoče vlada najbrže oktobra stopiti pred novi parlament in zahtevati brez presnosne vlade večino za gospodarski in finančni reformni program. Medtem pa se bodo neofici-

v nemškem političnem življenju, da brez njega nobena delovna vlada ne bo mogoča.

Popolnoma pa je skrahirala takozvana državna stranka, kakor je bilo tudi pričakovati. Demokratski, ki so se z njo identificirali so sami sebe politično likvidirali. Čisto naravno. Stranka, ki ni izrasla organično iz naroda, ampak je zamisel nekakšnih politikov, ki bi jo hoteli narodu dekritirati je nesmišeln in ne more najti nikdar odmeva med norodom.

Politični položaj Nemčije po nedeljskih volitvah je zelo težaven in nejasen, že radi tega, ker bo v novem parlamentu 183 poslancev (nar. socialisti in komunisti), ki zanikajo ustavo in parlamentarizem. Vsaka kombinacija je sedaj še pre zgodnja, a politična javnost zato nič manj z zanimanjem pričakuje razvoj nadaljnjih dogodkov.

jelno in predvsem pač z voditelji socialnih demokratov vršila pogajanja, najbrže o sodelovanju od slučaja do slučaja. V vladnih krogih se naglašja, da obstoja za dosedanjo linijo zunanje politike slej ko prej velika večina, ker je socialne demokrate v zunanji politiki prištevati k bloku dosedanjih strank. Od te skupnosti zunanje-političnih vidikov se bodo našle tudi možnosti za pogajanja glede notranje politike.

Vodilni politiki izvoljeni

Berlin, 15. sept. as. Vsi ministri Brüningovega kabineta so zopet izvoljeni, razen tega pa tudi Guérard, katerega centrum ni več kandidiral. Minister za zasedene kraje Treviraus reprezentira samo stranko petih mož. Konservativna ljudska stranka, ki je bila ustanovljena po ločitvi od Hugenberga, je pripeljala v državni zbor zopet tudi grofa Westarpa. Drž. fin. minister Dietrich je bil izvoljen med voditelji državne stranke. Med poslanci, ki stopajo v državni zbor na novo, je predvsem omeniti bivšega šefa vojnega vodstva gen. von Seeckta in generalnega direktorja nemške nar. banke dr. von Straussa, ki sta bila oba izvoljena na listi nemške ljudske stranke. Zopet je izvoljen tudi knez Herbert Bismarck, ki je pripadal predzadnjemu parlamentu. Med socialnimi demokrati so zopet izvoljeni vsi stari vodilni možje, tako pruski minist. predsednik Braun, bivši minister Severing, dr. Hilferding, Scheidemann in Wissel. Tudi voditelj stranke Wels in predsednik državnega zbora Lübe sta zopet izvoljena.

Odmev v Avstriji

Dunaj, 15. sept. as. Rezultat nemških volitev v Avstriji, kjer bodo prihodnje spomlad meseca marca tudi imeli volitve v narodni svet pričakovali z največjo napetostjo. Uspeh narodnih socialistov se smatra v Avstriji zato za posebno neprijeten, ker je novi vrhovni voditelj knez Starhemberg, kakor se sedaj vedno ugotavlja, še sedaj v tesnih zvezah s Hitlerjem, pri čigar puču je svoječasno sodeloval.

Komentarji inozemstva

Pariz, 15. sept. as. Listi naglašajo v zelo stvarnih komentarjih, da izid nemških volitev da leče presega najhujšo bojazen. Porazni utis ogromnega Hitlerjevega uspeha daje francoski kritiki samo eno tolažbo, da je obdržal svojo pozicijo centrum in deloma soc. demokracija. »Petit Parisien« upa radi tega, da bo kljub občutnim izgubam meščanskih srednjih strank še vedno prišla kot zadnja možnost sestave velike koalicije v novem nemškem državnem zboru. Nad vse močni porast ekstremnih kril na levi in desni strani izredno moti atmosfero za mirno zunanjo politiko. »Journal« piše, da je stranka revolucije (nar. socialisti), nerada, plebejstva, državnih udarov, umora in državljanske vojne zastupila s svojo propagando nemški narod. V masah so večeraj volivci glasovali proti republiki, proti politiki miru, proti Stressemannu. Levičarski listi pričakujejo, da se bo sestavila koalicija, katero posebno zahteva »Quotidien« kljub vsem nasprotjem med centrumom in socialno demokracijo.

London, 15. sept. as. — Angliški listi se ne objavljuje nobenih komentarjev o volitvah, njihovi berlinski dopisniki razpravljajo o možnih posledicah volitev in samo z debelimi črkami se poudarja zmaga fašistov.

Varšava, 15. septembra, as. — Izid nemških volitev je posebno zadovoljil Nemcem nasprotne poljske nacionaliste, ker pričakujejo od tega novo okrepitev svoje pozicije. V zunanje političnem pogledu računajo s tem, da bo Nemčija oslabilena radi porasta ekstremnih desnih in levih strank radi verjetnosti, da bodo nastali nadaljnji hudi notranje-politični boji in da bodo nastale še večje težave za sestavo parlamentarne vlade.

New-York, 15. sept. as. — Presenetljivo zmago narodnih socialistov označujejo ameriški listi kot senzacija prve vrste. Zaenkrat še ne objavljuje nobenih komentarjev Hitlerjeve zahteve opisujejo kot zahteve po razveljavljanju versailleske mirovne pogodbe, nacionalizacija trustov in ustanovitev narodne armade, vendar pa že napovedujejo berlinski dopisniki listov, da Hitler pač ne bo dobil nobene prilike, uresničiti ta program, temveč da bo najbrže dosedanja koalicija razširjena s socialnimi demokrati, vodila vlado dalje.

Pelegrinetti pri papežu

Rim, 15. sept. p. Papež je sprejel v zasebni avdienci apostolskega nuncija dr. Herm. Pelegrinetti, ki se je dalje časa zadržal pri njem.

Napovedani obiski na Dunaju

Dunaj, 15. sept. as. Dr. Schöber, ki se je večeraj iz Zeneve vrnil na Dunaj, je sporočil, da so za prihodnji najbližji čas napovedali svoj obisk Dunaju nemški zunanji minister dr. Curtius, italijanski zunanji minister Grandi in madjarski ministrski predsednik grof Bethlen. On sam pa je sprejel vabilo v Prago in Varšavo. Ti obiski in potovanja so v zvezi z gospodarskim načrtom, katerega je omenil dr. Schöber v svojem govoru v Zenevi kot prvi nastop za bodočo gospodarsko Pan Evropo.

Novo smrtno obsodbo

Pariz, 15. sept. AA. List »L'Estevia« priobčuje poročilo GPU-ja o tem, da je bilo šest oseb in sicer Vahrev, Atimov, Sokolski, Djordjević, Cugonov in Kozmotemianski obtoženih protirevolucionarne propagande in spekulacije. Navedeni so bili zato obsodeni na smrt. Smrtna kazen je bila brez odlašanja izvršena.

Albrecht izstopi iz kat. Cerkve

Budimpešta, 15. sept. as. »Regeli Ujsag« poroča, da se je nadejvala Albrecht, ko je videl težkoče, da rimsko katoliška Cerkve ne bo pristala na razveljavljanje zakona, odločil prestopiti v staro katoliško cerkev, da bo s tem omogočil tudi cerkveno poroko z gospo Rudnay.

Pilsudski v boju z opozicijo

Dne 11. t. m. je svet presenetila vest, da so bili prejšnji večer in preko noči aretirani glavni opozicijski voditelji poljskega sejma.

Zakaj je Pilsudski na tak način nastopil proti opoziciji? Oficijska vladna izjava navaja, da so se nekateri od bivših poslancev pregrešili zoper razna posvetila dolžila in zakrivali celo navadne zločine.

Konec junija se je vršla v Krakovu velika protirepublikanska manifestacija vseh opozicijskih strank, na kateri so poleg kmetskih zastopnikov imeli glavno besedo socialisti.

Verjetno pa je, da bomo do sredne novembra, ko se izvrše volitve, slišali iz Poljske še druge reči. Predvsem je gotovo, da bo Pilsudski skušal spremeniti ustavo in omejiti široko moč sejma, ki je danes po ustavi ima.

S takim sejmom Pilsudski ni bil zadovoljen in je ponovno pokazal svoje zaničevanje napram poljskemu parlamentarizmu, ki res ni mogel služiti v zgod. Vlada je velik nerod, strankarski boji so postajali vedno ostrejši, narod pa je zaman čakal na učinkovite zakone, ki bi pomogli h konsolidaciji mlade republike.

Ena prvih stvari, ki jih bo Pilsudski napravil, bo sprememba ustave, kar je že tudi napovedal. Sejmu bo vzeti del moči, ki jo je imel doslej, okrepljen pa bo položaj državnega predsednika.

Verjetno, da bo Pilsudski tudi sicer odločilno posegel v državno politiko. Mnogo jih je v Poljski, ki bi ne bili nasproti njegovi diktaturi. Zunanji politični položaj Poljske je namreč tak, da kljub po močni roki, ki bo vse pozitivne sile naroda zbrala v eno ino falango proti nemškim pretenzijam po poljskem koridoru, ki jih je nemški minister Treviranus tako predoščno izpovedal in ki bo silne zaklade poljske zemlje umel pametno gospodarsko izrabiti.

Gibanje poljske opozicije

Varšava, 15. sept. AA. Pat poročila: Centrum levice bivšega poljskega parlamenta je imel v toku večernjega dne v mnogih mestih svoje mitinge, ki so večinoma potekali v miru in redu.

Turki pobijajo Kurde

London, 15. sept. AA. Reuter poroča iz Ankare, da se operacije na gori Ararat vrše s polnim uspehom. Vse uporniške čete so razkropile in uničene.

Ostanki Franklinove ekspedicije

London, 15. sept. Major Burwash, ki je odkril ostanke Franklinove ekspedicije, je poslal vladni več relikvij. Pridrži si je pa listine in bo na temelju teh pripravil poročilo za kanadsko vlado.

Pogozdovanje Anglije

London, 15. sept. AA. Komisarij za narodno gospodarstvo se pogaja s svetom Cornwallske vojvodine za najem 3000 akrov ozemlja v Dartmuru v zvezi z novim načrtom za pogozdovanje.

Dunajska vremenska napoved: Izpremenljivo hladno vreme, ki pa se bo kmalu zopet zboljšalo z zapadnimi vetrovi.

Marinkovič pred DN

Preiran nacionalizem ustvarja vojne

Zeneva, 15. sept. p. Danes dopoldne ob 10 je bila otvorjena seja Društva narodov. Prvi govornik je bil naš zunanji minister dr. Marinkovič.

Zeneva, 15. sept. as. Na seji Društva narodov sta govorila danes jugoslovanski zun. min. dr. Marinkovič in grški delegat Politis za evropsko unijo v smislu francoskega predloga in v okvirju Društva narodov, pri čemer je Politis posebno poudarjal, da bi se morale ob združitvi Evrope upoštevati ne samo gospodarska, temveč tudi politična in predvsem socialna vprašanja nastanka ali nenastanka združene Evrope.

Dr. Marinkovič je v svojem govoru najprej govoril o Briandovem načrtu evrop. unije, kjer je poudaril, da so vsi odgovori na razposlano spomenico zelo povoljni.

Otvoritev nove tobačne tovarne v Nišu

Niš, 15. sept. AA. Danes ob 9 dopoldne se je začelo slavnostno posvečenje nove tovarne za tobak v Nišu na Crnom Krstu. Obredu so prisostvovali odposilci Nj. Vel. kraljice, Nj. Vis. prestolonaslednik Peter in ves kraljevski dom.

Nato je predsednik Bajloni odkril spomenik Nj. Vel. kralju Aleksandru I., ki ga je osobje postavilo za današnjo svečanost v znak velike in trajne ljubezni in privrženosti do svojega ljubljenega vladarja iz letne pobude in iz lastnih sredstev.

Likvidacija gospodarske poslovalnice državnih železnic

Belgrad, 15. sept. AA. Nj. Vel. kralj je na predlog ministra za promet v soglasju s predsednikom ministrskega sveta podpisal in proglasil zakon o uporabi likvidacijske mase bivše gospodarske poslovalnice državnih železnic v Ljubljani.

Tajinstvena vohunska afera

Pariz, 9. sept. »New Herald« primaša iz Sofije sledenjo vest: Tukašja je oblasti so odkrile senzacionalno vohunsko afero, v katero so zapletene številne osebnosti iz visjaja bolgarskih krogov.

Priprave za jesensko delo v angl. parlamentu

London, 15. sept. AA. Politični voditelji so skrajšali svoja politična in večina je že prispela v London, kjer se pripravljajo za dogodke prihajajočih tednov.

Ministrski predsednik Macdonald in večina ministrov se je vrnila na svoja mesta. Baldwin in Chamberlain se vrneva v par dneh. Sklepati bosta o konservativni politiki in o reorganizaciji konservativne stranke.

Liberalni voditelj Lloyd George se pogostoma pesvetuje s svojimi tovariši v Churču v Britaniji. Londpa v glavnem o preloženju brezposelnosti.

vprašanja razoroževanja, je rekel dr. Marinkovič, da so se vselej vojne pred puškami in toploti in zato samo razoroževanje ne zadostuje, da se ohrani svetovni mir.

Budimpešta, 15. sept. p. Grof Bethlen je končal svoje razgovore v Zenevi, kjer se je sestel z Briandom, Hendersonom, Marinkovičem, Mironescuom, Titulescuom, Madgearuom in člani francoske in laške delegacije, kakor tudi z dr. Schaubrom in nemškimi zunanji ministrom dr. Curtiusom.

Na kraju govora je g. Bajloni vzkliknil: »Naj živi Nj. Vel. kralj, Nj. Vel. kraljica, Nj. Vis. prestolonaslednik Peter in ves kraljevski dom!«

Na govor g. Bajlonija je odgovoril upravnik nove tovarne, ki je rekel, da bodo uradniki in službenici tovarne znali dostojno čuvati spomenik in tovarno.

S svečanosti blagoslovitve sta bili poslani pozdravni brzojavki Nj. Vel. kralju in predsedniku kraljevske vlade.

Nj. Vel. kralju Aleksandru I. S svečanosti blagoslovitve nove tobačne tovarne in odkritja divnega spomenika Vašemu Vel. ki so ga postavili službenici tovarne v znak neizmerni ljubezni in udanosti samostojna uprava državnih monopolov pošilja svoj prvi pozdrav Vašemu Vel. kličoči z osobje tovarne enodušno: »Živel Nj. Vel. kralj Aleksander I. in Nj. svetli dom!«

Predsedniku ministrskega sveta, ministru notranjih zadev, zastemno adjutantu Nj. Vel. kralja, divizijskemu generalu Petru Živkoviču.

Preložena je bila likvidacijska masa bivše gospodarske poslovalnice državnih železnic v Ljubljani, ki je po prevzemu Južne železnice v drž. upravo prešla v last državnega erarja.

Za zvezo Slovenije z morjem

Belgrad, 15. sept. Danes se je mudila tukaj deputacija odbora za zgraditev železniške zveze Slovenije z morjem. Deputacijo je vodil susaški župan dr. Djuro Ružič.

Za zgraditev jadranske železnice

Belgrad, 15. sept. z. Vprašanje zgraditve unke proge se je na merodajnih mestih vsestransko proučevalo, kako bi se v najkrajšem času rešilo. Proga je velika važnosti, ker bi vezala vse glavne luke v primorski banovini in bi bil s tem Belgrad in druga mesta direktno zvezana z našimi Primorjem.

Velik cestni gradbeni program

Belgrad, 15. sept. z. V ministrstvu za zgradbe se proučava projekt za zgradbo cest v celi državi. Pri tem se bo tudi upoštevala potreba poprave starih cest. Iščejo se finančna sredstva za izvršitev teh del. Ravno tako se proučava proučava angleskega konzorcija, ki namerava prevzeti vsa omenjena dela.

Belgrad, 15. sept. u. Predstavniki društva Baštinolles bodo prevzeli velika gradbena dela v Skoplju. Gradili se bodo trije mostovi na Vardaru, hidroelektrična centrala na reki Treski in moderni vodovod. Pogajanja so dovedla do najbojših rezultatov.

Patriotična svečanost v Zagrebu

Zagreb, 15. sept. AA. O priliki emajsternice prebitja solunske fronte je priredilo Društvo rezervnih oficirjev in bojevnikov, pododbor Zagreb, danes dopoldne spominsko svečanost v katedrali in v srbski pravoslavni cerkvi.

Napredovanje sodnikov

Belgrad, 15. sept. m. Z ukazom Nj. V. kralja so napredovali v 4a skupino prve kategorije starešina okraj, sodišča v Radovljici dr. Josip Stular, v 4. skup. I. kat. sodnik okrajnega sodišča v Celju Franjo Vrečko, starešina okraj. sodišča na Brodu Gilbert Zupancič, sodnik okr. sod. v Laškem Ivan Trahtnik, v 5. skupino I. kat. Pavel Penca, sodnik okraj. sod. v Starem trgu, dalje sodnik okraj. sodišča na Vranskem Franjo Slabe in sodnik okraj. sodišča v Gornji Radgornji Stanko Schweiger.

Iz banovinske uprave

Ljubljana, 15. sept. AA. Pomočnik bana dr. Pirkmajer v torek 16. in v petek 19. t. m. zaradi odsotnosti ne bo sprejemal strank.

Država pokupi koruzne in žitne zaloge

Belgrad, 15. sept. z. Da bi se moglo plasirati velike zaloge koruze in žita, ki se nahajajo v skladiščih naših izvoznikov in drugod po vaseh, je oblast podvela vse korake, da pokupi te zaloge država sama.

Logarski pravilnik

Belgrad, 15. sept. »Službene novine« objavljajo pravilnik za vršitev službe logarskega osobja pri upravi državnih gozdov in pravilnik o kršenju gozdov.

Kongres zveze srbskih zadrug

Belgrad, 15. sept. AA. Glavni savez srbskih zemljoradalskih zadrug bo imel kongres 27. in 28. l. m. v Belgradu v dvoranji nove univerze. Kongres in skupščina se začeta ob 9. dopoldne.

Mednarodni kongres obrtnikov

Belgrad, 15. sept. AA. Od 20. do 24. t. m. bo v Rimu prvi mednarodni vseobratniški kongres, ki so ga sklicale federacije francoskih, belgijskih, španskih in italijanskih obrtnikov in povabile na sodelovanje na tem kongresu zastopnike obrtniških organizacij vsega sveta.

Zanimiva tekma

Belgrad, 15. sept. z. Špijski vesniški klub »Lebude« je priredil sčrtaž veslaško tekmo z oficirji angleške ladje Royal Oak.

Pismo s Krasa v Italiji

Spoštovani gospod urednik!

Gotovo Vas zanima, kaj se tukaj pri nas zadnje čase dogaja. Po usmrtni starih Slovencev na Bazovici je zavladala pri nas splošna žalost. Od tistega nesrečnega dne do danes se po naši vasi ne sliši nikjer nobeno petje; tako so ljudska srca sama od sebe v nemem dogovoru sklenila. Že en teden traja to veličastno narodno žalovanje in bo še.

Seveda je ves Kras poln fašistične milice. Po deželi patrolirajo sedaj samo večji oddelki, oboroženi do zob. Samega orožnika ali miličnika ne vidiš nikjer. Orožniki pridno zapirajo ljudi vseprek. Ne pretiravam, če cenim število aretiranih na par sto. Najbolj senzacionalna aretacija se je izvršila v Dutovljah, kjer so zaprli uglednega posestnika Grmeka in njegova oba sinova in jih baje odpeljali naravnost v Rim. Grmek ima tudi restavracijo na dutovljskem kolodvoru. Vzrok aretacije je neznan; šepetajo pa miličniki, da sumijo moža in njegove tri sinove, da so se udeležili nekega tajnega sestanka tridesetih mož v neki dolini. Ker je Grmek znan kot najmiroлюбnejši državljan na svetu, temu nihče ne verjame. Bogve, kaj so delali v dolini, če so sploh tam bili; najbrž krompir pekli ali kaj podobnega; zakaj tudi to je dandanes nevarno, ker fašisti takoj sumijo, da gre za kakšno »jugoslovansko zaroto«, če se le kje par ljudi sestane ali slučajno ali pa po kakšnem opravku.

Kako daleč ta strah gre, naj Vam priča sveta birma, ki jo podeljujejo te dni tržaški gospod škof dr. Fogar po Krasu. Kamor škof pride, je polno milice z nasajenimi bajoneti, člani fašija pa se razpostavijo tudi po cerkvi. Da boste vedeli, koliko je vredna trditve »Piccola«, ki je odgovoril »Novemu listu«, da fašizem povsod izkazuje le največje spoštovanje cerkvi, naj Vam povem, da so sveto birmo v Sežani 14. septembra počastili na ta način, da so se izvestni sežanski fašisti razkoračili sredi svetega opravila po cerkvi, eden pa, kojega ime Vam lahko povem, če treba, je držal obe roki široko odprti v boka, v roki pa je imel jahalni bič! Da nobeden ni napravil ne znamenja svetega križa ne pokleknil ali vsaj glavo nagnil, to se ob znanem »spoštovanju« teih gospodov do katoliške cerkve samo po sebi razume. Kako silno se je zgražalo pri tem ljud-

stvo, ki je pobožno in globoko zamišljeno molilo, si lahko sami mislite.

Morebiti so bili gospodje zato tako razburjeni, ker so noč prej neznanči v Dutovljah razobesili slovensko trobojnico z napisom: **Se ne damo!** To je bilo že po aretaciji Grmeka. Fašisti so jo seveda srdito naskočili in odstranili in začelo se je mrzlično letanje po vsem Krasu, kdo je to naredil. V trenutku, ko Vam to pišem, je milica zaprla v samih Dutovljah 30 oseb, dutovljski občinski načelnik Compare pa napoveduje nadaljnje aretacije še po drugih vaseh.

Strah ima res velike oči. Neka kraška družina je bila 14 dni v Jugoslaviji, kjer sin študira. Ko se je zdaj vrnila, so jih karabinjeri kar v lastnem domu za cele tri dni internirali, da se ves čas niso mogli iz hiše giniti! To pa zato, da ne bi prišli v stik z ljudmi in jim mogoče pripovedovali, kako so se imeli v Jugoslaviji in kaj tam pravijo... V Stanjelu pa, ki visoko leži na hribu, so zagledali te dni ponoči luč v treh barvah: beli, modri in rdeči. Takoj so rekli, da je to v spomin ustreljenim na Bazovici. Bilo je res v noči po ekzekuciji. Seveda je zaradi tega bilo veliko razburjenja, letanja in sprasavanja. Sploh so razmere zdaj take, da je težko živeti.

Eno tolažilno Vam pa vseeno lahko povem. Ljudstvo se je silno oklenilo svete katoliške cerkve. Če bi bili Vi na primer v Sežani, tej nekdanji trdnjavi slovenskega »naprednjaštva«, videli, s kakšnim brezmejnim spoštovanjem in pobožnostjo so vsi brez izjeme sprejeli svojega nadpastirja, kako goreče je ljudstvo v cerkvi molilo in kako trdno je zbrano okoli svoje katoliške duhovščine! Zdaj v stiskah in težavah smo Kraševci spoznali, da nam je ostal le še Bog, njegova cerkev in duhovščina. (Isti pojav se nam sporoča od Nemcev v južnih Tirolah. — Opomba uredništva.) V Sežani so šli k birmi kar trje možaki, ki so bili v Rusiji drugod v svetu in so dozdaj to svojo krščansko dolžnost zanemarili. Zdaj pa je vsa fara s ponosom gledala nanje. Da se ne bočemo z vso dušo okleniti naše vere in svete katoliške cerkve, ki še edina brani naše pravne človeške pravice in ki bo ostala trdna in neomajana, ko o fašizmu ne bo več ne duha ne sluha! Zdaj Vas pa pristrčno pozdravlja

Kraševce.

Veličastno slavlje v Kranju

Blagoslovitev delavskega doma

Knezoškoof dr. Rožman blagoslavlja dom.

Včerašnji delavski dan v Kranju, zlasti dopoldanski program, ni bil paradni nastop, marveč njega veličina in moč leži baš v programsko bogatih izjavah od strani najvišjih predstavnikov v zastopnikih Cerkve, države, občinske uprave v Kranju in od strani pionirjev, ki so pripravljene pomagati graditi in zidati pri zgradbi in domu delavskih organizacij. In ravno zato, ker je močno izzvenel ta povdarek in akcent skupnega solidarnega nastopa, bo včerašnji dan z zlatimi črkami vklesan v ono mogočno stavbo delavske organizacije, ki se ne dviga samo v Kranju, ampak za ves slovenski delavski stan je bil to dan, mimo katerega socialni zgodovinar ne bo prešel.

Ves Glavni trg od Kušana pa daleč gori od Savnika naprej je napolnilo ljudstvo, pričakujoč sprevid, ki se je z tržiško in kranjsko godbo na čelu formiral pred novo zgrajenim »Delavskim domom«.

Govor knezoškola dr. Rožmana

Pred sv. mašo je imel Prevzišeni lep nagovor, pridigi, katere vsebina je bila posvečena časopisju vrednot, ki jih človeku nudi dom in v domu srečno, nadnaravnemu smotru posvečeno življenje. Vsak človek ima željo, postaviti si svoj lasten dom. To pa ni mogoče vsakomur. Koliko je ljudi, katerim razmere ne dopuste, ustanoviti si dom, ali pa četudi imajo dom, pa jih potreba po zaslužku, sila življenja žene po svetu. Takim izgančcem in brezdomcem ustvariti primeren dom in zavetišče, je misel krščanske ljubezni, ki mora danes marsikaj storiti, marsikaj popraviti, kar bi morala storiti pravica. Tak dom, za tiste, ki so brez lastnega doma, bo danes blagoslovljen. Prava slika vzornega doma pa je družinska skupnost. Tako sliko najprej našega, skromnega doma pa nam predstavlja na skalo zidan in ob skalo prislonjen dom sv. družine v Nazaretu. To je znamenje doma, ki stoji trdno na zemlji in segajo korenine globoko v

Prevzišeni sv. mašo, pri kateri je pel kranjski cerkveni pevski zbor.

Slovesna blagoslovitev.

Po cerkvenem opravilu se je sprevid vrnil nazaj k »Delavskemu domu«, kjer je bil pripravljen majhen okrašen oltarček. Okrog oltarčka so se postavili na eni strani vsi odlični gostje in zastopniki ter moški zbor »Prosvetnega društva«, ki je pred blagoslovitvijo zapel eno pesem, na drugi strani obe godbi, daleč na okrog po savskem mostu in nabrežju, po vznožju Roženvenškega klanca, na cesli, koncem mostu in po hišah in oknih se je nabrala večšišočevala množica, ki je bila navzoča, ko je Prevzišeni blagoslovil hišo najprej zunaj in nato znotraj. — Godba je medtem zaigrala »Povsod Bog«.

Slavnostno zborovanje

Takoj blagoslovitvi pa se je vršilo slavnostno zborovanje »Stavbne zadruge Delavski dom« v Kranju, v eni izmed dvoran v prvem nadstropju. Zborovanje otvoril sedanjí predsednik zadruge duhovni svetnik g. Matija Škrbec z uvodnim govorom: »Kadar slovenski gospodar zida hišo, pokliče duhovnika, da jo blagoslovi. Tako je tudi »Delavski dom« poklical k blagoslovitvi Prevzišenega, ki pastiruje čeli škofiji, in morda se bo zdelo pretirano, zakaj smo prosili njega za ta čin, če pa se premisli, da bo ta dom imel velik socialno-moralen pomen, ni čudno, da smo poklicali Presvetlega, kateremu se zato v imenu »Stavbne zadruge« in v imenu vseh množic delavstva, ki se v domu že nahaja, prav iskreno zahvalim.« (Zivahen aplavz.) Takoj za tem pozdravi g. predsednik okrajnega načelnika, svetnika dr. Znidarčiča, kot zastopnika g. bana in prečita obenem pismo g. bana, dalje navzočega župana kranjskega g. Pirca, g. Popoviča, predsednika »Javne borze dela«, ki je od začetka pa do danes sodeloval in izposloval zadruzi posojilo, g. Marinčiča, zastopnika Delavske zbornice v Ljubljani, katera nekako vodi boj za pravice slovenskega delavstva, dr. Marko Natlačena, nekdanjega predsednika oblastne skupščine in poznejšega komisarja oblastnega odbora, ki je umevajoč potrebe in socialne naloge povsod podpiral take domove za samske delavce, a v Kranju se je efekti njegovega prizadevanja najbolj pokazal in brez njegove roke ne bi bilo danes »Delavskega doma«; inicijatorja in soorganizatorja doma g. Brodarja, bivšega drž. poslanca. (Zivahen aplavz.) In končno pozdravlja g. predsednik vse, ki so navzoči pri zborovanju, ali ki so zunaj doma, ki je hiša krščanske dobrotelosti in krščanske ljubezni. Velike žrtve so rodile ta dan ki bodo še in še potrebne. Največje gorje je, če nima človek doma in odtod toliko uničenih eksistenc. Socialno moralno vzgojni je pomen tega doma. Treba je, da se zlasti v času težke preizkušnje našega naroda, v času, ko prihajajo vsled pregnanjanja in trpljenja k nam številni izgnanci, naši bratje, je treba čutečih src, ki bodo sprejela te naše brate in sestre, je treba vzgajati v delavstvu ljubezen do domovine. Na steni visi slika našega presvetlega vladarja, ki je simbol naše domovine. Te besede pa niso samo fraza, ampak smisel zapovedi Gospodove: Dajte Bogu, kar je božjega in cesarju, kar je cesarjevo. Vsi zborovalci močno odobravaljo govor g. predsednika, ki pozove vse navzoče, naj zakličejo trikrat »živijo« na čast kralju. Godba je zunaj zaigrala državno himno. Zatem sledijo govori še nekaterih odličnih udeležencev in zastopnikov. Govoril je načelnik g. dr. Znidarčič, G. župan Pirca; Božji blagoslov naj čuva naš tem domom v prosoh in korist delavstva.

Govor g. dr. M. Natlačena.

G. dr. Natlačen je izjavil: Povdaril bi rad dvoje misli: prvič, da so zgradbo tega doma v obdobju vredni solidarnosti zgradili pripadniki delavskega in kmetijskega stanu. Prvi, ki je prišel k meni, je bil kmet, načelnik Jugoslovanske kmet-ske zveze. Glede na to, naj bi bil »Delavski dom« trajen pomnik stanovske solidarnosti. Izrazil se je že danes misel, da brez pomoči oblastnega odbora ta dom ne bi stal. Zato naj bo ta »Delavski dom« glasen in jasn pomnik ljudske samouprave, od ljudstva izvoljenega zastopstva. Očitalo se je večkrat, da je imela bivša oblastna samouprava pred čemi samo težnje kmetijskega stanu. Oblastna samouprava pa je pokazala svoje prizadevanje v Trbovljah, kjer preskrbela zemljišče za mladinski dom, na Jesenicah za »Krekov dom«, v Trzinu. Omenim naj še stanovjsko akcijo, ki je v dobi podružnega leta zgradila 140 hiš s ca. 250 stanovanji in ustanovitev tekdne šole v Kranju, za katero ima ravno oblastna samouprava velike zasluge. Ta doba intenzivnega dela glasno priča, da je imela bivša oblastna samouprava srece in umevanje za delavski stan. Naj bi bili fantje in dekleta, ki bodo obiskovali ta »Delavski dom«, iskreni in požrtvovalni Slovenci, dobri, zavedni državljani in Jugoslovani, da bi bili vedno — kar smatram za najvažnejše — dobri in pošteni kristjani in kot taki dobri člani človeške družbe.

Nato so še govorili g. Popovič za Javno borzo dela, g. Marinček za Delavsko zbornico, bivši poslanec g. Brodar iz Hraštja kot zastopnik Jugoslovanske strokovne zveze in eden glavnih zaslužnih graditeljev doma, g. Langus za Jugoslovansko stro-

Veliki fantovski tabor v Prlekiji

Maribor, 15. septembra.

Na manifestanten način se je včeraj z velikonedeljskim taborom zaključila vrsta lepo uspelih letošnjih fantovskih zborov širom mariborskega okrožja. Veličastno obeležje je dobil včerašnji fantovski tabor pri Veliki Nedelji po krasnih cerkvenih slovesnostih, navzočnosti številnih odličnih cerkvenih dostojanstvenikov s presvetlim škofom dr. I. Tomažičem, priorjem in konturjem nemškega viteškega reda Učakom in ptujskim proštom dr. Zagarjem na čelu ter uprav imponujoči udeležbi prleških fantov, ki se jim je na njih velikem zborovanju zunaj na prostem pred cerkvijo pridružila še velika množica ljudstva, tako da se je tabora udeležilo skupaj do 3000 oseb. Udeležba bi bila gotovo še večja, da ni zjutranje deževje marsikoga odvrnilo.

Uvod v včerašnje velikonedeljske slavlje je bila svečana blagoslovitev krasno prenovljene in preslikane farne cerkve sv. Trojice. Blagoslovitvene obrede je opravil škof, dr. I. Tomažič. Z lece je nato presvetli škof vnel fantje za čednostno in zgledno krščansko življenje. Po slovesni sveti maši, ki jo je daroval škof dr. Tomažič ob asistenci domačega dekana F. Horvata in svetnika J. Skete od Sv. Marjete niže Ptujja, se je pričel zunaj na prostem velik fantovski tabor. Otvoril ga je s pristrčno dobrodošlico domači dekan F. Horvat, ki je predlagal za predsednika zborovanja M. Hribernika iz Središča.

Prvi govornik profesor dr. Jeraj je oblikoval v svojih izjavah vzor fanta Slomskovega kova; urednik dr. Vatovec je izklesal duhovno lice krščanske kmetijske mladine; predsednik lavantinske katoliške akcije Franc Jerebič pozdravlja v imenu katoliške akcije; F. Krabonja govori za velikonedeljske fantje; A. Janžekovič od Sv. Marjete niže Ptujja proslavlja mladost; F. Zebot prinaša pozdrave iz Maribora; J. Slodnjak od Sv. Lovrenca bodri k poštemu in zglednemu življenju; A. Janežič od Sv. Miklavža poziva k vstopu v Marijanske kongregacije; I. Zizek se oglašja k besedi v imenu ljutomerskih fantov; M. Arnuš iz Ptujja naglašja pomen samoizobrazbe; M. Puklavac iz Ormožja govori za treznost; L. Heber od Sv. Tomaža opozarja na potrebo poglobljanja kmetijsko strokovne izobrazbe v kmetijsko nadaljevalnih solah; A. Meško, tudi od Sv. Tomaža, pa poveljuje kmetijski dom in državo. V zaključni besedi je nato zjel presvetli škof dr. Tomažič vodilne misli vseh govornikov v geslo mladine: **Bog in Cerkev, dom in domovina, država in presvetli vladarski dom.** Pozdravljena takšna mladina!

Pri slavnostnem obedu v župnišču so govorili pristrčne napitnice škof dr. Tomažič, prior nemškega viteškega reda I. Učak, dekan F. Horvat in prof. dr. Jeraj.

V nabitno polni župni cerkvi se je ob 15 pričel cerkveni koncert Cecilijinskega društva za stolno župnijo v Mariboru, ki mu ob odličnem in skladnem izvajanju bogatega koncertnega programa moramo

kar najiskreneje čestitati. Na sporedu je bila Haydnova »Velika maša«, razne cerkvene pesmi in pa šestero Marijinih pesmi (Schwab, Mlinar-Cigale, Sattner in Premrl). Poleg mariborskega vojaškega orkestra so odlično sodelovali pri koncertu kot solisti gđ. Marion Clarici, ga. Ada Skorpikova ter g. A. Zivko in F. Neralič. Včerašnji cerkveni koncert je znova pokazal, kako lepo se razvija ter izpopolnjuje mariborski stolni pevski zbor pod po-zrtvovalnim in uprav mojstrskim vodstvom stolnega dirigenta Janeza Ev. Gaspariča.

Lepo slavlje je obhajala včeraj prleška mladina ter velikonedeljska dekanija. Da je tako krasno uspelo, gre pač zasluga predvsem dekani F. Horvatu g. I. Miklu in pa velikonedeljskim fantom. Naj bi prleški fantje ohranili v svojem srcu navdušenje za vse lepo in plemenito ter svoje vzvišeno geslo: **dom, država, Cerkev.**

Sprevid prihaja v cerkev.

Požar na podu

Krško, 13. sept.

V noči od četrtna na petek okrog 21 je pri posestnici gospej Volavšek Karolini v Krškem iz neznanega vzroka nastal požar. Ravno, ko so se spravljali k nočnemu počitku, je služkinja Švigel Jožef opazila, kako se izza poda, kjer je spravljeno 16 voz krme in oves, dviga črn gost dim. Takoj sluteč požar, je z vzklikom »goric« priklecala domače in sosedje na pomoč. Kakor bi trenil, je bila tudi krška požarna bramba v akciji s svojo brzgalno, katera je požar takoj udušila. Sreča v nesreči je bila, da se požar ni razširil, ker bi bil postal lahko katastrofalen za mesto Krško. Seno sicer ni zgorelo, vendar pa za klajo živine ni več uporabljivo, zato trpi gospa Volavšek precejšnjo škodo, katera je pa krita z zavarovalnino.

zemljo. V tem domu pa so živeli ljudje dela, ki so se zavedali, da žive na zemlji, za katero je veljalo tisto prokletstvo ob odhodu prvih staršev iz raja: »V polu svojega obraza si boš služil svoj kruh.« Sv. Jožef je bil priden, vesten obrtnik, tesar, ki se je vedno izpopolnjeval v svoji stroki in so ga ljudje cenili. Pri delu mu je pomagal, ko je dorastel, Jezus sam in skupno sta vršila svojo obrt. Marija se je učila v tempeljski šoli ročnih del in gospodinjstva, kot danes dekle v samostanskih šolah, in se je razlikovala zato od svojih sosed, za katere vemo, da v orientu zelo malo pazijo na snago in hišni red. Tako je živela ta družina srečno v svojem domu vsa zatopljena v delo, nagib pa, ki je diktiral tempo in namen njihovega življenja, pa ni bil zemskega značaja, samo izboljšanje socialnega položaja, marveč nadnaravnega, podreditve dela in življenja božji volji, ker Bog hoče, da vsak dela v svojem stanu in poklicu. Ta nagib jih je dvigal pri delu, Bog sam je bil cilj njihovega dela. Delamo zato, da Boga poveljujemo. Tak je bil dom nazareški, to je bila življenjska filozofija prebivalcev te hiše, ki jim je dajala večno, neminljivo vrednostno moč. To pojmovanje življenja, katero ni bilo brez skrbi in brez težkega dela, je dalo tem osebam najglobljo srečo. Ta nazareški dom nam mora biti vzor in po njem bi se morali ravnati vsi naši domovi. Naša dolžnost je, da delo vršimo, da izrabimo vse svoje telesne in duševne zmožnosti, da ustvarjamo večne, neminljive vrednote. Ko izpopolnjujemo božjo voljo, moramo imeti pred očmi troje: izpolnjevanje božjih, cerkvenih zapovedi in izpolnjevanje življenjskih dolžnosti. To je oni cilj, ki ga je pokazal Jezus Kristus sam, kako naj živimo v svojih domovih. In če bi enkrat bila dovolj živa ta zavest, da smo za vse življenje odgovorni Bogu, ki ga z nobenim visokorodnim življenjem ne moremo zadovoljiti, potem bi se življenje lahko pravilno uredilo. Do tega pa človeštvo še davno ne bo prišlo, da bi se vsak posameznik zavedal, da je odgovoren pred Bogom. Ta »Delavski dom«, ki bo danes blagoslovljen, naj udi delavce pravega življenja in vzgaja in budi v njihovih dušah zavest odgovornosti pred Bogom. Če bo ta zavest v dušah našega ljudstva rasla, bo še več takih domov nastalo, v katerih bodo bivali srečni ljudje. Blagoslov, ki ga bomo danes prosili za dom, naj ostane v njem od roda do roda. — Po pridigi je daroval

Spalna soba v delavskem domu.

kovno zvezo in za centralo Kerkovih družin. Zborovanje je zaključil g. predsednik nekako okrog pol ene.

Skupno kosilo -- Knezoškol dr. Rožman delavcem

V prostornih obednicah v prtiličju se je nato vršilo kosilo, ki je bilo prirejeno skupno slavnostnim gostom in delavcem, ki jim je namenjena novi dom. Zopet so bile izrečene lepe misli, zaključane različne napitnice, ki so jih izrazili ljublj. podžupan g. prof. Jare, g. Rebolj, načelnik obrtništvu v Kranju, g. prof. Korbar, ki je izrekel globoko zahvalo načelniku Hranilnice in posojilnici v Kranju trgovcu g. Jerneju Kvišonu za njegovo pomoč v obliki kredita, dovoljenja zadruzi, g. koncipient A. Smajd, tovarniški mojster g. Golob in g. Marinček, ki je apeliral na tesno zvezo med cerkvo in delavstvom.

Med vseh pa je najbolj učinkovala krepka, a kratka beseda g. knezoškola dr. Rožmana, ki je dejal: »Vsi govorniki so čestitali in se zahvaljevali graditeljem doma, jaz pa delavcem v čest in pohvalo delavcem, ki z nami sedijo tu pri mizi. Naj bo to korak v isto dobo, ko bo delavec poleg direktorja in škofova enak dan lahko pri idi mizi sedeti.« — Živahno odobravanje je sledilo tem knezoškofovini krepkim in odkritim osebama.

Po kosilu so se gostje začeli razhajati. Omenimo naj še, da se je prireditev udeležil g. dr. Brezelj, bivši oblasni odbornik in ravnatelj tekstilne tovarne »Jugobrunec« g. ing. Vojo Knop, kot edini zastopnik tukajšnje tekstilne industrije.

V vseh prostorih se je nato nekako do 9 zvečer vršila ljudska veselica, ki so jo posejli Kranjčani brez razlike, in veliko ljudstva, ki je bilo zelo zadovoljno s prireditvijo.

Blagoslovili in krstili smo to stavbo polni vere in zaupanja v svetlo prihodnost in je izročili njenemu namenu. Razgrnila se nam je pri tej priliki slika požrtvovalnosti in naporov, katerih bo še treba pri zgradbi močne fronte delavske organizacije, pri delu za izboljšanje socialnega položaja delavstva, ki naj se izenači z ostalimi stanovi. »Delavski dom« v Kranju pa bodi za preteklost in še bolj za bodočnost spomenik ter simbol dela, žrtve, borbe in zmage!

Kongres živinozdravnikov

V nedeljo se je nadaljevalo zborovanje ob veliki udeležbi živinozdravnikov v soborici na Markovem trgu. G. Ant. Gec, predsednik zbora, je ob 9 otvoril zbor po prečitaniu novodobnih brezoljavnih pozdravov, s čitanjem predlogov novih pravil Udruženja. Izmed predloga centralnega udruženja in projekta zagrebske sekcije sporazumno so se v soboto na posebni anketi gg. vel. Geca, dr. Babica, prof. Salaja, dr. Tupanica, polk. Platinke in vel. Kojana sprejel prvi projekt, v katerem je predvideno avtonomno delovanje sekcij. Zbor je bil soglasno sprejet.

G. vel. Živković je v svojem referatu predaval o zatiranju in pobujanju stekline, ki je v naši državi zelo razširjena. Po debatiji dr. Hufbauerja, dr. Vukovića in referenta je predlagana resolucija, da se nadaljuje zaščitno cepljenje živine proti steklini in po predlogu ref. vprašanje stekline v drž. bakterioloških zavodih še nadalje raziskuje.

Dr. I. Savič je iznesel referat o priglavljenju živil animalnega izvora v naši državi. Današnji način organizacije naše kontrole živil ne more s stališča javne higijene ampak s stališča narodnega gospodarstva opravičiti. To je tudi razlog, da v najnaprednejših državah, v Ameriki, Danski, Holandiji, Švedski itd. imajo veterinarji vidno mesto v kontroli živil animalnega porekla na korist gospodarstva razvoja držav, a škodo ostali kraji, kateri zanemarjajo higijensko stran kontrole in jo ne izkoristijo v gospodarske svrhe. Obirano razprava o kontroli mesa, mleka, rib itd. Tudi pri pregledu jajc ni samo osvetljevanje jako važno, to lahko vrši vsak laik, ampak treba je pogosto uporabljati metode, ki predstavljajo temelito izobrazbo. Vsi ti pregledi ščitijo tudi zdravje vseh živali, od katerih izhajajo produkti in se mnogo pripomore k onemogočenju razširjanja bolezni.

Sprejet predlog g. vel. Riglerja za izpolnitev zakona o pregledu živil in predlog dr. Ježiča za ustanovitev enotnega pravilnika o pregledu vseh živil živalskega porekla.

Po uspelem referatu predsednika o odnosu med veterinarji in agronomi sta govorila univ. pr. dr. Poštić in u. prof. dr. Tavčar kot zastopnik agronomskih fakultete g. pred. Gec v resoluciji kot bazo za sporazum, referat gledišča, da so veterinarji prvotehničarji strokovnjaki, kot agronomi, ki so se posvetili živinoreji in jih je potrebno enako izkoristiti v živinoreji. Gro praktičnih živinorejskih strokovnjakov v narodu predstavljajo veterinarji pa je greh in v škodo gospodarstva in nacionalnih interesov ne izkoristiti jih v pospeševanju živinoreje.

Zborovanje je zaključeno ob dveh ter se je popoldne vršil strokovni ogled živinorejske razstave živine na vzorno urejenem sejmšču. V popoldne ob 10.30 je bil v banki plačani na Markovem trgu vršilo nadaljevanje.

Štrupena golazen

Mokronog, 11. sept.

Modras je pihal Janca Jožeta Stariča iz Gorence vasi pri Mokronogu. V vinogradu je hotel po potu pograbiti malo otave, pa mu je spodrsnilo. Ujel se je na roko, pa pri tem zagrabil za kačo, ki mu je zasadila štrupence v srednji prst leve roke. Zdravnik mu je dal dve injekciji. Upamo, da bo rešen naš pesteni mladenič.

Letos je pri nas te štrupene golazni veliko. Grajskemu logarju je poginil pičen lovski pes. Ljudje premalo spoštujejo ječati! Bi ga bolj varovali in čuvali, bi jim hvaležni ječ poplačal bogato in uničil vso kačo zalogo. Posebno veliko kač je v mladih grajskih gozdih, ki so zaprti za vsak prehod, ker je vse vprek zaraščeno.

ZNATNO

ZNIŽANE CENE

PODALJŠANJE ŽIVLJENJA je mogoče le pri zdravem načinu življenja. Vaš splošni počutek, vaše zdravstveno stanje bo znatno boljše, ako jutraj in popoldne jemljete

OVOMALTINE

ki enako koristi otrokom in odraslim. Velika škatlica Din 56.—, srednja Din 32.—, mala Din 16.—.

Prof. dr. Franc Ramovš

Dne 14. t. m. je obhajal 40letnico življenja in 20letnico sijnine akademske kariere naš v širokem svetu proslavljeni jezikoslovec dr. Fr. Ramovš, ordinarij na filozofski fakulteti ljubljanske univerze. Njegovega jubileja ne moremo obiti, ne da bi naši javnosti v kratkem obrisu prikazali njegovega učenega življenja tek in delo, s katerim je, čeprav zgolj objektivni znanstvenik, ves v službi naroda. Njegovo sicer še mlado življenje je že polno toliko trdnih znanstvenih vrednot, da se njegovo ime sme in mora postaviti v isto vrsto naših največjih snov svoje stroke Kopilarja, Škarcica, Oblaka, katerih delo nadaljuje in izpopolnjuje v mogočno stavbo slovenskega jezika, in kar so Čehom Gebauer, Srbom in Hrvatom Maretić pa Belić, to je naši mladi znanosti profesor Ramovš kot historijat slovenskega jezika.

Kodil se je prof. Ramovš 14. sept. 1890 v Ljubljani in tu maturiral na humanistični gimnaziji. Na dunajski — že za prof. Jagića — ter grški univerzi je študiral slovensko filologijo in komparativno gramatiko indoevropskih jezikov ter promoviral za doktorja filozofije v začetnem mesecu svetovne vojne. Leta 1913 je potoval po Nemskem in Danskem, kjer je v tamošnjih knjižnicah študiral slovenske unikatne 16. stoletja. Na graškem vsučilišču je po promociji prebil še leto dni, da pripravi svoje kapitalne »Slovenische Studien«, s katerimi se je l. 1918. habilitiral za slavistiko v Gradcu. Po prevratu se je stalno naselil v Ljubljani, ki ga je l. 1919. imenovala za rednega profesorja na filozofski fakulteti, da na njej predava slovenistiko, s čimer mu je bilo po tolikih mesih življenja — nad tri leta je bil tudi v svetovni vojni — omogočeno in zagotovljeno mirno znanstveno delo.

Prišel je še kot dijak gojiti strogo znanost in nam doslej dal 80 studij, razprav in člankov v sledečih slavističnih in lingvističnih revijah: Révue des Etudes slaves, Archiv für slavische Philologie, Zeitschrift f. slav. Phil., Casopis pro moderní filologii, Slavia, Lud Slowianski, Južnoslovenski Filolog, ter v domačih časopisih: Slovan, Ljubljanski Zvon, Slovenski Pravitnik, Casopis za zgodovino in narodopisje. Dalje je inicijativen član uredništva »Casopisa za slovenski jezik, književnost in zgodovino« ter »Razprava« Znanstvenega društva za humanistične vede v Ljubljani, kateremu z veliko delavnostjo tajnikuje od njegove ustanovitve dalje. Spisal je mnogo del iz splošne slovenske filologije in lingvistike, ali največ se bavi z dialektologijo in zgodovino slovenskega jezika ter nastaja iz te oblasti njegovega ustvarjanja njegovo življenjsko delo »Historična gramatika slovenskega jezika«, ki je določena za izhajanje v posameznih sedmih knjigah in je doslej izšla druga knjiga (Konsonantizm) l. 1924. v založbi »Učiteljske tiskarne«. Kako globoko in široko je razpovana ta monumentalna stavba slovenskega jezika, moremo soditi že samo po tem, da navaja njih manj kot 153 glavnih virov — del, ki se mu je iz njih stekalo gradivo analitično prečeno v sintezo zgodovine slovenskega jezika. Da bi ta njegova standardna stvaritev v celoti kaj kmalu v vsaj sijnini dovršenosti zagledala beli dan! Od centralne vlade je bil povabljen k sodelovanju za izenačenje sedaj po zakonu splošno veljavnega serbokrvnarskega pravopisa, obenem pa je tudi v hrvatski komisiji strokovnjakov za izdelavo enotne strokovne terminologije za vso državo.

Za svoje plodovito znanstveno delo je zel profesor Ramovš priznanje tudi iz najvišjega mesta ter bil ponovno odlikovan z znanstvene ustanove doma kot v tujini so ga počastile s svojim članstvom, in sicer: l. 1921 »Znanstveno društvo za humanistične vede« v Ljubljani, 1925 »School of Slavonic Studies« v Londonu, 1926 Jugoslovenska akademija v Zagrebu, 1928 Srpska kraljevska akademija v Belgradu, 1929 Slovanski institut v Pragi. V vsakem krogu svojih visoko spoštovanih ga slušateljev je ljubezni učitelj in nenadkriliv predavatelj, ki jih z vngemo in dalekovidnostjo nepristnega znanstvenika vodi iz pradavnine našega jezika v njega mnogoliko dosedanje usodo po narječjih in knjigah.

Toliko je bilo potrebno za našo javnost spregovoriti o veličini nemirnega dela prof. Ramovša, ki je vse posvečeno povzdigi narodove znanstvene kulture, sui panoga, ki jo goti naš on, poganja vse globoko iz narodnih korenin. Zato sta narod in njegova mlada visoka znanost nanj zavedno pomorna, ter mu želi tako zdravih let v čast njegove, v poveličanje znanosti in v slavo celokupne domovine!

Naši čevljarji proti Ba'i

Ljubljana, 14. sept.

Gibanju, ki je nastalo med čevljarji Jugoslavije sedaj, ko namerava češki tovarnar Tom, Ba'ja zgraditi v Jugoslaviji tovarno čevljev, so se danes pridružili ljubljanski in okoljski čevljarji z nameno, da protestirajo proti nameri, da bi se tovarna gradnja in sploh proti ekspanzijski industrijski politiki.

V dvorani Mestnega doma se je vršil danes dopoldne izredni občni zbor čevljarske zadruge v Ljubljani. Zborovanje je bil prav lepo obiskano in se ga je udeležilo okoli 130 čevljarskih mojstrov iz Ljubljane, okolice in tudi iz drugih krajev Dravske banovine. Občni zbor je otvoril načelnik zadruge g. Jernej Perdan. Pozdravil je vse prisotne, posebno pa še zastopnika Zbornice za TOI g. Jarja Koceta, predsednika čevljarske obrtnega združenja v Belgradu g. Vladimira Vasića in člana Blagoja Madenovića, daje predsednika pripravljene odbora za zvezo čevljarjev v Mariboru g. Antona Kračarja, zastopnika trškiških čevljarjev g. Antona Avenika in Franca Poljanca, zastopnika ribniških čevljarjev g. Ivana Campo in Mat. Jordana, zastopnika zagorskih čevljarjev Franca Križiča in zastopnika širovskih čevljarjev Štrliča. Zborovanja so se udeležili tudi trgovci z usnjam in čevlji, ki se čutijo prav tako ogrožene v svojih intereseh in ki jih je načelnik še posebej pozdravil. Zagrebski čevljarji pa so poslali na zborovanje dopis, v katerem izražajo svojo solidarnost.

G. Kračar je poročal nato o kongresu v Celovcu, dne 10. in 11. avgusta, kjer trpe čevljarji prav za istim kakor tukajšnji. Poročal je tudi o davnih olajšavah, za katere se oblasti naprošajo, da jih dovolijo čevljarski obrti kot sezonski obrti.

O ekspanziji tovarnice Ba'je sta nato poročala g. Kračar in g. Iglar v smislu naslednje resolucije.

ki je bila soglasno sprejeta.

Člani zadruge se obračajo na ministrstvo za trgovino, obrt in industrijo in na kr. bansko upravo v Ljubljani s prošnjo, da se ustanovitev in zidava tovarne čevlje g. Ba'je v naši državi ne dovoli.

Obračamo se tudi na zbornico za TOI v Ljubljani, da nam v boju za naš zadnji košček kruha prisloži na pomoč ter pomaga naše razlike pri kralji vladi in drugih oblastivih področjih in dokazati.

V delokrogu dravske banovine se preživlja s čevljarstvo stroko okoli 8.500 čevljarskih mojstrov, kateri zaposlujejo toliko številno pomočnikov, ter že računamo še številno družinskih članov mojstrov in pomočnikov, ostane po ustanovitvi tovarne »Ba'je« približno 20.000 ljudi brez zaslužka in brez kruha.

Tvrdka Ba'ja bo postala v trenotku, ko otvori tovarno v Jugoslaviji, domače podjetje, ter bo z dobila pravico otvarjati v vseh krajih ne samo trgovine, temveč tudi popravilnice, s čemur bo odvzela slohernemu čevljarju, tudi v najoddaljenemu kraju zadnji zaslužek.

Po dosedanjih obljubah hoče tovarna Ba'ja zaposliti 5000 delavcev, medtem, ko bo v vsej državi ostalo brez kruha in zaslužka še preko 50.000 mojstrov in pomočnikov, ki si bodo na stara leta mogli iskati v tujih krajih ali v tujih podjetjih in službah svoj kruh, v kolikor se jim bo vesled mladosti posrečilo, vsi ostali pa bodo pašji v breme občinam in državi.

Država bo izgubila na dosedanjem dohodku, tako na carini, ki jo je dosedaj plačevala tvrdka Ba'ja za uvožene čevlje, vrhutega pa ne smemo računati več z onimi davki, ki so jih dosedaj plačevali domači čevljarji.

Čevljarji dravske banovine niso nasprotni napredku, zato tudi ne industrijalizaciji obrti, zato smo že tudi pripravljeni in hočemo takoj, ko nam banska uprava dravske banovine ugodno reši naša,

že vložena pravila za ustanovitev zveze čevljarskih zadrug, začeti delati na ustanovitvi velike in moderne tovarne čevljev v dravski banovini, ter bomo to idejo razširili med naše tovarnike v celti državi tako, da lahko stoji v petih letih v naši državi najmanj pet modernih tovarn za čevlje, ki pa bodo tako v ceni, kakor v kvalitosti materiala adonite-stovale tovarno Ba'je. Na ta podjetja pa bodo lahko ponosni tako državljani kakor država, ker bodo domača ter bodo v korist in dobrobit vsem domačim čevljarjem.

H koncu izražamo našo udanost in zaupanje v Nj. Vel. kralja in kralji vlado, ter smo prepričani, da vlada ne bo radi enega tujca zavrgla četrt milijona zvestih domačinov in državljanov.

Zastopnik Zbornice za TOI g. Koc je pozdravil zborovanje in v imenu Zbornice obljubil, da bo ta podpirala čevljarje.

G. Vasič je poročal o sklepkih belgrajških čevljarjev v zadevi proti Ba'li.

Sledile so raznoretosti. G. Kračar je pozival za obstanek načelnik Perdan je sporočil, da se jutri, v ponedeljek, ob 7 zvečer vrši na realni strokovni sestanek javencov, kamor naj jih mojstri zanesljivo pokljejo, da dobe vajenci potrebni priuk. G. Breakvar pa je še pozval čevljarje, naj bi pričele njihove organizacije in zadruge tudi z gospodarsko osamosvojitvijo čevljarskega stana. S tem je bilo opoldne to uspelo zborovanje zaključeno.

Vesti iz Bohinja

uhog an Bohinj, 12. sept. 1930.

Obisk Triglava je bil zadnje nedelje in na mali Smaren obilen. Le škoda, da noben turist ni smel na vrh. Zakaj je bila dana ta prepoved, ki menda še traja, se ne ve.

Veliko avtomobilsko cesto grade Italijani iz Trente prav pod Triglav, v sedlo Doljč. Delo prav dobro napreduje.

Negoda med otroci. V torek je 6 letni Janez Cvetek, p. d. Suheljnov sekal buče za živino; pa pride zraven njegov Martinček in začne še on sekati — pa ne samo buče, ampak odseka Janezku tudi prst. Ko je starejša sestrica prišla iz šole, je čudno gledala, pobrala pretek, pa ga nesla pokazat materi, ki je bila od doma v gozdu. Da bo kmalu dobra roka — seveda brez prsta.

Cesta k Savič je za vzorni promet zaprtja že nekaj dni in bo do preklica ker popravljajo cesto in regulirajo polok Jereko, ki ob nalivih cesto vedno zasuje.

Zadnje nedelje so bile res nedelje veselice, ki so potekle vse v najlepšem redu, tudi brez pretepev, kar bi ob pjači gotovo v tem in onem kraju ne izostalo. Tako lepo obnašanje samo hvall Bohinjce.

Elektrika. Kot čujemo dobimo električno luč že letošnjo jesen tudi v cerkev v Srednji vazi. No vendar je enkrat tudi cerkev, ko jo ima v vasi že več časa skoro vsaka bajta.

Dr. med. Lojze Kramarič
 špecialist za kirurgijo
 ordinira od 1/2 2.—1/4. pop.
 Ljubljana, Miklošičeva 18/II.

Naznanilo!
 Avtobus podjetje B. Hojak naznanja, da
 prekine
 z današnjim dnem promet na progi Bled—
 Kranj—Ljubljana vsled končane sezije.

Tekma strelcev

Ljubljana, 15. sept.

Včeraj dopoldne so na vojskem strelišču tekmovala strelska družina. Tekmovalo je 80 strelcev, po večini ljubljancami. To izredno zanimivo in posrečeno prireditve sta počastila med drugimi g. general Sava Tripkovič in g. ban Sernee.

Zbrane strelce in goste je pozdravil »general« Dragomir Popovič kot predsednik strelske družine ter se prav posebno zahvalil za naklonenost g. divizionarju in g. banu. Nato je otvoril tekmovanje, katero je vodil g. poročnik Rud. Pirš.

Izidi so sledeči: Najboljši strelca na 100, 200 in 300 metrov je g. Franc Heinrihar, veleindustrijec iz Ljubljane, ki je dobil darilo g. bana; v mar-mor vdelano pisatno pripravo.

Na 300 m je dosegel prvo darilo g. Franjo Hrovatin, zasebni uradnik iz Ljubljane, ki je prejel darilo komandanta divizije, matokalibrsko puško. Drugo darilo je dobil g. Ninko Heinrihar, tretje g. Franc Cvetko, železniški uradnik, četrto ravnatelj g. Matko Jevak, peto art. polkovnik Ljuba Novakovič, diploma pa zopet veleindustrijec g. Franc Heinrihar.

Na 200 metrov: prvo darilo g. inž. Dragotin Todorovič, drugo Franjo Hrovatin, tretje g. Leopold Cuk, z diploma po se bili nagradeni: gg. Franc Bule, Franc Heinrihar ter Pero Cestnik.

Na 100 metrov je dobil prvo nagrado g. prof. Pero Cestnik iz Maribora, drugo veleposesnik g. Franc Bule iz Mirne, tretjo g. art. polkovnik Ljuba Novakovič, četrto zasebni uradnik g. Josip Kostanjevec, z diploma pa so bili odlikovani gg. Milan Šterlekar, Franc Heinrihar in Alojz Košir z Brezovice. Izven konkurence je dosegel največ točk g. prof. Peter Cestnik.

Vsahega moškega boste očarali

če boste za nego svoje, kože uporabljali samo pre-
 izkušeno Paracelsus lilyanovo mlečno kremo, ka-
 tera podaja koži mladeniško lepoto in svežost. —
 Zato bodite engličani in zahtevajte vedno Para-
 celsus lilyanovo mlečno kremo in obdajte vsak po-
 izkus, da bi se Vam dala »sliha« krema.

Cigani se puntajo

Kočevoje, septembra.

Kočevske cigani tvorijo samostojno »državo«, to je gotova stvar. Ni dogodka še tako malo pomembnega, da ga ne bi sodil in obsodil poglavar te ciganske države »stari« Tone. Morder moč je in odkar je poglavar Janez zlezol v črno zemljo, naravno najbolj spoštovan in čisl-an v očeh številnih Hudorovičev. Pa je »stari« Jeklen moč in je vladal dosedaj pri njih režim »jake ruke«. ki se ji je moralo ukloniti vse: mlado in staro, malo in veliko, žensko in moško. Vse bi šlo v redu in dobro in bi Tone brez-dvoma slavil v najkrajšem času jubilej svojega plodonosnega vladanja, da se ni zgodilo nekaj, kar mu je močno omajalo prestol.

Zgodilo se je namreč, da je sv. Jožef prin-
 sel ciki Mici dvojčka dvanajstega in trinajstega
 otroka fantka in punčko. Otročka sta oba baje
 šestkratna kristjana, ali to pri teje stvari ne
 gubi vsako vrednost. Ciganska postava namreč
 pravi: očeta, ki se mu porodi trinajsti otrok
 moškega spola, postane eo ipso glavar.

Akrabolt! je zaskrbelo poglavarja Toneta,
 ko mu je prišla na uho tale preklicana Mihičeva
 sreča. In res: vsi Hudorovičci so se znašli v pre-
 cec čndnem položaju: »starega« so poznali
 dobro. Miho pa prav malo. Le nekateri glavjar-
 jevi opozicijonalci (kje pa opozicija manjku!?)
 so »staremu« privoščili smolo, ki se ga je tako
 namah prijela. Za »starega« pa je bila glavna
 nesreča ta, da je bil ravno Miha vodja te zlo-
 česte opozicije.

Tiste dni bi morali videti »starega«! Hodil
 je okrog prihuljeno z »gajljo« v roki in od
 nervoznosti od časa do časa počel z »gajljo« ta-
 ko, da so se celo njegove mrhe pardon! njegovi
 šimeljni in fuksi zdržnili. Ta preklicana zader-
 škina! Ampak, boste oprostili, on je glavar in
 moder človek in jo je staknil nazadnje tako,
 da so se v hipu znašli vsi opozicijonalci v pravi
 zagati, akramiš!

Sklical je svoje podložnike in jim svečano
 povedal to-le: Mihi je rodila cika dvojčka:
 ravla (dečka) in cikot (deklec). Edeu izmed
 obeh je trinajsti Mihov otrok. Kadar bomo do-
 gnali da je ravel trinajsti, bo Miha poglavar.

Opozicija je onemela: akrabolt!
 In vidite od takrat je nekaj gnilega v de-
 želi ciganski.

Da bi premotril objektivno težko politično
 cigansko situacijo, sem jo zadnjič uzeal narav-
 nost med nj. Malo pred vasjo Cviškarji na
 grški cestni zagledal »kulbice« mrhe in cike in
 vso kopico otrok in sem zavil navkreber.

»Hori mač uri, dat Tonce! (Pojdi sem, po-
 glavar Tonce!) sem slišal cike, ki so zvale »sta-
 rega«. Takoj je prišel zamazan in poten narav-
 nost od granato, ki ga tolče v kupe:

»Dober dan, gospod! Soder tolčem, vejo go-
 spod in bog lonaj za cigaro.«

»Ze dobro! Zaradi tiste čudne stvari sem
 prišel, ki si jo imel z Miho. Kako je sedaj?«

»Se vse pri starem. Jaz sem poglavar. Miha
 godrnja naprej in smo rekli, da bi poklicali od
 drugod radi te stvari sodnika. Prišel je stari
 Berger iz Like, da bo sodil, pa ne more, gospod.
 Jaz ne pustim, ker je Miha neumen in mlad.
 Kako bo pa to izgledalo, če bi postal Miha po-
 glavar in po krivici, gospod? Postava je postava,
 ampak tukaj stvari ne spremeni nič.«

Videlo se je, da se »stari« držl krčevito.
 Da bi spoznal še drugo stran, sem stopil k
 Mihi.

»Kako je, Miha? Stari ti ne pušči?«

»Ne pušči, gospod! Pa moral! Od mojega sta-
 rega očeta stari oče se je držal postavne in se
 bo moral tudi ta. Pravico mora biti! Jaz sem
 glavar in ravel je trinajsti.«

Skomizgail sem »v rameni«, se še malo po-
 govoril in se nato poslovil. Med potjo pa sem
 gruntal, kje bi staknil topot drugega Salamo-
 na, ki bi razsodil modro in ne oziraje se na
 eno ali drugo stran: ali je ravel trinajsti ali je
 cika in ali je poglavar Miha ali stari Tone.

Kaj pravite?

Gospod »Vlatka!« — V svojem »Kaj pravite« (Slovenec, 11. septembra 1930, štev. 207) ste povedali tehtne, tehtne resnice! Prav lepa vam hvala za to in priznanje! Da bi se le kaj prijelo! Je res žalostno, pod kako idealnimi tili se naš narod vzgaja k zapravljivosti, k veseljenju, k alkoholizmu, k priložnostim, da se fantja in dekleta seznanjajo na lahkomišeln način, k prestavi nedejlskega in prazniškega težišča miselnosti in čustvovanja od versko-nravnih idej k materialnosti in čutnosti itd.

Nedeljo za nedeljo se omenjajo vzporedno sokolska in gasilska društva s svojimi veselici, ki trajajo oficijelno ali oficijelno tja preko polnoči, preko cele noči... Koliko denarja se tu zapravi, koliko lepežev se izvrši, koliko usodopolnih »zamerij« se začne, koliko lahkomišelnosti se privzgoji...

Pa povod in uspeh blagajne in »uspeh moralne«...

Tužna nam majka!

V slovo zaslužnemu možu

Murska Sobota, sept.

Ce se sme o kom reči, da je mnogo ustvaril, se sme reči to o gosp. Jožetu Radohi, ki je bil ravnatelj Martinišča od prvega dne do danes. On je priključil k življenju Martinišča tako rekoč iz nič. Ko nas zapušta, si štejemo v sveto dolžnost, da se mu tudi na tem mestu zahvalimo.

Ko se je odprla tukajšnja gimnazija, je bilo jasno, da ne bo uspevala, ako Murska Sobota ne dobi tudi primernega zavoda. Takoj se je vzbudila ideja »Martinišča«. Hiše ni bilo, denarja pa tudi ne, vkljub temu pa se je lepega dne raznesla novica: »Martinišče imam.« Res smo ga dobili in gosp. Radoha je bil tisti, ki ga je začel. Vodstvo se je nastanilo v neki majhni hiši, za dijake pa so privedli staro katoliško šolo pri cerkvi. Življenje »Martinišča« je bilo tako težavno, da ga je zino-gel samo človek, ki se je odrekal vsaki udobnosti in je živel samo za druge. Takšen je bil g. Radoha. Vsi so ga pocilovali, on pa se je samo smehljaj, dasi je vedno bolehal.

Razmere so zahtevale večje »Martinišče«. Po kratkem razmišljanju ga je začel seveda s pomočjo drugih požrtvovalnih gospodov, zidati tako rekoč brez denarja. Naloga, katere se je lotil je bila nad vse težavna, toda ni omagal. Njegove žrtve so bile v polni meri poplačane. V bližnji gimnazije se dviga mogočno »Martinišče«, sad njegovega dela.

Še danes zapušta, da bo na Rakovniku nadaljeval delo ljubezni do mladine. Za vse, kar je storil tukaj, se mu cela Slovenska krajina, zlasti pa njeno dijaštvo, kateremu je daroval vso svojo ljubezen, zahvaljuje in mu tudi na novem mestu želi mnogo božjega blagoslova. Martinišče bo tudi poznim rodovom pričla njegove požrtvovalne ljubezni do mladine.

Koledar

Torek, 16. septembra: Kornelij in Ciprijan, mučenca; Ljudmila, vdova.

Osebne vesti

— V višjo šolo vojne akademije se bodo vpoklicali s prvim oktobrom t. l. med drugim še naslednji častniki: topniški kap. II. razr. Vladislav Mazur topn. poročnik Radovan Sokol, topn. kap. I. razr. Vladimir Frankovič, topn. poročnik Milovan Podreka, peh. kap. I. razr. Roman Sram, peh. poročnik Vladimir Širnik, topn. poročnik Dragotin Dogan in topn. poročnik Pavel Ježernik.

Napredovanje. Januška Fran in **Rebernak** Fran, paznika služitelja v Mariboru, sta imenovana za paznika zvančnika na dosedanem službenem mestu. V Ljubljani, dne 4. sept. 1930. — **Višji državni tožilec.**

Novi grobovi

† V št. Ilju v Slovenskih goricah je preminul v nedeljo v visoki starosti 90 let posestnik Franjo Fluher. Pokojni je bil za svoje narodno delovanje odklikovan z redom sv. Save V. V mladih letih je bil izredno delaven narodni borec in je živahno sodeloval pri vseh velikih borbah za naše obmejne kraje. Pogreb danes na domačem pokopališču. Blagemu pokojniku časten spomin, sorodnikom naše najgloblje sožalje.

N. p. v. m.l.

Mala kronika

★ **Prosvetna slovesnost v Hrastniku.** V nedeljo 21. septembra se vrši v Hrastniku proslava 10letnice prosvetnega dela z društveno akademijo. Sodeluje društveni pevski zbor in rudniška godba.

★ **Stara resnica za novi čas.** Dne 12. septembra 1860 so pisale Bleiweisove »Novice«: »Kdor od ljudstva terjaja, naj molči v ptujem jeziku, naj pridige v ptujem jeziku posluša, naj v ptujem jeziku cesarske ukaze sprejema, naj gosposke v ptujem jeziku z njim govore, in mu v ptujem jeziku pošilja pisma — ta ni prijatelj luči in vesvoljne omike, ali pa ne razume, kaj je omika in kako se doseže.« (Citirano v Razpravah Znanstvenega društva za hum. vede, II. 130.) Italijanom, ki se toliko ustijo, kako delajo za omiko in smatrajo nas za barbore, moramo samo zaklicati: Berite Novice!

★ **Slovenska ročevalnica v Ameriki.** Dne 15. avgusta je bila v Lemontu, Ill., pri slovenskih frančiškanih preobčleba v redovnico gdč. Helena Grčar, bivša tajnica društva sv. Helene, št. 193, KSKJ v Collinswoodu. Dobila je ime sestra Dominica, Gdč. Grčarjeva je hčerka dobro poznane družine Grčar. Mnogo uspeha redovnici v njenem lepem novem stanu.

★ **Na katehetskimi konferencah** se je izrekla želja, naj bi se za šolsko mladino priredila spen-jena »Kretna obljudac« katera bi se pri šolskih službah božjih pela v zboru. Na Nemščem imajo tako in je baje nekaj veličastnega. Da se želji ustreže je naša najboljša nabožna pesnica M. Elizabeta spenjala krasno himno, katero je zelo ljubko in melodiozno pa popolnoma preprosto uglasbil dr. Anton Dollnar, tako da pesem lahko poje vsak ljudskošolski otrok, ki ima posluš. Himna je pred-vsem namenjena skupnim šolskim mašam zlasti ob priliki šol. skupnih sv. obhajil in na dan prvega sv. obhajila. Založništvo je iz prijaznosti prevzela Prosvetna zveza v Ljubljani. Da je omo-goveno pesnitev kupiti vsakemu otroku je cena lično tiskani pol z notami in celotnim besedilom za dečke in deklice samo en dinar (1.— Din). Je pa kompozicija pod avtorskim zakonom in je vsako prepisavanje in razsvetljevanje prepovedano. Himna se naroča pri Prosvetni zvezi v Ljubljani, Miklo-

šičeva cesta št. 5, ki jo bo razpečevala naročnikom pod skupnim ovitkom 300 glasov hkrati. Upamo pa, da Prosvetna zveza le ustreže č. g. katehetom, predvsem onim, ki imajo dosti solarjev, če jim himno pošlje takoj.

★ **Čigav je otrok?** Delavec Peter Marinko iz barake pri klavnicah je pred tednom gnal z Gorenjske proti Ljubljani tri vole. Blizu Med-vod je srečal desetletnega dečka. Marinko je otroka vprašal, kam gre. Deček mu je povedal, da na Dolenjsko. Marinko je seveda fantku povedal, da gre čista na Dolenjsko prav nas-protno. Fantek se je obrnil in se napotil z Marinkom do Ljubljane in je tudi ostal pri njem v Ljubljani. Marinko ga sedaj vzdržuje, obenem pa poizveduje pri oblasteh, čigav bi bil ta deček. Otrok sam ne ve nobenega poja-snila, razen tega, da ga je pred nekaj dnevi privedel v Ljubljano ded in ga tu zapustil. Marinko ne premore toliko, da bi otroka sam vzdrževal, oblasti so pa tudi v zadregi, kam bi s tem dečkom. Kdo so njegovi starši, pa ni niti najmanj znano.

★ **Krekova koča na Ratitovcu.** SPD na-znanja, da je Krekova koča na Ratitovcu z dne 15. septembrom zaprta. — Koče v Triglav-skem pogorju ostanejo do nadaljnjega še od-prte.

★ **Orožnova koča na Črni prsti.** SPD na-znanja, da se zapre Orožnova koča z dnem 15. septembrom; Malnarjeva koča je do na-daljnega še odprta in oskrbovana.

★ **Avtobusna vožnja Poljčane—Ptuj.** Go-spodarska in prometna zadruga nam poroča: Na progi Poljčane—Rogaška Slatina se ukine dnevna vožnja s 16. septembrom, izvedenji vsak torek do preklica, ko so sejni v Mariboru in Ptuj in vozi iz Rogaške Slatine nazaj ob 10 k vlaku proti Mariboru. Popoldne vozi omnibus iz Ptuja redno vsak dan in ima zvezo z vlak-om v Poljanah proti Ljubljani. Od 16. sep-tembra dalje vozi omnibus iz Poljan ob 14.40 v Makole in nazaj ob 16.15 k vlakom proti Ma-riboru in Ljubljani.

★ **V Službenih novinah št. 209 od 13. sep-tembra** je objavljen »Pravilnik o vporabi, vzdr-ževanju in amortiziranju osebnih avtomobilov pri oddelku carine in finančnih direkcijah«, dalje »Pravilnik o prepovedi puščenja gozdov in o dolžnosti pogodovanja«. »Pravilnik o iz-sekavanju gozdov in spremembi gozdnega zem-ljišča v drugo vrsto kulture«. »Pravilnik za izvrševanje službe čuvajev pri upravnih drž. gozdov« in »Pravilnik o zaščiti gozdov«.

★ **Tamburasi!** Kdor ima veselje do tambu-ranja in hoče postati dober tamburaš, naj seže po teoretično-praktični tamburaški šoli, katero je spisal prof. Marko Bajuk. Šola nudi prav vse, kar mora znati in vedeti, kdor hoče biti dober tamburaš. Slovenci do sedaj nismo imeli slične šole v slovenskem jeziku in je ta šola torej prva slovenska. Upamo, da se bodo ravno radi te izvrstne šole zopet oglasile dolgo časa mol-čeče tamburice in se bodo ustanovila tambu-rarska društva. Izvod velja 40 Din in se dobi v Jugoslovanski knjigarni v Ljubljani.

★ **Glavobol in bolečine v križu** so skoraj vedno posledica zaprtja. Dozvedno brezpomemb-no zaprtje moramo radi tega takoj in temeljito odstraniti. Najbolje to storimo z Darmol odvajalno čokolado, ki je preizkušena skozi desetletja in splošno priznana. Zdravniki jo zelo radi predpisujejo.

★ **Mnogo gospodinjstvih težav** vam bo pri-hranjenih, ako boste dosledno prali le s Ter-pentinovim milom Gazela. — Vsaka gospodinja, ki ga le enkrat poskusi, ne rabi več drugega mila.

★ **Ovomaltine na Zagrebškem velesojmu.** Gotovo ste že mnogo čuli o Ovomaltine, ne ve-ste pa morda, iz česa obstoji, kaj je prav za prav Ovomaltine in kako so njegove prednosti. Obiščite nas radi tega v našem paviljonu na levi strani vhoda, pa boste imeli priliko poku-siti ta izdelek in se поблиže spoznati z njegovi-mi velikimi prednostmi. Ovomaltine jemljejo radi stari in mladi, ker je za vse izbornega okusa, doberdejni vpliva na človeški organi-zem in krepi njegovo delovno in odporno moč. Ovomaltine se jemlje lahko celo leto kot topla ali hladna pijača ter je najprimernejši in naj-prijetnejši zajtrk in južina, ker v mali množini dojava telesu veliko redilne vrednosti. Če obiš-čete zagrebško razstavo, ne pozabite obiskati paviljona Ovomaltine.

★ **Francoisce tečaje** (bivše tečaje »Cercia Francoise«) zopet odvarja za odrasle s 1. okto-brom Francoisi institut. Pouk se bo vršil v Ljubljani na moškem učiteljsku na Resljevi cesti in sicer: I. tečaj za začetnike ob ponedeljkih in četrčkih od 18 do pol 20 (predava g. prof. Južnič); II. tečaj ob torkih in petkih od pol 19 do pol 20 (predava g. prof. dr. Novak); IIb tečaj ob sredo od pol 19 do pol 20 (preda-vatelj isti); IIIa tečaj ob torkih in petkih od pol 19 do pol 20 (predava gospa Bele franco-sko slovnico v francoškem jeziku); IIIb tečaj v ponedeljkih in četrčkih od pol 19 do pol 20 (konverzacija vodi g. M. Orthaber). Obiskova-nelj tečajev plačujejo mesečno po Din 20 v naprej, lahko pa obiskujejo za to ukovino več tečajev. Prijave sprejema ravnateljstvo moškega učiteljskega v svoji pisarni od 24. septembra dalje vsak dan od 18 do 19. Od 1. oktobra dalje se prijave lahko izvrši po dopisnici, ali pa pri služitelju zgotaj omenjenega učiteljskega g. A. Dolencu.

★ **Šolske zvezke** kupujte pri tvrčki M. Ti-čar, prodajajo se v prid »Jadranske straže«.

★ **Šolske potrebščine** kupite v prvovrstni kakovosti pri Iv. Bonač, Selenburgova ulica. Velika izbira, najnižje cene, točna in hitra pos-trežba.

★ **Pouk živih jezikov** nemščine, angleščine, francoščine, srbohrvaščine, španščine, italijan-sčine v skupinah in za posameznike. Poučvano po direktni metodi najboljše, kvalificirane učne moči. Prijave od pol 7 do 8 zvečer Beethov-nova ulica 7, prtiljeje — levo. — Prof. Sid. J. Jeras.

Potrebujete sredstva za odvajanje?

Vzemite zvečer 2 do 3 ARTIN-dražeje in zgodaj zjutraj boste imeli pravilno lahko izpraznenje. Dobiva se v vseh lekarnah za ceno 8 Din za skatlo.

★ **Bolne žene** dosežejo z rabo naravne »Franz-Josef« grentice neovirano, lagodno iz-praznenje črev, kar večkrat izredno dobrodejno vpliva na obolele organe. Pisatelj klasičnih učnih knjig za ženske hofenji pišejo, da so po-trjeni ugodni učinki »Franz-Josef« vode tudi potom njihovih raziskovanj. »Franz-Josef« grentica se dobiva v vseh lekarnah, drogerijah in specializiranih trgovinah.

Maribor

† Plasidija Perdeller

V tukajšnji splošni bolnišnici je umrla več-raj po kratki bolezni v starosti 71 let splošno znana in priljubljena sestra-prednica Plasidija Perdeller iz družbe usmiljenih sester sv. Vincencija Pavel-skega. Rodom Tirolka je že l. 1882 prišla v ma-riiborsko bolnišnico in je v tem zavodu skozi dolgo dobo skoraj 50 let vse svoje moči in uprav-matensko ljubezen pomohla ter usmiljena po-trebnim bolnikom. Razvoj tukajšnje splošne bol-nišnice od njene začetne skromnosti s 90 bolni-škimi posteljami pa do današnjih 500 postelj je v najtesnejši zvezi s požrtvovalnim in vzornim delovanjem blage pokojnice. Radi njenega urednega finega nastopa in takta ter ljudomilnega ravnanja z bolniki je bila kmalu postavljena na častno in odgovorno mesto sestre prednice, v katerem svoj-stvu je vzorno delovala četr stoletja. Tudi v po-znejših letih, ko je na njeno lastno prošnjo in radi starosti prevzela breme odgovorne službe prednice mlajša moč, je plemenita pokojnica še do zadnjega neumorno posvečala svoje moči za-vodu in bolnikom. Z ljubeznjivostjo in blagostjo svojega solnčnega značaja si je pridobila srca vseh, ki so jo poznali. Vsi ti bodo blago pokojnico ohr-a-nili v trajnem in hvaležnem spominu. Sestri-pred-nici Plasidiji Perdeller svetila večna luč!

□ **Konec kopalne sezone.** Z večerajšjim dnev-om se je zaključila letošnja kopalna sezona na Ma-ri-borskem otoku. Izgubljeni predmeti so prizadetim na vpogled pri mestnem gradbenem uradu. Ob zaključku letošnje kopalne sezone se je mestna občina zahvalila s posebno zahvalnico za vnelo in požrtvovalno sodelovanje pri vzdrževanju reda na otoku mariiborskemu reševalnemu društvu in mariiborski policiji.

□ **V Ptuj odputuje** danes prof. Strohachei-der, potem ko je pri nedeljski poslovilni predstavi z vožnjo s kolesom po žici Mariborčane precej onegavil. »Kampeljec je prof. Strohacheider, tako pravijo vsi Mariborčani.

□ **Smrtna kosa.** V splošni bolnišnici je umri v starosti 20 let Anton Pisnik, hlapec. Pogreb bo danes ob 16 iz mestne mrtvašnice. — Umrl je v svojem stanovanju v Mlinski ulici 39 monter pri mestni plinarni Mihael Weiss, star 55 let. Pogreb bo jutri ob 15 iz mrtvašnice na mestnem pokopališču v Podbrežju.

□ **Mariiborski rezervni častniki** so obhajali večeraj na zelo slovesen način svojo slavo. Ome-njena svečanost se je pričela ob pol 11 na Trgu Svobode. Poleg številnega občinstva so bili nav-zoči tudi pomožni škof dr. Tomažič, okrajni inšpek-tor dr. Schaubach, okrajni načelnik dr. Ipavic in dr. Hacin, Polkovnik g. Sto-jadinovič, g. Radovanovič in g. Do-lenc, direktor magistratnih uradov Köchler ter predstavniki raznih narodnih obrambnih in prosvetnih društev. Predpisane cerkvene obrede sta opravila za rim. kat. veroizpoved garnizijski duhovnik g. Zavadal in za pravoslavno vero-izpoved g. prola Trbojevič. Slavnostni govor je imel predsednik tukajšnjega Združenja, rezervni častnik kap. I. razr. Jakob Perhavac, ki je zaključil svojo zanosno izvajanja z vzklikom: Naj živi Nj. V. kralj Aleksander I.

□ **540...** V prvi razred tukajšnje klasične gimnazije se je vpisalo letos 180 dijakov, v prvi razred realne gimnazije pa 380. Prvih razredov imajo letos na realni gimnaziji — osem. Izreden naveden je bil letos tudi na žensko učiteljske, kjer so morali radi omejenega števila sprejetih dija-kinj odkloniti zelo veliko kandidatino.

□ **V smrti...** Obesil se je 50 letni Ignacij Pavalec iz Rupeč. Vzroki samoumora niso znani.

□ **Radi uboja** če sedel večeraj na zatočni klopi pri tukajšnjem okrajnem sodišču 29 letni delavec Jožef Zabčić iz Velike Polane. Obtožuje se, da je dne 26. decembra 1929 udaril s hodom v Veliki Polmi Stefana Jaklina ter mu s silnim udarcem razbil lobanjo. Radi pretresa in otrpnenja možga-nov je Jaklin dva dni pozneje podlegel poškod-bam. Obtoženec priznava dejanje; zatrjuje pa da je ravnal v strahu in silobranu. Razpravo je vodil sodnik okrajnega sodišča Lenart, Kolšek in dr. Ažman prisodnika. Obtožbo je zastopal namestnik drž. pravnika Sever. — Zabčić je bil obsojen na 1 leto strogega zapora.

□ **Pri nedeljski tomboli** je dobila sedmo tombolo (kuhinjska posoda) Julija Serec, deseto (fotografski aparat) pa Katarina Farič. V toliko popravljamo tozadevno večerajšnje poročilo »Slo-venskega lista«.

□ **Nagrade strelskih tekem v Hotinji vasi.** V nedeljo so se vršile na strelišču v Hotinji vasi tekme tamošnje strelske družine. Streljanja se je udeležilo okoli 200 strelcev iz Maribora, Hotinje vasi, Dobrovec, Skok, št. Janža, Rača Frama, Podove, Hoč in Sv. Marijete. Prvo nagrado so do-bili: na tarči Hotinja vas A. Fanel (80); na tarči Skoke S. Klinc (95); na tarči Maribor D. Hinič (118); na tarči Smarjeta S. Reja (41); na tarči Hoče E. Tušek (35); na tarči Slivnica I. Klinc (85); na tarči Dobrovec pa S. Sventšek (85).

□ **Radi eksplozije sode z bencinom** sta se večeraj dopoldne ponesrečila 29 letni ključavničar Alojzij Kolar in poslovođja Ernest Eigner, usluž-bena, pri falski elektrarni. Bila sta ravno zapo-slena pri lontanju bencinskega sode v bližnji rad-vanjskega transformatorja. Nenadoma sta radi sil-nega učinka eksplozije obležala na tleh in zado-bila precejšnje poškodbe. Kolarja so prepeljali v splošno bolnišnico.

□ **Tužji v Mariboru.** V prvi polovici me-seca septembra je bilo pri tukajšnjem Zalaš-evalnem uradu prijava 1090 tužcev; od teh je 305 inozemcev.

□ **Izpred senata trojice.** 26-letni Anton Bračko je dne 11. aprila 1930 v Dežnem zabo-del Mihaela Drozga z nožem nad levo ključ-nico, s čimer je zagrešil zločinstvo zoper živ-ljenje in telo. — 40-letni tesarski polir Franc Vrtič je v Spuhlji zdravil Ano K. in Ano Z. za nagrado in ne da bi imel za to predpisano stro-kovno izobrazbo in sicer na ta način, da jima je puštal kri iz žile na roki. S tem je zakrivil prestopke oziroma zločinstvo zoper občno zdravje. — 21-letni hlapec Maks Kramberger iz Hajdine je v noči na 17. marca t. l. v Gornji Hajdini položil med km 12.4 in 12.5 preko že-leznjskih tračnic 4 metre dolg bovor hlo, radi česar se obtožuje zločinstva zoper varnost jav-nega prometa za ljudi. Radi istega je soobto-žen tudi 19-letni posestniški sin Maks Fričl iz Hajdine, ker je Krambergerja k navedenemu dejanju prigovarjal. Vsi omenjeni obtoženci so se večeraj zagovarjali pred tukajšnjim malim senatom. — Obsojeni so bili: Bračko na 1 leto zapora in 2-letno izgubo častnih pravic, Vrtič na 1 mesec strogega zapora, pojnojo na 2 leti. — Razprava proti Krambergerju in Friedlu se je prelozila.

□ **Dobra hrana v javni kuhinji** na Slomtko-vem trgu št. 6 v A.-razredu opoldne in zvečer Din 8.30, v B.-razredu Din 12.30, v C.-razredu Din 14.30. Priglašaje se!

Oj sestrice, čujte, moje

od Triglava do Balkana, kaj vam pravi lepa Janja: „Brez Albusa ni pranjal!“

Odlično kakovost ALBUS-mila

pozna vsakdo

Najzanesljivejše sredstvo za pranje vsakovrstne obleke

ALBUS TERPENTINOVO MILO

Celje

† Gospa Ana dr. Filipičeva

Nepričakovano se je preselila od nas ena najbolj dobrih žena našega mesta, gospa Ana Filipič. V soboto 13. septembra ob 4 popoldne je umrla. Zvonovi celjskih cerkva so slovesno zvonili v pozdrav došlemu vladiki lavantinske škofije, v vili pod hribom sv. Jožeta pa je ob istem času ugasilo zemeljsko življenje pleme-nite dame.

Kakor moloklo je spoznala bedo ubogih in zatiranih. Po smrti gospe Schellander je pred devetimi leti zavzela mesto predsednice kato-liškega gospejnega društva dobrodelnosti v Cel-ju. Dobrodelnost je bila rajni srčna potreba. Naj je delovala v omenjenem društvu od leta 1907 do svoje smrti nepretrgoma.

V skritem zatiju je potekalo njeno življe-nje, posvečeno notranji izpopolnitvi in dejan-ski ljubezni do bližnjega. Sama je bila vzor krščanskega življenja. Dnevno je pristopala k mizi Gospodovi. Tu se je v žarkih presvete Ev-haristije solnčila njena duša in tako najboljše usposobila za karitativno delo. Kaj pomeni da-našnjemu svetu dejanska ljubezen do bližnje-ga, vedo le tisti, ki imajo količkan vpogleda v socialno bedo našega časa.

Po vrsti so prihajali po trudi česti siro-maki tja pod breg sv. Jožeta, kjer je v zadnjih letih bivala predsednica gospejnega društva. Rajna gospa je pomagala revežem, kakor je vedela in mogla, lajšala bedo na ta ali oni način, pa nikdar glasno, da bi jo občudoval svet. Tilo in skrito je delala dobrote. Zastonj si iskal njeno ime po dnevnem časopisu. Pri njej resnično ni vedela levica, kar je dala des-nica. Zdej leži ta plemenita gospa bleda in tiha sredi rož. S solzami v očeh stopajo v hišo za-losti med številnimi častilci rajne tudu siro-maki, da jokajoč škropijo svojo mrtvo dobtot-nico.

Vse, ki smo jo poznali, je hudo zadela vest, da je tako naglo ugasnilo levo, Bogu in bližnjemu posvečeno življenje. Predvsem pa je s smrtjo ge. Anje Filipič prizadeto celjsko gospejno društvo dobrodelnosti. Izgubilo je dolgoletno predsednico, ki ji bo težko najti na-slednico. — Danes ob 4 jo bomo spremili k po-čitku, In pace Christu!

☼ **Proslava 250-letnice cerkve sv. Jožeta** nad Celjem se je izvršila v nedeljo 14. t. m. na najslavesnejši način. Tri dni prej se so vršile duhovne vaje in ubrano pritrkavanje na pri-jaznem hribčku je k vsem pobožnostim pripe-ljalo mnogo častilcev sv. Jožeta. V soboto po-poldne je z drugim brzovlakom prispel v Celje prevzvišeni škof lavantinski dr. Andrej Kar-lin. Ob zvonitvi zvonov vseh celjskih cerkva je bil na kolodvoru slovesno sprejet po duhov-ščini in šolski mladini. S kolodvora se je podal v opatijo kjer je za čas svojega celjskega bi-vanja stanoval. Na predvečer je bila cerkev sv. Jožeta slovesno razsvetljena z umetnim ognjem, hribček so razsvetljevale številne ra-kete, slovesno razpoloženje pa je dvigalo pritkavanje in pokanje z močnjari. Na nedeljo samo se je vršila ob 10 dopoldne pontifikalna sv. maša, ki jo je daroval sam prevzvišeni vlad-ika lavantinski in med katero je res vzorno prepeval ob spremljevanju godal pomoženi pevski zbor pod vodstvom skladatelja g. Mava. Krasen cerkveni govor je govoril g. dekan laški msgr. dr. Krulc. Od mariiborskega stol-nega kapitlja sta prisostvovala slovesnosti ka-nonika Rudolf Janežič in dr. Maks Vraber, raz-en tega pa je bila navzoča še številna duhov-ščina iz bližnjih dekanij. — Večraj se je pre-zvišeni v spremstvu celjskega g. opata ter svojega tajnika msgr. Umeka z avtomobilom odpeljal v Gornji grad na kratek obisk prevz. nadškofu dr. Jegliču.

☼ **Pripravljali odbor** za plebiscitno spo-minsko slavnost ima svojo sejo v četrtek, dne 18. t. m. ob 20 kot po navadi v Narod. domu.

☼ **Celjski občinski svet** ima svojo prvo popočitniško sejo v petek 19. t. m. ob 16. Seja obeta biti zelo dolga, ker se je preko počitnic nabralo mnogo materijala,

Ljubljana

Visok gost na velesjemu

Ljubljana, 15. septembra.

Danes ob 11 dopoldne se je pripeljal na ljubljanski velesjem visok gost Nj. V. princ Friedrich Wilhelm von Hohenzollern-Sigmaringen, brat pokojnega romun. kralja Ferdinanda in stric naše kraljice, ki se mudi na Bledu kot lovski gost N. V. kraljice Marije. V spremstvu predstavnikov in organizatorjev ljubljanskega velesjema si je ogledal razstavo. Hkrati je bil napovedan obisk Nj. V. kraljice, katera je hotela obiskati misijonsko razstavo, a radi prehlada in slabega vremena ni prišla z odličnim gostom. Spremljal ga je le kraljičin pooblaščenec podpolkovnik g. Pogačnik. Najprej si je ogledal šumarsko razstavo, po kateri sta ga spretno vodila gg. ing. Rustija in Šivic. Nato je obiskal paviljon ribniške sube robe, nakar se je precej časa zamudil v oddelku lovske razstave, po katerem so ga vodili dr. Lavrenčič, dr. Bevk in V. Kapus. Kot strokovnjaku, ki je absolviriral gozdarsko akademijo, je bilo izredno všeč krasno rogovje, ki je res občudovanja vredno. Ko je odhajal z razstavnega prostora lovske razstave, mu je izročil dr. Lavrenčič naš lovski znak, kot spomin na obisk ljubljanske lovske razstave.

Delj časa se je zamudil tudi na misijonski razstavi, po kateri ga je vodil g. p. Godina, v spremstvu stolnega župnika in kanonika dr. Klinarja. Z interesom je opazoval razstavljen kurioziteti in občudoval domače vezenine. V japonski sobi ga je sprejela in pozdravila po japonskem običaju ga. Skušokova v krasni japonski narodni noši. Ko je šel mimo razstavljen misijonske literature, je opazil med revijami »Akademische Missionsblätter« in je rekel: »Na te sem pa tudi jaz narochen!« Ker je že primanjkovalo časa, si je še hitro ogledal razstavo mizarških del.

V uradnih prostorih mu je pred odhodom izročila gđc. Erika, hčerka ge. Skušokove. Šopek vrtine v imenu misijonskih dam in ga prosila, naj jih ponese Nj. V. kraljici Mariji, ki ni mogla priti z njim, nakar se je visoki gost odpeljal.

Odličnemu gostu je bila vsa razstava, tako šumarski, lovski in misijonski oddelek izredno všeč. O slovenskih vezeninah pa je izjavil, da ima naš narod izreden dar, da more ustvarjati tako krasna dela. Visokemu gostu želimo prijetno bivanje med nami, v stvu velesjema pa čestitamo, da se je s krasno organizacijo in izvedbo razstave pridobilo pohvalo tako odličnega gosta.

Megafon išče otroke

Zadnja nedelja ljubljanskega velesjema je zvala popoldne toliko obiskovalcev na sejmističe, da so se kar trli po paviljonih. Z dežele je prihitelo nebroj družin in starši so imeli nemalo posla, da so obdržali skupaj svojo radovedno in začudeno deco. Kljub pazljivosti pa se je parkrat primerilo, da je gneča odtrgala otroke od staršev in ga potegnila s seboj. S plašnimi in obkrojnimi očmi je potem begal po velesjemu in klical tata in mamo, dokler ga ni srečal velesjemski stražnik in peljal na razstavljeni prostor firme Radio-Bar, ki je postal večeraj skoro pravo otroško zavetišče. Radio-Bar ima montiran silen zvočnik megafon, ki je domače delo in ki sega s svojim glasom daleč preko mestne razstavnice. Od tu so potem klicali, da se je izgubil oziroma našel tak in tak otrok in da ga naj starši pridejo iskat k firmi Bar. Na ta način so našli same večeraj 4 otroci svoje starše.

Tako je neka mamica begala vse popoldne po velesjemu in iskala svojega otrociča. Ko je že vsa utrujena in obupana zapustila sejmističe, da javi policiji nesrečo, ki jo je zadel, je pri železniškem prevozu na Gosposvetski cesti zaslišala, da je njen odeti pri Baru. Vsa srečna je hitela nazaj po otroke, ki ga je tudi našla. Najboljše jo je pa prav gotovo pogrujal dečko, ki je tudi izgubil očeta in čakal pri Baru nanj. Ko je končno po daljšem klicanju po zvočniku prišel ponj oče, je sedel otrok baš na kolenih g. Fr. Bara, četa firme. V velikem veselju, da je zopet našel očeta, je objel in poljubil g. Bara: »Hvala, lepo hvala, g. Bar, da ste mi našli tata, ki se je izgubil.«

Med množico, ki je opazovala veselo svidenje, pa se je oglasil hudomušes: »Mogoče se je pa enkrat res — ata — izgubil!«

— PEGE —

odstrani takoj in brez sledu »Creme Orizol«
Dobiva se v lekarnah, drogerijah in parfumerijah. Založna: »Cosmochemia«, Zagreb, Smičklasova 23. Telefon 49-99

© Sv. mašo zadušnico po pokojnem bratu Maksu naznanja njegov brat g. Jožef Cotič. Sv. maša bo v četrtek 18. septembra ob 7 zjutraj v cerkvi sv. Jožefa v Ljubljani. Sv. maša zadušnica bodi mesto venca na bratov grob.

© Castni večer Fran Rusa, člana zbora naše opere. V soboto, 20. t. m. se vprizori v ljubljanski operi ponovno Foersterjeva opera Gorenjski slavček. Ta večer ima svojo benefico član opernega zbora, gospod Franc Rus, ki z nekaterimi kratkimi presledki deluje v slovenski operi od leta 1880 dalje, deloma kot član opernega zbora, v prvih letih naše opere pa tudi kot njen solist-tenorist. Gospod Rus je v gledaliških krogih znan kot vreden in vnet pevec prav posebno ga pa še čislajo ljubljanski pevski krogi, katerih zvest in vnet sodelavec je že več kot 40 let. Zato opozarjamo na njegov časten večer, in polno gledališče v soboto naj mu bo dokaz izrednih simpatij, ki jih uživa v Ljubljani.

© Novi ljubljanski mostovi. Ze nekaj časa sem gradil mestna občina železobetonski most na Opekarski cesti čez Mali graben. Novi most bo stal tik nad dosedanjim lesenim mostom. Ta most je bil že temeljito razpadel in le čudno je, da se še ni podrli. Novi železobetonski most bo veljal 250.000 Din. Gradi ga stavbna tveška Curk. Most bo že v dveh mesecih dovršen, tako, da bo še letos izruden promet. Potrebna bo le majhna korektura ceste za promet preko novega mostu in je zato tamkajšnja mitnica že odstranjena. — Na Groharjevi cesti na Mirju gradi mestna občina drug železobetonski most v sredi med mostom pred trnovsko cerkvi in kolezijskim mostom). Ta most gradi tveška Tomazič in bo veljal 220.000 Din. Tudi ta most bo dograjen še letos. V zvezi s tem mostom bo potrebna malo večja regulacija Groharjeve ceste.

© Kanalizacijska dela. Zbiralni kanal na Vilharjevi cesti, ki so ga pričeli lani graditi, je gotov že skoro do Šmartinske ceste do srede Vilharjeve ceste. Kanal je betoniran v dolžini 430 metrov, širok je 1.20 m, visok pa 1.80 m. Do spomladi bo ves kanal do Dunajske ceste, v dolžini 1.2 km do-

Koncert „Ljubljane“ 6. oktobra 1930

vršen in bodo stroški zanj znašali 1.800.000 Din. Če bodo denarna sredstva kmalu na razpolago, bo mestna občina nato nadaljevala z gradbo zbiralnega kanala do Spodnje Šiške. Potrebna bo zgraditev še okoli 4 km zbiralnega kanala, za katerega bodo stroški znašali več milijonov dinarjev. — Spemladi prično podaljševati zbiralni kanal izpod Rožnika do Groharjeve ceste ob Gradašnici in do Glinške ulice. Ta zbiralni kanal bo prav tako širok 1.20 m in visok 1.80 m, služil pa bo za kanalizacijo Rožne doline in sicer njenega ljubljanskega dela, kakor tudi dela občine Vič. Novi kanal bo dolg 1.4 km in bo veljal približno 1.500.000 Din.

© Mestno kopališče na Ljubljani se z dnem 15. septembra t. l. zapre.

© Velik vlom. V nedeljo zvečer je bil izvršen v Ljubljani večji vlom. Upravnik dnevnika »Jugoslovane« g. Avgust Kozman stanuje v Metelkovi ulici 3. V njegovo pritrližno spalnico se je med 8 in 9 zvečer splazil skozi odprto okno neznan tat in odnesel, kar mu je ravno prišlo pod roke: tri zlate damske vratne verižice, zlato damsko uro, zlato otroško ovratno verižico, zlato otroško zapestnico, dvoje zlatih uhanov, dvoje moskih zlatih igel in eno srebrno, dve damski zlati zapestnici, eno otroško srebrno ovratno verižico ter 400 Din gotovine. Vse, kar je tat odnesel, je bilo vredno 12.650 Din. Tat je pripravil še nekaj zlatnine, pa je moral pobegniti, ker ga je zasledila služkinja in je moral naglo skočiti skozi okno. Za tatom ni dosedaj nobenega sledu.

© Nenavaden napad. Strojni ključavničar Franc Luznar je sedel v nedeljo zvečer z nekim dekletom v tivolskem parku. Ob tej priliki so ga nahnrlili štirje hrvaško govoreči moški ki so ga hoteli zapoditi domov, dekle pa naj bi ostalo pri njih. Luznar jim je ponudil 100 Din, če ga puste pri miru. Napadalcu so sprejeli 100 Din in odšli, veselje se plena. Čez nekaj časa, ko je Luznar prijavil napad policiji, že ni bilo nikogar več od teh napadalec v parku in so najbrže pili v kakšni gostilni za ugrabljeni stotak.

© Dve nesreči. Večeraj je okoli pol 6 zvečer snemal 17 letni sluga »Nove založbe« Janko Pokorn na Kongresnem trgu skladiščno okno. Okno pa se je prehitro udalo in Pokorn je padel tako nesrečno, da si je zlomil levo nogo. — Pri Devici Mariji v Polju gradijo novo šolsko stavbo. Na njej je večeraj dopoldne delal 69 letni Janez Leskovec. Okrog 10 je padel po nesreči z odra približno 6 metrov globoko in se ves potolkel po glavi rokah in nogah. Dobil je tudi težke notranje poškodbe. Oba ponesrečenca je prepeljal v bolnišnico ljubljanski reševalni avto.

© Iz policijske torbe. Ovdana sta bila dva Janeza, ker sta v neki gostilni blizu univerze streljala — seveda primerno vinko razpoložena — s strašilno pištolo in plašila druge goste. Enega teh dveh pogumnih strelcev je vzel seboj stražnik, da se je možak prespal na pričinah v zaporu. — Aretiran je bil neki Stanko K., katerega je stražnik zasledil, ko je hotel vlomiti na trgu v mešarsko stojnico Jožeta Hama. — Ana Gilihar iz Velikega Vidna je prijavila policiji, da je v petek pozabila v trgovini Mateja Orehka v Kolodvorski ulici bankovec za 1000 Din. Tedaj je bilo v trgovini desti ljudi in ni mogoče dognati, kdo si je prisvojil bankovec.

© Lekarne. Nočno službo imajo: Mr. Leustek, Resljeva cesta 1, Mr. Bohinec ded., Rimska cesta 24 in dr. Stanko Kmet, Dunajska cesta 41 (Sv. Krištof).

★ Zoboizdatnik dr. Štiligoj, Tavčarjeva ul. 4, sprejema 8—11, 2—5.

★ Darjete Podpornemu društvu slepih, Ljubljana, Pod Tranco 2.

Reperloar Narodnega gledališča

bo v novi sezoni naslednji:

Dramski reperloar bodoče sezone, ki se odpre v sredo dne 1. oktobra Shakespearjevo komedijo »Sen kresne noče«, sloni predvsem na nekaterih delih svetovne literature, ki po veliki večini še niso bila vprizorjena na našem odru in obsegajo starejšo, kakor tudi povojno dramsko literaturo. Poleg te Shakespearjeve komedije se pripravlja za začetek sezone: Schiller: »Razbojnik«, Leonid Andrejev: »Mladoljetec«, ter dram dveh slovenskih avtorjev: Leskovec: »Kraljična Haris« in Suuderl: »Pravljičica o rajski ptici«. V nadaljnjem bo drama črpala svoj reperloar iz naslednjih del: Jugoslovanski avtorji: Župančič: »Veronika Deseniška«. Pregel: »Ljubljanski študentje«, Grum: »Dogodek v mestu Gogic«, Krljež: »Glombajevci«, Begović: »Amerikanska jahta«, Nušič: »Gospa ministrice«. Ruski avtorji: Gribojedov: »Gorje od uma«, Dostojevski: »Bratje Karamazovic«, Čehov: »Tri sestrec«, Tolstoj A.: »Serija A 00000 t.«, Češki avtorji: Hebert: »Irena«, Scheinflugova: »Ubiti«, Bohuslav: »Stanovanje za lepe dame«, Poljski avtorji: Nalkovska: »Dom ženec«, Bolgarski avtor: Hostov: »Goljemanov«, Jevrejski avtor: Salom Asch: »Bog osvete«, Francoski avtorji: Balzac: »Mercadet«, Armond & Gerbidon: »Ljubavna pustolovina«, Angleski avtor: Galsworthy: »Beg«, Nemški avtorji: Zuckmayer: »Cirkus Knie«, Hoffmannsthal: »Jedermann«, Schnitzler: »Zeleni kakaduj«, Nestroy: »Kamp«. Svoja dela so objavili tudi drugi slovenski pisatelji. Tudi ta dela se bodo vprizorila v tej sezoni. — ako bodo sprejeta v reperloar.

Posebnih sprememb v dramskem ansamblu ni bilo. Drami je ostal skoro neokrujen ves dramski ansambel, katerega resno in umetniško stremenje je splošno priznano. Ponovno je postal naš član Josip Gradiš-Daneč, od sedaj član Narodnega gledališča v Mariboru.

Opera. Slovenska opera si je izbrala za novo sezono sledeča dela: Iz jugoslovanske literature: P. Konjavic: »Kostana«, Dr. B. Širola: »Neobični svatovi«, M. Bravničar: »Pohujšanje v dolini šentflorjanski«, L. Šafranec-Kavič: »Hlasanaginic«. Iz ostale slovenske literature: A. Borodin: »Knez Igor«, N. Rimski-Korkakov: »Snegulčica«, J. Weinberger: »Svanda dudak«. Iz nemške literature: R. Strauss: »Kavalir z rož«, Fr. Schreker: »Daljni zvoki«, K. Weill: »Car se fotografira«, R. Wagner: »Lohengrin« in »Val kirac«, A. Lortzing: »Car in tesar«. Iz francoske literature: G. Charpentier: »Luiza«, M. Delannoy: »Damski tekač«. Iz italijanske literature: G. Verdi: »Moč usode«, G. Puccini: »Turandot«. Poleg teh del se bodo vprizorjale reprize najzanimivejših in najboljših del, ki so bila na reperloaru poslednjih sezon in ki tvorijo stalni reperloar vseh pomembnejših odrov.

Naši operi je povečini ostal ohranjen ves odlični lanski operni ansambel. Kot stalna gosta bosta nastopala tenorist Marij Simenc in basist Josip Križar. Zbor in orkester pa sta deloma povečana.

Opereta. Na novo se bodo naštudirala dela: I. Tijardovič: »Mala Floramye«, K. Millöcker: »Djak prosjak«, J. Strauss: »Vesela vojna«, E. Audran: »Maskota«, R. Benatzky: »Trije mušketirje«. Inscenacija je poverjena Vasiliju Uljaničevu. Vavluva Skruženemu starejšemu in drugim domačim umetnikom.

Opereta. Na novo se bodo naštudirala dela: I. Tijardovič: »Mala Floramye«, K. Millöcker: »Djak prosjak«, J. Strauss: »Vesela vojna«, E. Audran: »Maskota«, R. Benatzky: »Trije mušketirje«. Inscenacija je poverjena Vasiliju Uljaničevu. Vavluva Skruženemu starejšemu in drugim domačim umetnikom.

Vehnika

Zlata poroka. G. Josip Lenarčič, veleposesnik in industrijec v Verdu, je praznoval v soboto, 13. septembra, s svojo soprogo, gospo Ano rojeno Kotnik, petdesletni jubilej svoje poroke. Ugednima jubiltoma je domače godbeno društvo pridelilo na predvečer jubilejnega dne podoknico v Verdu. V soboto zjutraj sta se podala slavljena v župno cerkev sv. Pavla, kjer jima je g. dekan po kratkem, prisrčnem nagovoru blagoslovil zlatoporočne prstane in jima dal zlatoporočni blagoslov. Pri zahvalni sv. maši je pel domači pevski zbor. G. Lenarčiču, ki je znan naši javnosti po svojem požitovalem delovanju v trgovski zbornici kot dolgoletni član njenega odbora in v Kmet. družbi kot njen agilni predsednik in njegovi spoštovani soprogji iz znane Kotnikove rodbine: naše iskrene čestitke z resnično željo da dobri Bog blagoslovi njuno vzorno zakonsko vez še v nadaljel!

Kočevje

Premežen je iz Kočevja v Belgrad g. Anton Levstek, skladišni uradnik na kočevski postaji. Bil je priljubljen in dober pevec. Pevsko društvo v Kočevju mu je pridelilo v soboto zvečer v Beljanovi gostilni odhodnico, kjer so bili zbrani Skeraj vsi pevci. Na novem mestu mu želimo obilo sreče in uspeha.

Smrtina kosa. Gospej Lesjakovi je umrl v petek, 12. t. m. njen sin. Pred petimi leti je umrl najstarejši sin, par let za tem njem mož, sedaj pa si je neizprosna smrt izbrala tretjo žrtev v družini. Fant je služil pri mornarici: ker pa je bil bolan, je prišel domov — umret. Pogreb je bil v nedeljo popoldne — v vasi Zeljne je umrla stara ženica, ki je bila v vsej vasi zelo priljubljena. Vsako jutro ob lepem in slabem vremenu jo je človek srečaval, ko se je vračala od jutranje maše. Dasi je pol iz Zeljn v Kočevje zelo slaba in je dve uri hoda, je vendar vzdržala do konca. Ko si je pred par dnevi pripravljala zajtrk, ji je nedoma prišlo slabo in je izdihnila. Pokopali so jo v nedeljo na mestnem pokopališču.

Deževje zelo hudo nagaja našim delavcem na rudniku in pri zidarjih. Rudarji še vedno praznujejo na teden po šihle ali dva, in to pride največkrat takrat, ko je ugodno vreme. Kadar pa ne praznujejo, jim prekriza račune dež. Ni čudno, če se s strahom vprašujejo: Ali nas bo zima rešila ali pogubila. Vsi premočeni in lačni prihajajo zdaj z dela in ko bi bilo treba pokrepati se, ne ve žena, kaj bi mu postavila na mizo. Kako dolgo bo še to trajalo?

Skoraj nesreča. Zadnjič sta zelo pozno zvečer prišla v naše mesto dva trudna popotnika. Iskala sta delo. Ko sta imela za seboj Staro cerkev, sta hotela malo počivati. Ob cesti je bila baš pripravna ograja. Sedla sta, a že v istem hipu sta se znašla v cestnem jarku, kajti ograja je bila že trhla in se je prelomila. Sreča, da baš na tistem kraju ni bilo pregloboko in strmo. Vsa blatna in opraskana sta se pobrala ter hvalila Boga, da sta še živa in zdrava.

Ljutomer

Prestolnica Priekije. Ljutomer, živi v nekako mučnem položaju. Tih smo, kot da nas mora lači. Vinska kriza nas pritiska. Zaloge predlanskega vina so še polne, a nobenih kuppev in nobenega povpraševanja. Letos nam je udarila toča vinogra-

de, ponekod do polovice. Človek bi lahko jokal. Bojimo se, da bo deževno vreme zadnjih dni povzročilo gnulobo. Solnce, solnce si želimo, da bodo vesela naša srca.

Cirkus »Titanik« in kralj železa Stefan Paradži sta naša obiskala zadnje dni. Atrakcija, ki nas pa ni spravila iz ravnotežja. Pravi, da kaj velikega mestnega ne pride v Ljutomer.

Z arzenikom se je zastrupil nek starec iz Cubra. Siromaku si je zmrlež um, pa si je vzel življenje.

Občinsko sejo so imeli naši občinski očeljo v petek zvečer, dne 12. t. m. Sklepe, ki bi vsa, čitatelji »Slovenca« v Ljutomeru in okolici, zamall, sporočamo tukaj. Uredila se je pokojnina bivšega občinskega tajnika Kollerja. 96 procentov zadnje plače dobi. S prvim oktobrom odra svoje posele novo imenovanemu tajniku g. Ivanu Vrščaju, vpoškojenemu oblastnemu šolskemu nadzorniku. Izvolil se je odsek za gradnjo izvozne klavnice v Ljutomeru, za katero znaša proračun 200.000 Din. Ponovno se je razpravljalo o prošnji sokolskega društva za prodajo majhne parcele ob Sokolskem domu, čez katero vodi javna pot. Brez definitivnega sklepa, ker zadeva ni bila na dnevnem redu. Prevladuje mnenje, da je prodaja nemogoča, ker vodi čez parcelo javna pot. Zaproši se za dovoljenje vzdrževanja stalne točilnice občinskih vin. Služba bolniške strežnice se odpove. To mesto nastopi nočni čuvaj, vpoškojeni železničar Henrik Trnek. Izvolitev odseka za gradnjo poslopja za načelstvo in druge urade se preloži na poznejši čas. Stvar še ni dozorela. Okrajni cestni odbor v Ljutomeru se zaprosi, da razširi banovinsko cesto proti pokopalšču s tem, da se občestni jarek kanalizira in pokrije s cementnimi ploščami. Tako bo pridobljena lepa pešpot.

Ptuj

Zadrufna elektrarna v Ptuj se je zavzela za elektrifikacijo okoliških občin, posebno v smeri proti Pobrežju in Sv. Vidu. Za ta projekt se je tudi posebno zavzel g. Soklič, župnik v Sv. Vidu. V sporazumu z njim se je že vršil dobro obiskan sestanek interesov, na katerem je načelnik Zadrufne elektrarne g. dr. Fermevc poročal, kako in na kakšen način bi se dala elektrifikacija v okviru dobro uspevajoče ptujske Zadrufne elektrarne najbolje izvesti. Zastopnik elektrarne Fala je podal tehnično poročilo in zagotovil, da bo elektrarna Fala zgradila daljnovid Ptuj-Sv. Vid, ako se prijava zadostno število interesentov. Zadrufna elektrarna je nato dala takoj popisati konzum in so se priglasili skoro vsi hišni posestniki v Sv. Vidu in Pobrežju, tako da bi se priključilo po tem popisu do 600 žarnic in 13 poljedelskih motorjev. Elektrifikacijo je mogoče izvršiti le na ta način, da prevzame elektrarna Fala zgradbo daljnovid Ptuj-Sv. Vid. Potrebne transformatorske postaje in pa krajevno omrežje pa bi gradila zadruga in sicer s primerno podporo banske uprave. Zgraditi je potreba dve transformatorski postaji, prvo med grašično Turnišče in vasjo Pobrežje, drugo pa v bližini Sv. Vida. Zadrufna elektrarna je že izdelala tozadevne načrte in proračun. Stvar je bila v najboljšem teku in smo upali, da zasveti elektrika v naših krajih že to zimo. V veliko presenečenje pa izjavlja naenkrat elektrarna Fala, da ne more zgraditi daljnovid Ptuj-Sv. Vid na svoje stroške, ker bi bil konzum premahjen. Elektrifikacija naših krajev, katere se tako veselimo, je dospela vsled tega zopet na mrtvo točko. Vidi se toraj, da Fala prične z delom le tam, kjer se obetajo ogromni dohodki. Če je Fala voljna napeljati daljnovid v smeri Sv. Marjete in Borla, kjer bo prišla dobro na svoj račun, smo mnenja, da bi brez izgube lahko napeljala daljnovid tudi v smeri Sv. Vida, ki je od Ptuja oddaljen le 6 km. Dobro bi bilo, če bi se kaka deputacija prijavila na banski upravi s prošnjo za posredovanje pri elektrarni Fala, ki ima gotovo dolžnost zgraditi tudi manj dobičkanosne proge, ker sicer velike vasi ptujskega okraja ne bodo mogle nikdar uživati dobrot elektrike, dasiravno jo imamo v neposredni bližini.

Kranj

Banovinska davščina na doslej prosta stanovanj. Po št. 57—65 uredb o banovinskih davščinah se mora od vseh hiš, ki so po št. 32, točki 15 zakona o neposrednih davkih proste državnega hišnega davka (zgradarine) plačevati posebna banovinska davščina, ki znaša: za 1 stanovanjski del letno 10 Din, za 2 dela 12 Din, za 3 dele 15 Din, za 4 dele 33 Din, za 5 delov 40 Din; za vsak nadaljni stanovanjski del se plača 20 Din več. Kot stanovanjski del se smatrajo sobe in čimnate, v katerih stanujejo ljudje, ali ki so določene za stanovanje, ne glede na to, v kakšne svrhe se uporabljajo. Davek plačuje hišni lastnik, če pa gre za stalni užitek, nživalec. Vse te osebe se pozivljajo, da ustмено ali pismeno prijavijo občinskemu uradu vse hišne zavezane temu davku najkasneje do dne 15. septembra 1930 radi plačila davka za to leto. Davščina se plača takoj pri občinskem uradu, ki o plačilu izda potrdilo, katerega je treba dobro hraniti. Strankam, ki ne bi hotele podati prijave, se bo odmerila davščina na podlagi uradnih pripomočkov z 10 odstotnim pribitkom. Zoper odmero ni pritožbe. Nepravčasno plačana davščina se bo iztirjala z zamudnimi obrestmi na račun stranke. Nova davščina bo veliko bolj prizadela kmeetsko prebivalstvo, kot pa obrtne ali trgovske kroge. Če n. pr. primerjamo občini Kranj in Predoselje in v Kranju najti le malo obvezancev, ki jih zakon zadeva, dočim je v občini Predoselje, ki šteje ca 600 hišnih števil, zgradarino plačevalo doslej ca 150 davkoplačevalcev, novi zakon pa bo pritegnil veliko številco doslej po hišnem davku neprizadetih v svoj okvir.

Rakek

Gasilci tukajšnjega gasilnega društva so v nedeljo slovesno prepeljali brzgalno in gasilsko orodje iz starega v svoj novi in lepi gasilni dom, ki je bil slovesno blagoslovljen 6. julija. Po obhodu po vasi, ki so se ga udeležili vsi člani v krogih, so se fotografirali, nato pa so imeli v gostilni g. Faturja Ivana domačo zabavo, kjer je agilni načelnik g. Vlodav Janko imel lep govor, jim razložil dosedanje in bodoče delovanje društva in povdajari, da je bil ta slovesni prevoz gasilskega orodja v novi dom pač cilj njihovega dolgoletnega truda in dela.

V Idriji je zgorela žaga, last tukajšnje tvrčke Zagar. Tvrčka ima ogromno škodo. Ogenj pa je bil, kakor se govori, najbrže potaknjen. Sicer pa je v zadnjem času v Juljski Benečiji čudno mnogo požarov.

Slovenjgradec

Popravek. Popravljamo poročilo v »Slovenca« od 14. t. m. radi požara pri posetniku Šišniku v Gmajni v toliko, da ni požar nastal radi vnetja saj v dimniku, temveč vsled tega, ker je po vsej verjetnosti padla iskra skozi dimnik na streho, katera se je čez noč vnela.

Velik uspeh jesenske razstave

Letošnja jesenska prireditve ljubljanskega velesezja se je vršila pod pokroviteljstvom Nj. Vel. kralja Aleksandra I. in je obsegala: gozdarstvo in lovstvo, gozdno industrijo in obrt, misijonarstvo, higijeno ter industrijo in obrt v obliki.

Razstava je bila namenska in devetih velikih razstavnih paviljonih in na prostem ter je zavzela prostor 40.000 m².

Gozdarska razstava ni imela samo namena pokazati v preglednih tabelah, slikah, modelih in produktih gozd in gozdno razmere v Jugoslaviji in posebno v dravski banovini ter racionalno gospodarstvo v gozdu, v pogledu vzgoje, izkoriščanja in zaščite gozdov, temveč je nudila širšim slojem naroda tudi pouk in spoznanje velike važnosti in potrebe gozda za posameznika in za državo. Vzbudiva naj bi zanimanje ljudstva za vzgojo, nego in zaščito gozda, kot eminentnega dela narodnega bogastva ter mu pokazala smotrano uporabo različnih gozdnih predmetov. Ker pa je cilj razstave tudi ta, da ustvari nove in uvrsti stare trgovske vezi, da vrši propagando za lesno, največje našo industrijo, je bilo v posebni paralelni razstavi prikazano tudi delovanje važnih panog, ki so z gozdarstvom v ozki medsebojni zvezi, to je, velika razstava lesne industrije in obrti in na to naslonjena posebna razstava pohištva.

Lesna razstava je nazorno pokazala veliki pomen lovstva in narodnem gospodarstvu, vse vrste naše koristne in škodljive divjadi, gojitev koristne divjadi, varstvo lova, kinologijo ter industrijske panoge, ki so v zvezi z lovom. Prirediteljem obeh razstav se je omenjeni paralelni razstavi prikazano tudi delovanje važnih panog, ki so z gozdarstvom v ozki medsebojni zvezi, to je, velika razstava lesne industrije in obrti in na to naslonjena posebna razstava pohištva.

Dne 31. avgusta je bila v okviru gozdarstva in lovske razstave pripravljena enodnevna državna razstava lovskih psov.

Higijenska razstava. Sledeč izreku: »Vprašanje narodnega zdravja ni mogoče reševati samo z naredbami od zgoraj, ampak s poučevanjem in ljubeznijo«. Je Državni higijenski zavod v Ljubljani privedel pod okriljem jesenskega ljubljanskega velesezja povsem na novo opremljeno higijensko razstavo z naslovom »Človek«. Ta v 22 oddelkov razdeljena razstava je vzbujala občo pozornost tako pri znanstvenikih kot pri laiki. Številni modeli, slike, aparati in razna nazorila so vodila obiskovalce v dnu skozi vse življenje človeka, od njegovega spočetja do smrti.

Misijonsko-etnološka razstava je vsebovala najrazličnejše zanimivosti iz vseh delov sveta, kjer so in se še danes udeležujejo slovenski misijonarji. Razstava je bila verna slika poganskih davnin in sedanjosti ter nima pričevalka ljubezni in žrtve. Bila je pa tudi potrebna, da se seznanimo z misijonsko mislijo in njenim problemom. V danem okviru ta razstava ni mogla prikazati vsega, kar bi moglo misijonski problem dojeta osvetliti. Vsa v manjšem obsegu pa je pokazala način življenja raznih narodov, napore naših misijonarjev, ponazorila z zemljevidi, s slikami in zbirkami sedanjih položaj misijonarstva in dala zasnovane bodočemu misijonsko-etnološkemu muzeju. Razstava je bila predmet stalnega zanimanja obiskovalcev velesezja.

Letošnja jesenska prireditve ljubljanskega velesezja ni imela toliko trgovskega kolikor kulturno-gospodarskega in vzgojnega namena, čemur je tudi v resnici in svojem aranžmanu služila. Navzlic temu pa se je upošteval še trgovski moment. Dočim je razstavilo v gozdarskih, lesnoindustrijskih oddelkih 161, v lovskega paviljonu 182 in lesnoobrtnem paviljonu 35 razstavljavcev, je bilo v splošnem industrijsko-obrtnem in trgovskem oddelku skupno 819 razstavljavcev, od teh iz Jugoslavije 227, inozemskih pa 592, in sicer: Nemčija 28, Avstrija 40, Belgija 3, Českoslovaška 8, Ogrska 7, Švedska 2, Holandska 1, Finska 1, U. S. A. 1, skupaj 91.

Kupčijski uspehi so bili povoljni, zaključke beljize pohištvo, vozovi, sodi, furnirji, strgarski in norimberski izdelki, sportne potrebščine in v splošnem izdelki domače industrije in obrti. Dalje lovske in ribarske potrebščine, stroji za obdelovanje lesa, gozdarski stroji in orodje, radio, plastenine, kožuhovina, čavliji, posoda in razne praktične novosti.

Obiskovalcev je bilo do 100.000 iz vseh delov države. Prireditve je obiskalo tudi mnogo inozemcev, predvsem odličnih gozdarskih in lovskih strokovnjakov.

Prihodnji XI. ljubljanski velesezjem se vrši spodaj l. 1931., predvidoma od 29. maja do 9. junija.

Kongres gospodarskih zbornic

V večeršnjem »Slovenskem listu« je bilo pomotoma poročano o referatu dr. Cvetka Gregorčiča. Pravilno bi se moralo glasil poročilo tako, da je imel referat o banovinskih in občinskih davcih inj. Milan Šuklje, tajnik zveze industrijev v Ljubljani, dr. Gregorčič, tajnik centrale industrijskih korporacij iz Beograda, pa je imel le koreferat o tem vprašanju.

Cenitve izvoza

Na lanskem kongresu se je računalo, da bomo izvozili raznih proizvodov za 8.697,5 milj. Din. Stvarno pa je bilo izvoženih cirka 7.800 mil. Din. torej za 81. avg. 1931 se ceni ves izvoz na 7.040 Din. torej za 1.637,5 mil. manj kakor lani in za 860 mil. manj kakor je znašal stvarni izvoz v dobi od 1. sept. 1929 do 31. avg. 1930. Po posameznih skupinah se izvoz razdeli sledeče (vse v milijonih dinarjev, v oklepajih podatki za prošlo izvozno sezono): hrana 970 (8.022), sadje in proizvodi 276,1 (226,75), živila in proizvodi 2284 (1920,5), les in ruda 2.118,15 (2.265), industrijski in obrtni proizvodi 646,75 (688,4), industrijske rastline 410 (-), ostali 335 (379,8).

Resolucije

VIII. redni kongres gospodarskih zbornic usvaja vse predloge in želje izražene v šestih sekcijah za cenitve izvoza, ker od njih izvršitve zavisi uspeh izvoza in napredek našega gospodarstva.

Kongres konstatira, da v svetovnem gospodarstvu, posebno pa kmetijstvu še vedno obstoj velika negotovost, ki se obrača tudi v naši državi. V kolikor je odvisna odklonitev teh pojavov od notranjih ukrepov, je dolžnost javne in private iniative, da energično in sistematično dela v tej smeri. Kongres z zadovoljstvom konstatira, da je vlada od zadnjega kongresa sem dosegla vidne uspehe v razvoju našega kmetijstva in pospevanju izvoza. S posebnim priznanjem omenja tudi pomoč Narodne banke kmetijstvu z dotacijami v pospevanje in tipiziranje kmetijskih proizvodov. Kakovost proizvodov se izboljšuje in kmetovalcu je omogočeno poleg splošnega padca cen na svetovnih tržiščih povoljnije vnovčevanje in se tako povečuje konsumna moč širokih mas. Ker bo omenjena negotovost trajala še dolgo in ker so prilike v svetovnem gospodarstvu tako, da imamo vedno nove probleme in težkote, ki so življenjskega pomena za naše gospodarstvo, se mora sistematsko in energično delo tudi nadaljevati in dosedajni smeri, posebno pa delo za preorijentacijo in moderniziranje kmetijske proizvodnje.

Tudi v zunanjetrgovinskih odnošajih se pojavljajo velike izpremembe. Ob naši dosedajni zelo liberalni politiki zadeva naš izvoz na vedno večje težkote, ki so dovedle agrarne države, sploh celo evropsko gospodarstvo do ideje ustvaritve interesnih združic na novi bazi. Reševanje teh problemov, ki so danes najakutnejši, bo največjega pomena za vse naše bodoče delo. Kongres z zadovoljstvom konstatira, da je ministristvo trgov. in industrije s sodelovanjem zastopnikov našega gospodarstva od zadnjega kongresa pa do danes realiziralo mnogo koristnih idej in stvorilo gotove ustanove, ki v vseh težkih prilikah pospevanjem naše zunanje trgovine, posebno izvoza. Razmere v naši zunanji trgovini nam namajo, da se delo za pospevanje in zaščito domače delavnosti še dalje razvija v smislu predlogov, ki so bili podani na tem kongresu. Akcija v tej smeri mora biti harmonična in sistematična, to pa je le v slučaju, da se v državnih upravi izvede popolna koordinacija dela v vprašanih naših gospodarskih politikah. Naše zadržanje se mora ravnati po zadržanju drugih držav. Te delajo v glavnem za okrepitev notranjega trga, za racionalizacijo uvoza in na ustvarjanje nacionalno orientirane mentalitete konzumentov. Zato mora zaščititi domače delavnosti imeti predvsem za cilj znižanje proizvodnih stroškov zaradi čimvečje porabe domačih predmetov v najširših krogih. To je najsigurnejša pot za emancipacijo od tujih trgov in za ustvarjanje narodnega blagostanja.

Težak finančni položaj samoupravnih teles, posebno občin, na katere so bile prenesene razne dolžnosti z velikimi bremenji, za gospodarstvo neznoznoma obremenitev samoupravnih in državnih davkov, različnost sistema samoupravnega financiranja zahtevajo, da se čimprej temeljito sanirajo te razmere. Zato je treba, da se uveljavi nov zakon o občinah, s katerimi bo definitivno določen delokrog, nadalje dolžnosti občin in zakon o financiranju banovin, občin in ostalih samoupravnih teles. Glede ureditve samoupravnih financ se kongres pozivlja na resolucije 6. kongresa l. 1928. Dokler

se ne uveljavi novi zakon, prošimo, da se z zakonom zabrani diferenciranje dohodak na neposredne davke. Istočasno prošimo, da se store ukrepi in da se z vsemi sredstvi dela na to, da bi se v gospodarstvu samouprav izvedla največja varčnost. Plačevanje banovinskih trošarin morajo vršiti isti organi in na isti način, kakor plačevanje državne trošarine. Prošimo, da se odkupnina posobnega dela ne prepisuje v maksimalnih, z zakonom dopuščenih mejah, in da se prepisji o izrednih davcih za prekomerno izkoriščanje cest racionalizirajo po poselovanju z gospodarji.

V nizu splošnih ukrepov za učvrstitve narodnega edinstva in za racionalizacijo gospodarskega dela v celih državah je razpravljali kongres o izenitvi julijanskega koledarja, ker je to vprašanje velike važnosti, apelira kongres na vlado, da podvzame vse potrebno za čimprejše izenačenje koledarja. V zvezi s tem priporoča kongres vladi, da začne proučevati splošno reformo koledarja, kar vedno bolj zanima gospodarsko javnost v mnogih državah in da ustanovi v to svrhu poseben jugoslovanski nacionalen odbor, v katerem naj bodo zastopani predvsem naši gospodarji.

Kongres nalaga za dolžnost skilicatejke, da se brigajo za izvršitev resolucij, sekcij in plenuma, ter posebno prosil vlado, da obrne pozornost na resolucijo lanskega kongresa o pospevanju področja Trgovske, industrijske in obrtne zbornice in Podgorici.

Rusija na lesnem trgu

Nevarnost sovjetske konkurence na evropskem lesnem trgu, ki se je že, se, do pred kratkim skušalo odgnati z izgovorom, da se gre za večji ali manj slučajni pojav in nekako reklamo, končno za navadni »dumping«, ki ne more večno trajati, je postala sedaj realnost. V koliko sploh je izraz »dumping« na mestu, je težko reči, ker so nam notranje prilike v sovjetski Rusiji neznane. Gotovo pa je, da ima ta dumping svoje delno opravilo, a to v enotni organizaciji lesne produkcije in trgovine. Kako ogromnega pomena je taka enotnost, se vidi že iz tega, da se je začel v zadnjem času tudi evropski trg organizirati, bodisi na podlagi poenotenja produkcije, bodisi na podlagi smernic za cene posameznim vrstam lesnih produktov.

Vsa sovjetska produkcija lesa je, kot rečeno poenotena, to je do skrajnosti centralizirana. Sovjetski lesni trasti dobivajo naročila naravnost od komisarijata, kateremu so podvrženi, ter morajo vsak trimester ugotoviti, koliko se morda z izvedbo naročil zaostali, dočim kontrolira »Severoless« izvrševanje kvaliteten predpisov. Kaj pomeni poenostavljenost produkcije je jasno. S tem se doseže enoten tip produkta, kar pa zopet pri malih produkcijah ni mogoče, ker so tako podjetja več ali manj konzervativna (pač tako kot pri nas, na drugi strani pa imajo le ozek, notranji krog konzumentov. Vsled tega vidimo v Rusiji snovati le velika podjetja, žuge, ki nosijo ime na žrka, a to po njihovi kapaciteti. V petletnem načrtu sovjetske vlade je ustanovitev ogromnega številca podjetij — žug z osem do oštinašest polnoletnimi. Ena samo tako podjetje na primer v Arhangelsku z 12 jarmeniki je bilo proračunano na okroglih dvanajst milijonov rubljev.

Kolikor mi je znano, se reže na sovjetskih žugah samo na angleške mere, razen naročil sevda, toda cema lesu, rezanemu na angleške mere, je tako nizka, da se splača nakup istega celo onim konzumentom, ki kupujejo meterske mere. — Tako mi je pripovedoval trgovec iz Genove, da pripuže tja vsako toliko sovjetska ladja, ki prodaja les, rezan na celo po taki ceni, da se italijanskemu konzumentu splača ga reparirati na tam uznalne mere. Ta slednja konkurenca pa se mi ne zdi toliko nevarna, ako je res, kar mi je zatrjeval isti trgovec, da pripeljejo sovjetske ladje tudi neprodan les. To se pravi, da naložijo na primer v Arhangelsku ladje lesa in ga grede prodajajo po svetu. Ker so glavni konzumenti ruskega lesa sovno državne, je jasno, da predstavlja les, pripeljan na tak način v Italijo le ostanke, ki jih je treba odvreči za vsako ceno, kar se baže do Neaplja tudi zgreši. Les, ki nas utegne ogrožati, je brezdomno na Kavkaškem.

Za nagli razvoj sovjetske lesne industrije govori tudi dejstvo, da kljub najracionalnejšemu delu — uvedba traktorjev itd. — še dalje bolj primanjkuje delovnih moči. V Arhangelsku, kjer je morje le malo časa plovno, je potrebnih za nalaganje lesa v ladje okrog osem tisoč delavcev, na razpologo pa jih je baže komaj polovica.

MELIDA Favoriti MILO
Ljubljenec vseh

Navajam to, ker se mi zdi preoptimistično mišljenje tistih, ki pravijo, da je ruska konkurenca le prehodni pojav. Toda baže zadnji čas je dovolila celo madjarska vlada neki skupini uvoz 55 tisoč kub. metrov mehkega lesa, ki po kvaliteti konkurira sedmograbkemu. Količina je malenkostna in blago spričo visokih transportnih stroškov gotovo ne bo posej, značilno pa je, kako si skuša sovjetski les utreti pot celo v produkcijske dežele!

Za nas je sovjetska konkurenca važna seveda le v toliko, v kolikor nam odjemlje naše kupce, predvsem Italijo, s katero je sklenila kot znano sovjetska vlada v zadnjem času trgovinsko pogodbo. Odrito rečeno smo tu bridko razočarani. Treba je namreč pomisliti, da je prevzela italijanska vlada visokoodstojni dekrete (75%) za v Italiji prodano sovjetsko blago — med tem seveda tudi les. Italija pa bo protežirala ruski les še iz važnejšega vzroka, kot je nizka cena (ki se utegne sedaj, ko je tržišče zasigurno, celo dvigniti); sovjetska vlada se je namreč obvezala, da bo za izkupiček svojih prodanih produktov nakupila v Italiji razne industrijske predmete, ki so ji potrebni za izvedbo njenega »pletelnega načrta«. Za Italijo pomeni to precejšnje omiljenje njenega obupnega gospodarskega stanja, zato je verjetno, da bo forsirala Italija sovjetske produkte in torej tudi les tudi tedaj, če bi cena istemu bila enaka — naš!

Toda ne samo Italija, tudi Anglija je močan konzument sovjetskega lesa; v prvih petih mesecih je izvozila sovjetska Rusija v Anglijo za približno 60% več lesa kot v enakem obdobju lanskega leta. — Se najtrši se zdi odpor proti sovjetskemu blagu v Franciji, pa tudi tam se niso pomišljali nakupiti ogromno večino potrebnega lesa za obnovno po značnih poplavalu opustošenega ozemlja v Rusiji.

Ruska konkurenca je v ostalem opomin, da tudi pri nas ne gre več tako naprej, kot smo delali do sedaj in, da je nujno potrebno, da se organiziramo. Konkurence zmogli bomo le tedaj, če bomo spravili na trg lepo manipulirano, brezhibno enotno blago, kar se da doseči le v enotni organizaciji vseh producentov, tembolj ker pri nas nimamo takega specialnega lesa, kot je na primer slavonski hrast, ki pravzaprav nima konkurenta. O pravi manipulaciji lesa pa v Sloveniji zaenkrat sitoro pojma nimamo.

Ravnatelj reparacijske banke v Beogradu. Daxes prispe v Beograd ravnatelj Banke za mednarodna plačila Pierre Quesnay, da se bo razgovarjal z guvernerjem Narodne banke, Bajlonijem o sodelovanju Banke za mednarodna plačila pri stabilizaciji dinarja.

Razglasitev konkurza o imovini Kopača Antona lesnega trgovca in posestnika v Stari vasi 51, p. Ziri, registrovanega pod firmo A. Kopač, lesna trgovina v Stari vasi 51. Konkursni komisar dr. Sajevice Rudolf, sodnik drž. sodišča v Ljubljani. Upravnik mase dr. Žilko Stanko, odvetnik v Ljubljani. Prvi zbor upnikov pri sodišču, soba št. 140, dne 26. sept. 1930 ob 10. Oglasitveni rok do dne 31. oktobra 1930. Ugovotivni rok pri sodišču dne 14. novembra 1930 ob 10. — Deželno sodišče v Ljubljani, odd. III.

Nadalje je razglašen konkurz o imovini »Lesna Industrija in parna žaga, d. z. z. o. z. v Zireh. Konkursni komisar Premerstein Kajetan, stasčina okrajnega sodišča v Logatcu. Upravnik mase Tavzes Fran, notar v Logatcu. Prvi zbor upnikov pri okrajnem sodišču v Logatcu dne 26. sept. 1930 ob 10. Oglasitveni rok do 25. oktobra 1930 pri okrajnem sodišču v Logatcu. Ugovotivni narok pri sodišču dne 8. novembra 1930 ob 10.

Vpis v trgovinski register. Prodaja cerkvenih potrebščin, d. z. o. z. Ljubljana (10.000 Din, Hafner Josip ml., Gruđen Vinko).

Novo delniško glavnicu. V Beogradu so se osnovali družbe: »Jelen Do, industrijsko i rudarsko a. d.«; glavnicu znaša 1 milj. Din; isti kapitalisti (med njimi tudi neki Francozi) sodelujejo tudi pri družbi »Lisaki rudnicu, d. d.«; glavnicu 1,5 milj. dinarjev.

Borza
Dne 15. septembra.

V današnjem deviznem prometu so ostali tečaj v glavnem neizpremenjeni. Do zaključkov je prišlo v devizah Curih, London, Praga in Trst, v katerih vseh je bilo zaključeno privatno blago. Promet je bil srednji.

Denar
Ljubljana. (V oklepajih zaključni tečaji.) Amsterdam 22,74 bl., Berlin 1343,75 bl., Bruselj 787,67 bl., Budimpešta 989,05 bl., Curih 1094,40—1097,40 (1095,90), Dunaj 797,81 bl., London 274,18—274,98 (274,58), Newyork 56,89 bl., Pariz 221,87 bl., Praga 167,28—168,08 (167,68), Trst 294,70—296,70 (295,70). Zagreb. Amsterdam 2270,80—2276,80, Berlin 1344,25—1347,25, Bruselj 787,67 bl., Budimpešta 987,55—990,55, Curih 1094,40—1097,40, Dunaj 796,31—799,31, London 274,18—274,98, Newyork 56,29—56,49, Pariz 220,87—222,87, Praga 167,28—168,08, Trst 294,77—296,77.

Skupni promet brez kompenzacije je znašal 7,4 milj. Din.
Beograd. Berlin 1344,25—1347,25, Bruselj 786,12—789,12, Budimpešta 987,55—990,55, Bukarest 33,70—34,20, Curih 1094,40—1097,40, Dunaj 796,31—799,31, London 274,18—274,98, Newyork 56,29—56,49, Praga 167,28—168,08, Milan 294,55 do 296,55.
Curih. Beograd 9.1275, Amsterdam 207,50, Ate-ne 6,70, Berlin 122,77, Bruselj 71,875, Budimpešta 90,26, Bukarest 3.06625, Carigrad 2,445, Dunaj 72,79, London 25,06375, Madrid 56,40, Newyork 515,45, Pariz 20,245, Praga 15,30, Sofija 3,7825, Trst 27, Varšava 57,775, Kopenhagen 137,95, Stockholm 138,45, Oslo 137,925, Helsingfors 12,95.

VEDNOSTNI PAPIRI
Danes je bil promet v državnih papirjih za beležen le v vojni škodi in sicer v promptnem blagu, dočim v ostalih državnih papirjih ni bilo zaključkov. Tečaj so ostali v glavem neizpremenjeni. Večji promet je bil v bančnih papirjih in sicer po občinskih tečajih. Tako je bil promet v delnicah Prastedione, Jugobanke, Poljobanke in Zemaljske banke. V industrijskih papirjih sploh ni bilo zaključkov, ker so brez interesa. V ostalem ni izprememb.

Ljubljana. 8% Bler. pos. 97,75 bl., 7% Bler. pos. 87,25 bl., Celjska 160 den., Ljublj. kred. 122 den., Prastediona 925 den., Kred. zavod 170—180, Večve 124 den., Stavbna 40 den., Šesar 105 den., Ruše 270—280.

Zagreb. Drž. pap.: 7% inv. pos. 88—88,50, agrari 55—55,50, vojna škoda ar. 441—441,50 (442), kasa 430,50—441,50, IX. 440,50—441,50, X. 440,50 do 441,50, XI. 440,50—441,50, XII. 440,50—441,50, srečke Rdeč. križa 35—52, 8% Bler. pos. 97,37 do 97,87, 7% Bler. pos. 86,125—86,75, 7% pos. Drž. hip. banke 85,50—86, 6% begl. obv. 76,25—77, tob. srečke 30 bl., pos. mesta Zagreb 75 bl. — Bančne delnice: Ravna gora 75—85, Hrvatska 50—54, Katoička 37 den., Poljo 55,50—56,50 (56), Kredita 96—100, Union 191—193, Jugo 78—78,50 (78), Lj. kred. 122 den., Medjunarodna 62 den., Narodna 8.100—8.200, Obrina 37—46, Prastediona 924 do 927 (923, 925, 928), Etno 150—160, Srbska 188 den., Zemaljska 131—132 (130). — Industrijske delnice: Nar. sum. 26—30, Guttman 152,50—158, Slaveks 60 den., Slavonija 200—210, Nasice 1.150—1.250, Danica 99—101, Pivara Sar. 180—190, Drava 215 do 235, Šecerana Osjek 312—313, Nar. ml. 20 den., Osj. liv. 180 den., Brog. vag. 81—100, Union 120 do 150, Večve 124 den., Isis 40—50, Raguseva 385 do 400, Oceania 210—225, Jad. povr. 510—540, Trboveljska 393—396.

Belgrad. Narodna banka 8.160—8.260, 7% inv. pos. 89,50—90,50, agrari 55,50—56,50, vojna škoda sept. 457, okt. 465,25, 8% Bler. pos. 101, 7% Bler. pos. 89,50.
Dunaj. Don. sav. jadr. 91, Wiener Bankverein 17,80, Creditanstalt 47,50, Escompteges. 159,20, Ruše 35,50, Alpine 24,65, Trboveljska 48, Rima Murany 83,80.

Žitni trg
Danes označuje položaj v Budimpešti, kakor tudi pri nas slaba tendenca, Kupčija počiva in cene so v primeri s soboto postale neizpremenjene. V Vojvodini so že začeli trgati koruzo, toda zaradi deževnega vremena je dosti pokvarjenega blaga. Zaradi tega bodo mogoče cene stare koruze nekoliko nategnile. Danes se zahteva za staro blago 108 Sombor okolica. V ostalem se zahtevajo sledeče cene:
Pšenica 80—81 kg 1%, Srbroran 166, ban. 80 kg 2% 165, za marec, april Srbroran 80—81 kg 1% 182,50, ban. za marec, april 180, ječmen 68 do 69 kg 125, 65—66 kg 120, oves Sombor okolica 135, moka bač. 200 do 320 po znamki, slavsko blago 270.

V Ljubljani so notacije neizpremenjene.
Novi Sad. Pšenica 79/80 bač. 155—160, gor-njebač. 162,50—167,50, ban. Tisa šlep 162,50—167,50, Bega šlep 157,50—160, južnoban. 147,50—152,50, sr., slav. 78 kg 145—150, ječmen bač., sr. 63/64 kg 105—110, koruza bač., sr. 105—110, ladja Donava 105—110, ban. 102,50—107,50, moka bač. Og. Ogg 280—290, št. 2 250—260, št. 5 220—230, št. 6 172,50—182,50, št. 7 115—120, št. 8 90—95, fižol bč., beli izbrani 350—370, otrobi bač., sr., ban. 72,50—75, Promet: 18 vagonov pšenice, 2 vagona ječmena, 10 vagonov koruze, 10 vagonov moke, Tendena slaba.

Budimpešta. Tendena neenotna. Promet srednji. Pšenica okt. 15,80—15,85, zaklj. 15,81—15,82, marec 17,18—17,20, zaklj. 17,14—17,15, maj 17,47—17,50, zaklj. 17,45—17,46, rž okt. 9,32—9,37, zaklj. 9,36—9,37, marec 10,45—10,48, zaklj. 10,48—10,50, koruza sept. 13,05—13,40, zaklj. 13,30—13,35, maj 13,20—13,70, zaklj. 13,70—13,72, tranzit maj 12,15—12,22.

Les
Na domačem lesnem trgu se položaj pretečen tedni ni dosti, ali celo ni spremenil, nastopilo pa je malo upanje, da se trg zboljša. Konstatacija, da žage malo ali skoro nič ne režejo bo v tem, da so skladišča polna, odjemalcev pa nikjer. Pač je polno interesentov, toda ti zahtevajo vednoma le komisijsko blago, ki ga morejo za dobavitelj le velika podjetja, dočim so žage navezane naprodaj o v monte blagu, ker imajo le majhen obrat in šibka denarna sredstva.

Nekaj upanja je pričakovati od redne pomorske zveze s Španijo, o kateri se zadnji čas govori. Ako se bo na naših brodih uvedla nekaka potujoča razstava naših lesnih produktov in se bo nudilo našim izvoznikom dovolj ugodnosti, da se jim taka razstava izplača, potem smemo pričakovati kljub negotovosti španske pezele večjih naročil. Slovenija pride v tem slučaju v poštev s smrekovino in bukovino.

Tudi italijanski trg kaže sedaj več znamenj izboljšanja. Najbrže so majhni nakupi zadnji čas zaloge precej spraznili. Glede drv, ki jih precej izvažamo pa moramo biti zelo skeptični, kajti to je predmet, ki se ga ne more soditi po tem, koliko vagonov znaša izvoz, temveč koliko vagonov bo plačanih.

V vsem izgleda, da smo že prebrodili višek stagnacije, ali pa se se nahajamo na višku iste in da bo trg spričo predstoječe sezone oživel.

Na ljubljanski borzi je bilo danes zaključeno: 6 vagonov remeljnov, 1 vagon tramov, 2 vagona jelovih desk in 1 vagon orehovih plohov. Tendena neizpremenjena.

Žovina
Dunajski goveji sejmi. (Poročilo trvdke Edv. Saborski in Comp., Dunaj.) Na prosti trg je bilo pripeljanih 2562 goved, in sicer iz Jugoslavije 151. Na kontumačenem trgu pa je bilo 28 goved iz Poljske. Cene: za vole najboljše 2,05—2,10, I. 1,70 do 1,90, II. 1,50—1,70, III. 1,30—1,45, za krave I. 1,30 do 1,50, II. 1,10—1,20, za bike 1,20—1,45, za klavno živino 0,60—0,90. Cene za prvostvo blago so se slabo držale, za ostalo blago pa so cene padle za pet grošev.

Hmelj
Cenitev hmeljske letine in poraba. Znana trvdka Benjamin Schwarz & sinovi v Zateu objavlja svojo cenitev hmelja v srednji Evropi, ki znaša 602.000 (1929 792.000), na celum kontinentu 865.000 (888.000), na celum svetu 1.140.000 (1.630.000) met. stotov. Poraba boljšega hmelja ceni na 523.000 stotov, evropsko porabo pa 590.000 stotov.

Mladi Jugoslavlani se uče nemščine
kakor tudi vseh trgovskih predmetov v znani šoli **Neue Höhere Handelsschule in Calw**
Južna Nemčija — Schwarzwald. — Lepo položeni Pension. — Dobra hrana. — Prospekta in pojanila pošilja Direktor Zügel.

Otvoritev zasedanja Društva narodov v Ženevi; Briand zapušta po svojem prvem velikem govoru o Panevropi na otvoritveni seji palače Elektorat. Na levi: Predsednik plenarnega zasedanja, romunski zunanji minister Titulescu zapušta otvoritveno sejo.

Kaj vse namerava Baťa

Neki časopisni poročevalec je imel razgovor s čevljarjem magnatom Tomažem Bafo. Na vprašanje, če je vest, da bo Baťa letel s Fordovim letalom preko Atlantskega oceana, resnična, je Baťa odgovoril:

»Ta letalska storija je raca. Mi (Baťa govori vedno v množini) nismo nikdar nameravali takega prekoceaneškega poleta. Vemo pa, kako je ta vest nastala. Poslali smo namreč brzojavko Fordu in ga vprašali, če bi mogel za 50.000 dolarjev zgraditi letalo, ki bi po etapah preletelo Ocean. Culi smo, da so tam v Ameriki začeli graditi plavajoče otoke, pa bi

lje so se čisto pravilno izrazili, ko so rekli, da ni svetovne trgovine s čevlji, izvažati hočemo čevlje, pa tudi iz tvornic, katere bomo ustanovili v Nemčiji. Predvsem hočemo po vseh deželah izdelovati take čevlje, ki se tam najbolj kupujejo, tako n. pr. v Švici čevlje za turiste, na Angleškem čevlje za nogometišče. Nemci se boje, da bomo mi nastavili naše ljudi po nemških tvornicah. Tege pa vendar ne moremo. Saj imamo že tukaj v Zlinu pre malo izsolanih ljudi. Nasprotno, če bomo v Nemčiji našli prave ljudi, potem bodo ti šli z nami, vedno dalje v svet. Mi nečemo nikomur škoditi, mi hočemo, in tege ne moremo dovolj naglasiti, edino izdelovati cenene in dobre čevlje. Pogodba s prusko vlado je sklenjena. Manjka le še formalen podpis, do katerega bo brez dvoma prišlo.»

Na vprašanje, kakšne načrte ima glede prodajalnic, katere hoče povsod ustanoviti, je Baťa odgovoril:

»Ali poznate pregovor: Čevljar ostani pri svojem kopitu? S tem je prav za prav vse rečeno. Našim lastnim ljudem, delavcem in nastavljenecem hočemo vse nuditi. Tu v Zlinu bomo ljudem polagoma vse ceneje preskrbeli. Vsak drugi delavec ima kožo, ki ga plača pre drago. Od nas ga bo dobil ceneje. Ustanavljali bomo trgovine, ampak samo za čevlje in kar spada zraven. Po vseh mestih, ki jih še nimajo, bodo nastale.»

Casnikar je vprašal Bafo, če bo stopil v razgovor s Fordom, ki bo sedaj potoval po Evropi. Dobil je odgovor: »S Fordom doslej še nimamo nobene zveze. Je pa naša želja, da bi izdeloval na Češkoslovaškem cenene avtomobile. Ford izdeluje prav tako dobre avtomobile kakor mi čevlje. Jaz bi mu pri tem rad pomagal, če bo tu zgradil svoje tovarne.»

Kaj pa mislite, gospod Baťa, o svetovni gospodarski krizi?

»Svetovne gospodarske krize ni. To ja ni noben problem. Ljudje nočejo ničesar začeti in nočejo misliti. Kriza obstoji v tem, da manjka cenenejšega in dobrega blaga. Tako vidimo mi svetovno gospodarsko krizo.»

In politično?

»S politiko se mi ne pečamo. To ni naše delo. Zakaj čevljar ostani...«

Došla je nova pošiljka

razne kuhinjske posode v razni prvovrstni kvaliteti do največjih velikosti in po najnižjih cenah. Oglejte si bogato zalogo pri tvrdki z železino

STANKO FLORJANČIČ
Ljubljana Sv. Petra cesta 35

Boj newyorških katoličanov proti nemoralnemu gledališču

Newyorški katoličani so na inicijativo svojega škofa kardinala Hayesesa začeli pravcato križarsko vojno proti nemoralnim predstavam, ki jih dajejo tamkajšnja gledališča ter zahtevajo, da je njihovo mesto »snažno in čisto«.

Kardinal Hayes je izdal pastirsko pismo, v katerem obtožuje gledališče, da je tako nizko padlo in da je pozabilo na osnovne norme morale. Med prvimi komadi, ki jih je postavil na indeks je Aristofanov komedija »Lyzistrata«, ki je »najdrznejše izzivanje spodobnosti.«

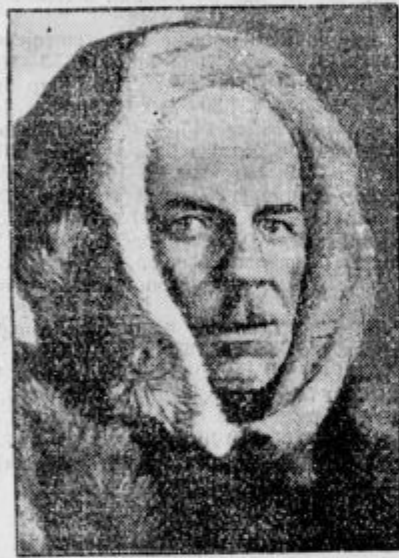
Nevarno darilo

Mr. John Walker, ravnatelj nekega industrijskega podjetja v Chicagu, se je zaročil z lepim, toda siromašnim dekletom. Srečna zaročenka se je hotela oddolžiti za zaročni prstan in za vse ostale darove, ki ji jih je poklonil velikodušni ženin. Ker pa ni imela sredstev, da bi vrnila enako z enakim, mu je poklonila svojo najljubšo stvar: dresirano papigo. Nekega jutra je služkinja tege dekleta prinesla ženinu papigo. Ta jo je ves vesel dal v kletko in jo postavil na balkon. Nato je odšel v svoj urad. Ko se je popoldne vrnil domov, je našel pred hišo dva policista, ki sta ga pozvala, naj odstrani papigo z balkona. Med tem ko je bil odsoten je govorila tako grde in nespodobne besede, da so sosede protestirali. Walker je to z gnevom poslušal, saj mu je zaročenka trdila, da je ona sama poučevala papigo. Zato je papigo takoj poslal nazaj in razdril zaroko. Nesrečna nevesta se je zaklinjala, da se ptica od nje ni mogla naučiti takih besed in je zato zadevo izročila detektivu. Ta je ugotovil, da se je služkinja, ki je prenašala papigo, med potjo zaklepeta in da ji je nekdo papigo ukradel. Vsa obupana in v strahu je kupila drugo papigo in jo zaprla v kletko. Zadeva se je tako srečno razjasnila in mladi zakonski par se nahaja že na ženitovanjskem potovanju.

Ognjenik Stromboli na istoimenskem otoku pri Siciliji, ki je te dni izbruhnil in povzročil strahovito škodo. Dve vasi sta popolnoma uničeni, 5 oseb je mrtvih, nad 30 pa ranjenih. Zadnjič je Stromboli izbruhnil leta 1919.

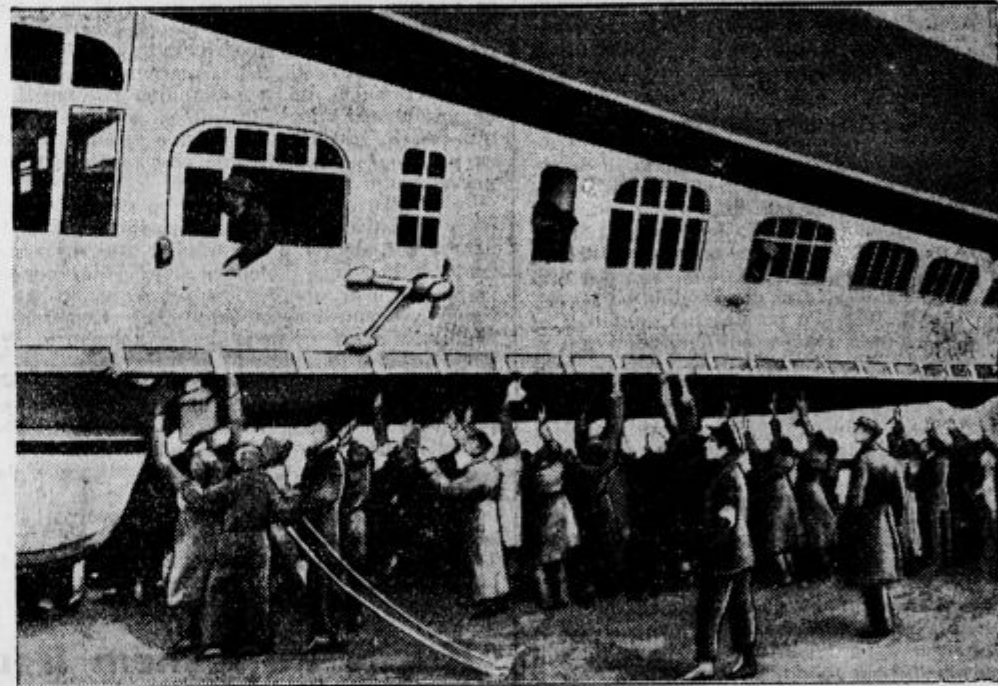
na krovu »Wespe« zgodil umor. Mož daje od sebe še nekoliko znakov življenja, zato naj se policija podvzga. Pet minut nato je že drvel avto s policijskim zdravnikom in njegovim pomočnikom na lice mesta. Kmalu so bili na krovu ladje, ki se je zdela ob tej uri popolnoma zapuščena. Sprejel jih je strojnik Batillot in jih peljal v strojne prostore. Tam je ležal na tleh mlad mož v krvi. Zdravnik je mogel ugotoviti le smrt. Na prvi pogled je bilo jasno, da je bil mož umorjen s sekuro. Ugotovili so nadalje, da je nesrečen 23 letni strojnik Jaillon. Kmalu so našli tudi okrvavljeno sekuro. Batillot je pripovedoval, da je prišel malo po polnoči na ladjo in da je tu našel truplo. Takoj je alarmiral policijo, ker se mu je zdelo, da gre za zločin. Kdo da bi bil zločinec, pa ni vedel ničesar povedati. Nato so zaslišali še par drugih mornarjev, ki so se udeležili nočne slavnosti, vendar niso vedeli povedati ničesar važnega. Sum je padel na Batillota, ki je končno le priznal, da je on morilec. Policijo pa je alarmiral le radi tege, da bi s tem odvrnil od sebe vsak sum. Dejal je, da je vnet bravec časnikov in da posebno pozorno zasleduje poročila o kriminalnih dogodkih. Pravi pa, da do sedaj še ni nikoli bral, da bi morilec sam poklical policijo. Zato se je poslužil tega manevra. Priznal je tudi vse podrobnosti dogodka. Z Jaillonom je kvartal in zaigral 6000 frankov. Nato ga je prosil, naj mu da denar nazaj, ker ga rabi za bližnje poroko. Jaillon pa o tem ni

Major Lawwash (Kanada) je z letala odkril na otoku King William na skrajnem severu Kanade dve taborišči Franklinove ekspedicije, ki je pred 85 leti izgubila, ko je hotela z ladjo odkriti severozapadni prehod.

se radi teh poslužili. Vsak teden gre množica naših ljudi v Ameriko. Za nas je pa sedaj predolgo, če moramo z ladjo potovati teden dni.»

Nato je prišel razgovor na načrti zgradbe tvornice čevljev v pruski Sleziji in na trditve nemških listov, da hoče Baťa podpirati slovanski življenj v Nemčiji. Baťa je smehljaje dejal: »Z enakimi tendencami, namreč počehiti, smo začeli v Avstriji, Afriki in Ameriki. Povsod zidamo naše tovarne za čevlje, celo v Indiji. Govorimo čisto resno: Pruski načrt je zelo enostaven. Kakor v vseh evropskih državah, tako hočemo tudi v Nemčiji zidati tovarno. Zakaj začenjamo ravno tam? Ker imamo tam že svoje prodajalnice in ker naš izvoz ovirajo visoke carine. Le tako moremo Nemčijo preskrbeti s ceneniimi čevlji, in mi hočemo vendar vsemu svetu prodajati cenene in dobre čevlje. Na berlinskem semnju za čev-

Sprejem »Grofa Zeppelina« na letališču pri Moskvi, kjer je 10. t. m. po 28urni vožnji iz Friedrichshafena gladko pristal, da obišče glavno mesto sovjetske republike, kar je dolgo časa napovedoval.

Dveletno hčerko živo zakopal

Policija v Maison Lattiffe se bavi z raziskovanjem nenavadno strašnega zločina. Neki oče, če ga smemo sploh tako še imenovati, je zakopal svojo dveletno živo hčerko in leto dni skrival pred svetom svoj strašni zločin. Zverina v človeški podobi je neki uradnik Edgar Baehl. Leta 1927 se je v Strassbourghu poročil in imel dvoje otrok. Ko se je nastanil v Maison Lattiffe, je poklical k sebi celo svojo družino, ki se je med tem povečala za dveletno deklico Jacquolino. Dan po prihodu svoje rodbine je vzel deklico in dejal, da jo bo nesel k neki dojlji, češ, da je stanovanje preteno. Potem je naslednjega dne prinesel ženi nazaj obleko svoje hčerke in dejal, da se bo že dojlja pobrigala za vse, kar bo mala rabila. Toda žena, ki od tege časa ni čula ničesar več o svojem detetu, je začela sumiti v strašno resnico. Posvetovala se je z nekaterimi prijatelji svojega moža in tako je končno prišla vsa ta govorica na uho policije. Baehla so zaslišali in priznal je, da je malo Jacquolino živo zakopal v nekem bližnjem gozdu.

Tajna ladje „Wespe“

Te dni se je v Parizu na Seni odigrala krvava drama. Mladega strojnika so našli na krovu neke trgovske ladje umorjenega. Odkritje zločina, njega razjasnitev in ugotovitev storilca je povzročila v Parizu pravo senzacijo. Ne daleč od velikih senjskih mostov, kjer takorekoč Sena zapušta Pariz, je ležala zasidrana mala trgovska ladja »Wespe« in čakala povelja, da dvigne sidro. Na predvečer odhoda, ko so po Seni ležale že dolge sence, je bila vsa ladja razsvetljena z reflektorji in na krovu so se zbrali mornarji k odhodni slovesnosti. Pozno v noč je bilo čuti z ladje petje in vesele klice. O polnoči pa je bilo praznika konec, luči so ugasnile in vse se je pogreznilo v temo. Ob pol 1 ponoči je nenadoma zapel telefon na mizi policijskega kriminalnega oddelka. Nek moški glas je nujno prosil pomoči, češ, da se je

hotel ničesar slišati. Nato je zagrabil Batillot za sekuro in ga ubil. Na koncu svojega pojasnjevanja je izrekel Batillot tele besede: »Bolje bi bilo, da bi zažgal ladjo in bi tako truplo zgorelo v plamenih. S tem bi zabrisal vse sledove.«

Radio

Programi Radio-Ljubljana

Torek, 16. septembra: 12.00 Dnevne vesti, plošče. — 13.00 Casovna napoved, borza, plošče. — 18.00 Radio orkester. — 19.00 Prof. Fr. Pengov: O strojih. — 19.30 Dr. Ivan Graienauer: Nemščina. — 20.00 Plošče. — 20.30 Prenos iz Zagreba. — 22.30 Dnevne vesti in časovna napoved.
Sreda, 17. septembra: Opoldanski program odpade. 18.00 Radio orkester. 19.00 Ga. Bartolova: Zena in alkohol. — 19.30 Silvester Škerlj: Ura dobre knjige. — 20.00 Plošče. — 20.30 »Tristan in Izolda, plošče, prenos iz Zagreba. — 22.00 Časovna napoved in poročila.

Drugi programi

Sreda, 17. septembra.
Belgrad: 17.30 Popoldanski koncert radio kvarteta. 19.30 Umetnost mladinske poezije (predavanje). 20.00 Koncert komorne glasbe (prof. J. Mokranjac, cello in dr. Gerassimenko, klavir). 21.00 Narodne pesmi poje gdč. Bašnjaković. 21.45 Večerni koncert radio kvarteta. 22.30 Prenos koncerta ruskih balalajk. — Zagreb: 20.35 »Tristan in Izolda«, opera v 3 dej., kp. R. Wagner (plošče). — Budapest: 18.50 Orientalna glasba, 20.00 Vokalni in instrumentalni koncert. 21.00 Za zabavo, nato koncert ciganskega orkestra. — Dunaj: 21.00 »Rendezvous«, enodej. 21.15 Belgijska glasba, nato večerni koncert. — Milan: 19.30 Večerni koncert zabavne glasbe. 20.40 Koncert belgijske narodne glasbe. — Praga: 20.00 Koncert radio orkestra. 21.30 Koncert violončelista V. Cerny. — Langenberg: 20.00 Belgijski večer; nato zabavna glasba. — Rim: 17.30 Koncert radio orkestra. 21.05 Koncert velikega orkestra. — Berlin: 19.25 Koncert godbe na pihala. 20.15 Belgijski večer, nato plesna glasba. — Toulouse: 18.25 Koncert radio orkestra. 19.40 Kitarata. 20.15 Operetna glasba. 21.00 Lahka glasba. — M. Ostrava: 19.35 Plošče. 21.30 Koncert jazz orkestra. — Leipzig: 19.30 Koncert na mandoline. 21.00 Zborovne pesmi. 21.05 Belgijski večer. 22.15 Plesna glasba. 0.30 Nočni koncert

Henry Ford na poti v Evropo na krovu parnika »Bremen«, katerega je v Cherbourgu zapustil, da nastopi svoje inspekcijsko potovanje po Evropi. Na sliki je Ford drugi od desne.

Herwig: Sv. Boštjan iz predmestja

Legenda. Izdala Delavska založba (Krekove knjižnice 2. zv.). — Prevel dr. Roman Tomšič.

Majhno delo po obsegu, pa veliko po vsebini. Človeka zmerom zgrabijo prigodbe junakov ljubezni, kakršni je naš Boštjan. Neveščnik bi morda dejal: »Blodnja, sama blodnja«, toda velika, čista in junaška, zato lepa blodnja. Tako bi sodil neveščnik, pa ne bi vedel, od kod ljubezen, junaštvo in veličina te »blodnje«. Dandanes, v času vsesplošne mlačnosti, razprtije in nepravice, v času, ko se zdi, da neče biti od nikoder prave, odresilne besede, hrepeni pač sleherno človeško srce po novih apostoli, Franciskih in Boštjanih. Moj Bog, dandanes vse preveč rešujemo socialna vprašanja z zakoni in uredbami, s teorijami in utopijami, manjka pa nam enega, kar je poglavito, manjka nam — ljubezni. Ljubezni, ki vse prodira, vse objemlje in ki dela čudeže.

Tako ljubezen do človeka ima Boštjan iz predmestja. Dvanajst let je bival v samostanu in je z drugimi brati v molitvi skrbel za zveličanje svoje duše. Pa ga je nenadoma obsjalo veliko spoznanje: »Čemu sedim tu, jaz samoljubnež, zunaj pa besni Antikrist?« Da zunaj besni Antikrist, besni najbolj v predmestjih, v okolicih tovarn in rudnikov, povsod, kjer prebiva delavski rod. Tam, kjer iz nezaznane gorja raste gnev do sočloveka in preklinjanje

Čas, znanstvena revija Leonove družbe (urednika dr. Lukman in dr. Stelč) je zaključila z 9-10 številko tega leta svoj 24. letnik. Zelo aktualen je z močjo in globino pisan članek dr. Aleša Ušeničnika o »moči ideje«. Kaj zanimiva in duhovita je paralela med Ignacijem Lojolskim in Ljeninom. Ideja komunizma je zmeta, a le vleče množice za seboj, kjer je izraz človeškega hrepenenja po sreči. Premagati boljševizma ne more sila, ampak le enakovredna ideja »To je najboljši način borbe proti komunizmu: dati delavstvu čim največ svobode, zagotoviti mu enakopravnost, dvigniti ga s pravnimi, socialnimi in gospodarskimi preuredbami, življenjsko in socialno. Zadovoljno delavstvo ne bo sanjalo o umišljenem paradizu na zemlji, in če bo sanjalo, te sanje ne bodo imele življenjske moči. Delavec ne bo izpostavil revoluciji ljubeča domka za dvomljive obete dvomljivih sanj. Idejo premagati z idejo: ateistični boljševizem s krščanskim socializmom, to je nauk, in če ga daje psihologija o moči ideje.« — Dr. Ivan Tomšič objavlja zelo obširno, celih 57 strani obsegajočo strokovnjsko razpravo o »reparacijskem vprašanju«. Sledijo razne beležke in pregled revij. — Čas izhaja vsak mesec razen v avgustu in septembru. — Naročnina: 60 Din za Jugoslavijo, 70 Din za inozemstvo. Za dijake velja znižana cena 40 Din, ako se jih naroči vsaj pet na skupen naslov.

Boga, kjer se ljudje v silnem hrepenenju trgajo med seboj kot divje zveri. Tam je našel vedovnik Boštjan svoje polje. Ubogal je glas, ki mu je velel: »Pojdi med nje« in je šel. Kjer je našel največ zla, tam je poprijel. Trume so šle za njim, toda naletel je tudi na odpor tistih mnogih, ki jim je bila njegova ljubezen na poti, ki so iskali pravice z ognjem in mečem. Padel je pod njihovimi streli, toda zgodilo se je, kakor je bil dejal: »Dokler živim, sem ves oviran. Ko bom mrtev, bom vse bolj nevaren.«

Kakor je dejal Boštjan, delajo je prav rodki od Hšlih, katerim veljajo Učeničkove besede: »Pošijem vas kot jagnjeta med volkove«. Ne zavedajo se, da je obsežena služba Bogu v službi sočloveka...

Legenda je mojstrsko delo največjega živčnega nemškega katoliškega pisatelja, je izhajala pred leti kot podlistek v »Del. pravici«, vendar ne dvomimo, da jo bodo ponovno in z veseljem vzeli v roke tudi tisti, ki so jo že takrat čitali. Knjiga je okusno opremljena, ima sliko pisatelja in obsežen predgovor o njem, ki ga je spisal g. prevajavec. Na koncu ji je pridejan odlomek Herwigovega romana »Pride ura!« Knjiga se dobi v Jugoslaviji, knjigarni za ceno 24 Din za broširan in 34 Din za v platno vezan izvod. Najbolje je priporočamo!

Planinski Vestnik, št. 9 prinaša sledeče: Dr. Jos. C. Oblak: V okrilju Visoke Tatre. — Janko Mlakar: Hochkönig in Dachstein. — Jos. Wester: Iz Tržiča v Tržič. — Dr. Jos. Šušelj: Imenoslovje Koroskih Karavan in razen drobiž. Na prilogi je slika Kamniškega sedla s Planjave.

Mladika, naš edinstveni družinski list, v septembrski številki prinaša zopet zelo bogato gradivo. Topot naj na prvem mestu omenimo poljudna znanstvena spisa Josipa Westra: V naših krajih pred 150 leti, ki se s to številko končuje in dr. Plečnikov: Iz katere snovi je naše telo. Oboje naši ljudje silno radi berejo. Nadaljujeta se romana »Kanonarjev Jurij« od Franceta Seljaka in »Zametene stopinje« od Henry Bordeauxa, zelo pestro je »Pisano polje«, v »Družini« pa Milica Grafenauerjeva piše o Vzgoji otrok k čistosti in sramežljivosti, Stefanija Humekova pa opisuje vsakdanja opravila v sodobnem gospodinjstvu. Veliko je v tej številki tudi slik in umetniških fotografij. »Mladiki«, ki stane na leto 84 Din, naj bi naročila prav vsaka naša družina! Uprava »Mladike« je v Celju.

Cerkovni vestnik

Duhovne vaje za duhovnike bodo v Domu od 22. do 28. septembra.

Nedeljski sport

Vsi napori, da bi pridobili našemu nogometu veljavo, ki mu gre, so kot izgleda, brezuspešni. Naši vodilni klubi so v zelo slabi formi, v formi, kakor menda še nikoli. Kje so vzroki? Oba kluba imata trenerje, na oko povsod dober igralski material, čim se pa prično igre, je vsesplošno neuspeh. Celjski atletiki, ki igrajo v domačem prvenstvu podrejeno vlogo, so premagali Primorje s 4:3. Ilirija je podlegla Haški s 4:2. Proti Haški, ki ni v posebni formi in ki tudi ni pokazal razen par potez ničesar. Zakaj so ti porazi? In oba kluba Ilirija in Primorje sta predvedla lepo igro; Ilirija je v drugem polčasu čisto stisnila Hašk v obrambo. Tudi prvi polčas je imela Ilirija več od igre, pa je dobila kar tri gole. Pri vsem smo pa imeli priliko videti lepo kombinacijsko

igro do 16 metrskega prostora. Do tu je slo, v 16 metrskem prostoru, ko je treba streljati, so pa odpovedali. Je pa tudi igra napada čisto zgrušena. Kajti predno se igralec z žogo obrne proti голу, mu že branilec z lahkoto žogo odvzame. Čisto začetniške pogreške. Napadalec, ki pričakuje žogo, ne sme biti nikdar obrnjen s hrbtom proti голу naprotinika. Druga napaka je pa vedno spreminjanje napada. Oman se še ni vživel v vlogo zveze, zato silil preveč v sredino in se trudil z žogo. Ko bi pa moral biti na mestu strel, ga pa ni. Vsaj notranji trio Oman, Knežević, Košak naj ostane, posledice bodo gotovo ugodne. Treba je pa igrati skozi celo igro z elanom in energijo in ne šele proti koncu reševati rezultat. Isto v Celju. Primorje je igralo, atletiki so

pa zabijali gole. In zmago je doseglo moštvo, ki je najmanj za razred slabše. Ti neuspehi, ki niso slučajni, jasno kažejo, da nekaj ni v redu.

Odigralo se je tudi drugo kolo tekem za državno prvenstvo. Končalo je brez presenečenj, ker se je splošno računalo, da bo Concordija, ki je v odlični formi, premagala Jugoslavijo. S tem so se naša napovedovanja uresničila. Napovedali smo, da bo Concordia zavzela eno prvih mest v teh tekmah. Jugoslavija je izgubila s 2:1, tekmo je pa sodil g. Deržaj. Kakor posnemamo iz Politike, kjer je poročal zneni igralec Petković, prav dobro. Napravil je le pogreško, ker je preostro sodil II metrovko. Seveda v Zagrebu, ker je tekmo sodil Ljubljancu, niso zadovoljni. No, pa saj se tudi zagrebški v Ljubljani niso pokazali v najboljši luči (z malimi izjemami). B. S. K. je premagal Slavijo iz Sarajeva s 5:2. Hajduk pa Slavijo z istim rezultatom kot prošle nedelje s 3:1. V obeh tekmah sta bila B. S. K. in Hajduk absolutno v prenoči.

V Ljubljani smo pa imeli poleg nogometa tudi dve zelo zanimivi prireditvi, plavalno tekmo Ljubljana: Zagreb in mednarodno tenis-tekmo Ilirija: Villacher Tenisklub. Plavalci so tekmo gladko izgubili, čeprav so razne prognoze napovedovale zmago. Tudi mi smo računali, da bodo združeni Ljubljancami zmagali. Malo je bilo sinole (diskvalificirana šteta), pa tudi nastopili niso nekateri. Pa skoki? Gotovo najslabša točka programa. Nobenega napredka, nasprotno nazadovanja. Grile je zopet premagal Kordeliča, to pot z večjo razliko točk. Čeprav ni prave konkurence v državi, je treba vseeno vestno trenirati. Zopet se je izkazal Willan, ki bo v stanu reprezentirati Ljubljano tudi v inozemstvu. Rezultat plavalne tekme je 229:188 točkam v korist Zagreba. Beljanci so pa premagali Ilirijo s 12:8.

Kolesarji so imeli glavno dirko in sicer za državno prvenstvo. Dirkali so na progi Krška vas — Skopice — Trnovo — Cerklje — Krška vas, in sicer so seniorji prevozili to progo sedemkrat, kar je 172 kilometrov, juniorji pa le trikrat. Udeležba je bila zelo številna, startalo je vknpo okoli 60 tekmovalcev. Naši dirkalci so zasedli peto in šesto mesto, novi državni prvak je pa Grgac (Sokol-Zagreb) v času 6:32:02.

Tudi zimski sportniki so zborovali. Glavna točka je bila zahteva po ustanovitvi smuše podzveze v Ljubljani. Vendar podzveze ne zahtevajo naši klubi pač, pa oni, ki ne pripadajo v delokrog nameravane podzveze. Nedeljsko zborovanje je sklenilo ustanoviti šele drugo leto podzveze v Ljubljani.

Sport (Sombor): Ilirija 62:8. Ping Pong sekcija Ilirije se je odzvala vabilu Sport kluba iz Sombora in poslala klubske tekme deset tekmovalcev. Niso uspeli, kajti Somborčani so vodilni klub v tej panogi sporta in goje namizni tenis že več let. Nasprotno je pri nas namizni tenis še v začetni fazi. Kljub porazu je pa ta tekma dobra šola. Imeli so priliko videti, kako se igra ping-pong, kajti Somborčani imajo mednarodno rutino. Somborčani imajo tudi državno prvenstvo v moštvi. Torej na vsak način močen nasprotnik. Kot smo že rekli, so se naši igralci lahko dosti naučili. Način igre je zelo različen, celo nasproten. Ker uporabljajo lažje »tenis« žogice, jim to omogočuje izredno hitro igro. Osem točk so priborili Grünfeld, Dečman, Deneš, in v dublu Grzinič S.—Grünfeld in Grzinič L.—Dečman.

Revanzna tekma se bo vrčila v novembru v Ljubljani in bo gotovo zelo zanimiva prireditve, kajti naši igralci bodo že uporabljali kušnje, ki so jih pridobili.

SK Ilirija — lahkotletska sekcija. Danes t. j. v torek 16. t. m. bo ob 6 na klubovem igrišču sestanek vseh lahkotletov. Na dnevnem redu je važen razgovor o jesenskem treningu pod vodstvom novega trenerja g. Ulage. Prosimo polnoštevilne in točne udeležbe!

Pridobivajte novih naročnikov!

Iz službenih objav

Izpremembe v trgovinskem registru.

Ljubljanska kreditna banka. Članom predstojništva podružnice na Rakeku sta imenovana: Meden Anton, veleposesnik v Begunjah pri Cerkljici, in Domicelj Maks, veletržec na Rakeku.

Podružnica Ljubljanske kreditne banke v Celju. Vpiše se naslednja izprememba: Prokura za to podružnico se je podelila uradniku te podružnice, g. Adolfu Pfeiferju.

Trgorska agentura »Anghimport«, d. z. z. o. z. Izprememba pravil.

A. Zeschko, Ljubljana. Izbrise se prokurist Klementshtich Karel. Vstopil je javni družabnik dr. Zeschko Erik, knjigovodja v Ljubljani, Erjavčeva cesta 18. Zaradi tega javna trgovska družba od 1. sept. dalje.

Izbrisala se je firma: A. Treo in M. Macun, Pluj.

Vpisi v združni register.

Vpisala se je:

Vodovodna zadruga v Medvodah, r. z. z. o. z. Člani načelstva so: Sešek Franc, kroj. mojster, Medvode 16, načelnik; Detela Jože, mlekár, Medvode, Preska 60, podnačelnik; Fertin Leopold, slaščičar, Medvode, Preska 39; Medič Franc, tovarnar, Medvode; Jaklič Franc, posestnik, Medvode 20; Tomo Vilko, gostilničar in posestnik, Medvode 4; Sušteršič Franc, posest., Svetje 7; Markošek Emil, komerc. vodja, Medvode 16. Rebolj Alojzij, ščetar, Preska 32.

Izpremembe pri združgah:

Hranilnica in posojilnica v Lukovici, r. z. z. n. z. Izbrise se član načelstva Jeretina Jožef. Vpiše se član načelstva Lampret Ivan, posestnik v Kosozah pri Lukovici.

Kmetijsko gospodarsko društvo v Logatcu, r. z. z. o. z. Sprememba pravil.

Mlekarska zadruga v Ratečah-Planici, r. z. z. o. z. Izbrise se član načelstva Rogar Josip. Vpiše se član načelstva Matjaž Janez, posestnik v Ratečah št. 34.

Pašna zadruga pri Sv. Ambrožu nad Cerkljami pri Kranju, r. z. z. o. z. Izbrise se člana načelstva Zelenikar Janez in Rebernik Simon. Vpišeta se člana načelstva: Grlic Anton, posestnik, Stiška vas 2, Zupin Primož, posestnik, Ravne 9.

Vzajemna posojilnica v Ljubljani, r. z. z. o. z. Izbrise se član načelstva Mazovec Ivan. Vpiše se član načelstva Martinčič Avgust, posestnik in ključavničar v Ljubljani.

Hranilnica in posojilnica na Dobrni, r. z. z. n. z. Izstopil je iz načelstva Blažič Matevž, pos. v Lukovini 11. Vstopil je v načelstvo Rihtar Josip, posestnik, Vrba 17, Dobrna.

Hranilnica in posojilnica v Dramljah, r. z. z. n. z. Izstopil je iz načelstva Kožuh Jernej. Vstopil je v načelstvo Zidanšek Janez, posestnik, Št. Ilj 1.

Agrarna zadruga v Sv. Marjeti na Drauskem polju, občina Sv. Marjeta na Dr. polju, r. z. z. n. z. Izbrise se dosedanja člana upravnega odbora Mendas Ivan in Gojčič Miha, vpišeta pa novoizvoljena člana upravnega odbora Klep Ivan, posest. v Prepolju 23 (podpredsednik) in Meglič Franc, posest. sin v Sv. Marjeti na Dr. polju 80. Dosedanji član uprav. odbora Marčič Jurij je predsednik. Sprememba pravil.

Hranilnica in posojilnica v Dragi, r. z. z. n. z. Izbrisal se je član načelstva Glatz Franc, vpisal pa novoizvoljeni član načelstva Jelešnik Ludvik, posestnik v Dragi 19.

Kmetijska hranilnica in posojilnica v Skocijanu, r. z. z. n. z. Vpisala se je zaznamba, da sme podpisovati namesto enega za podpis upravičenega člana načelstva kot pooblaščenec Globevnik Ivar ml., posestnikov sin v Skocijanu.

Kreditna zadruga uslužbenecv drž. železnice v Mariboru, r. z. z. o. z. Sprememba pravil.

Posojilnica v Dobropoljah, r. z. z. n. z. Izbrisal se je načelstveni član Levstek Andrej, vpisal pa novoizvoljeni član načelstva Strumbelj Anton, posestnik iz Zdenске vasi 5.

Združna elektrarna o St. Jerneju, r. z. z. o. z. Izbrisal se je član načelstva Krhin Janez, vpisal pa novoizvoljeni član načelstva Brulc Jože, posestnik in usnjár in Št. Jerneja.

III No. 13.008/1.-1930.

RAZGLAS

Kraljeva banska uprava dravske banovine odprti 3. novembra 1930 v Mariboru enoletno nižjo gozdarsko šolo. Na ta zavod se sprejme do 20 gojencev (internistov).

V prvi vrsti se bodo v ta učni zavod sprejemali sinovi malih in srednjih gozdnih posestnikov, ki ostanejo na gozdarskem posestvu kot bodoči gospodarji.

Prosilci morajo biti telesno in duševno zdravi, od 16 do 24 let stari.

Vsi gojenci bodo stanovali in se prehranjevali v internatu.

Svojeoročno spisano prošnjo, opremljeno s kolkom za 5 Din je vložiti do 15. oktobra 1930 in nasloviti na šumarski oddelek kraljevske banske uprave v Ljubljani (za ravnateljstvo mariborske nižje gozdarske šole).

Prošnji je priložiti: Krstni list, domovnico, zadnje šolsko izpričevalo, navrstveno izpričevalo in obvezo staršev, da bodo krili stroške v internatu. Podrobnejša pojasnila daje gozdarski odsek kraljevske banske uprave v Ljubljani.

Ljubljana, 11. septembra 1930.

+
SPLOŠNA BOLNICA V MARIBORU
naznanja tužno vest, da nas je naša blaga častita sestra usmiljenka

Placidija Katarina Pardeller

emer, dolgoletna sestra prednica

danes ob 2 po kratki bolezni in Bogu vdana, v 71. letu starosti za vedno zapustila.

Blagi pokojnici, ki je izza rane mladosti skoro pol stoletja posvetila vse svoje moči in življenje Bogu in trpečim bolnikom v naši bolnici, bodi ohranjen tvoj in časten spomin.

Pogreb prezastužene sestre se bo vršil v torek 17. septembra ob pol 15 iz upravnega poslojpa splošne bolnice na magdalenško pokopališče.

Maribor, dne 15. septembra 1930.

Dvokolesa
motorji, šivalni stroji, otroški in igračni vozički, pnevmatika, posamezni deli. Velika izbira, najnižje cene. Prodaja na obroke. Ceniki franko.

„TRIBUNA“ F. B. L., tovarna dvokoles in otroških vozičkov LJUBLJANA, Karlovška cesta št. 1.

NAZNANILO!

Vsled končane kopalne sezije preneham s svojo brivnico v kopalnišču Ilirije in pričnem zopet redno poslovati v svoji brivnici v Okrožnem uradu za zavarovanje delavcev.

Priporočam se R. JURMAN, brivec, frizer in pedikur.

SALDA-KONTE ŠTRACE - JOURNALE ŠOLSKE ZVEZKE - MAPE ODJEMALNE KNJIZICE RISALNE BLOKE LTD.

NUDI PO IZREDNO UGODNIH CENAH KNJIGOVENICA JUGOSLOVANSKE TISKARNE PREJ K. T. D. V LJUBLJANI, SOBFARJEVA ULICA H. MADSTROFJE

Prodajo se bukova rezana drva

Iz suhega tovarniškega lesa v koncih od 20—40 cm, 3—5 cm debelih, boljše kurivo kakor oglje ali copljena drva, posebno pripravno za štedilnik in peči, po 333 Din za 1000 kg, postavljeno pred hišo v Ljubljani. Ne manjše pošiljke kot en tovarni auto od 2500—3000 kg. — Naročila, dokler traja zaloga, na trdko: REMEC - CO., lesna industrija, Ljubljana, Kersnikova ulica 7.

Členjenemu občinstvu naznanjam da otvorim v nedeljo 21. t. m. prenovljeno MESNICO IN PREKAJEVALNICO pri farni cerkvi v Zagorju. Izdelovali se bodo raznovrstni mesni izdelki, kranjske klobase, salame itd. Postrežba točna in solidna. Cenjenim odjemalcem se vljudno priporočam

Križanic, mesar in gostilničar, Zagorje.

Autotaksi M. Hočevar

Novo mesto-Kandija Telcelou št. 18

TEREZIJO JALEN
učiteljico v Gorjšk

Pogreb z maso zadušnice bo na Rodinah, župnija Breznica, v sredo 17. t. m. ob 10. Rodine, dne 15. septembra 1930.

Zalostni bratje in sestre, nečaki in nečakinje.

Neizmerne žalosti javljamo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem prežujno vest, da nas je naša nad vse ljubljena hčerka, sestra, vnukinja in nečakinja, gospodična

Pavla Zabovnik

učiteljica

v cvetu mladosti za vedno zapustila. Pogreb blage in nepozabne pokojnice se bo vršil v sredo 17. t. m. ob pol 11 dopoldne na pokopališče na Rečici ob Savinji. Polzela, 15. septembra 1930.

RODBINI ZABOVNIK-ZOLGER.

MALI OGLASI

Vsaka drobna vrstica 1-50 Din ali vsaka beseda 50 par. Najmanjši oglas 5 Din. Oglas nad deset vrstic se računa višje. Za odgovor znakom! — Na vprašanja brez znamke ne odgovarjamo.

Službe iscejo

Mlekar (Primorec)

z dveletno prakso sprejme primerne službe. - Naslov v upravi lista št. 10.618.

Žagar

sposoben za vsako žago, isče službo. Naslov pove uprava »Slov.«, Maribor.

Krojaški pomočnik

isče službo. Slovenščine ne zna popolnoma in bi se rad priučil. Ponudbe na: Jurij Hutter, Rigelj, Stari log.

Mladenič

priden in pošten, isče službo. Rajši h konjem. Naslov pove uprava »Slovenca« pod št. 10.620.

Prodajalka

vajena v veletrgovini z mešanim blagom želi premeniti mesto. Naslov pove uprava pod št. 10.632.

Hlapec

začetnik, 19 letni — isče službo. — Naslov pove uprava »Slovenca« pod št. 10.646.

14 leten fant

bi se rad izučil ključavničarstva ali kleparstva pri kakem mojstru, kjer bi imel vso oskrbo v hiši. Naslov pove uprava »Slovenca« pod št. 10.648.

Službo dobe

Učenke

za mehanično umetno vezenje in predtisk sprejme Matek & Mikeš, Ljubljana, Dalmatinova ul. 13.

Kuharico

v boljšo restavracijo, samostojno, večšo vseh v to stroko spadajočih del, večletno prakso in dobriimi spričevali, se pod ugodnimi pogoji takoj sprejme. — Naslov pove uprava lista pod 10.491.

Vrtnarski pomočnik

samski, trezen in marljiv, sprejme takoj za stalno službo na posestvu pri Ljubljani. Plača po dogovoru. - Kje, pove uprava »Slovenca« pod št. 10.614.

Učenka

ubogljiva in poštena, se takoj sprejme za večjo trgovino na deželi z vso oskrbo v hiši. Takojšnje ponudbe na upravo »Slovenca« pod »Poštena učenka« št. 10.628.

Dekle z dežele

dobi mesto v hiši, ki bi opravljala vsa hišna dela in zna nekoliko kuhati. Ponudbe na: Franc Presterl, pekarija in gostilna, Jesenice.

Vajenca

za čevljarstvo obrt sprejme takoj ali pozneje. - Stefan Strašek, čevljarstvo mojster, Celje.

Boljša rodbina

v Zagrebu sprejme takoj pošteno služkinjo, ki je izvežbana nekoliko tudi v kuhinji. Naslov se pošlje v upravi lista št. 10.641.

Iščem prodajalko

v trgovino z mešanim blagom na jako prometnem kraju blizu kolodvoru, kateri bi dal na račun. Pogoji: 10—15.000 Din kavicije. Ponudbe pod šifro: »Trgovka« na podružnico »Slovenca« v Novem mestu.

Služkinja

za vse, pridna, poštena, snažna, se sprejme. Tavčarjeva ulica 6, II, levo.

Postrežkinja

se išče za par ur popoldne v bližini Sv. Petra. Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 10.650.

Zasluzek

Iščem

za vse kraje v državi zastopnike za prodajo nove patriotične slike. Prodaja je odobriilo in omogočilo pristojno ministarstvo. Zasluzek 3—6000 Din mesečno. Obrniti se je osebno ali pismeno Izdavačkoj kancelariji - Beograd, Kolarčeva 3/L.

Pouk

Gosli poučuje

biv. učitelj konservatorija, Študentovska ulica 9/L.

Soferska šola

I. oblast. konc., Čamerik, Ljubljana, Dunajska c. 36 (Jugovavto). — Tel. 2236. Pouk in praktične vožnje.

Akademik

želi poučevati srednješolca matematiko. Išče tudi službo domačega učitelja pri ljudskošolcu. Cenjene ponudbe na upravo »Slovenca« pod šifro »Vesten« št. 10.631.

Pouk živih jezikov

nemščine, francoščine, srbohrvaščine, angleščine, španščine, italijansčine v skupinah in za posameznike. Poučujejo po direktni metodi kvalificirane učne moči. Prijave od pol 7 do pol 8 zvečer: Beethovnova ulica 7, pritličje, levo. — Prof. Sid. J. Jeras.

Čitajte in širite

»Slovenca«!

Stanovanja

Soba

za gospoda se odda v »Vzajemni zavarovalnici« na Miklošičevi cesti v Ljubljani. Lepa solnčna lega, elektrika in parket. - Poizve se pri hišniku.

Sostanovalec

se sprejme. — Florijanska ulica 16, I. nadstr.

Gospod

se sprejme na stanovanje. — Ulica na Grad št. 7.

Stanovanje

iščem za učenko zdravstvene šole v bližini šentpeterske cerkve. Ponudbe pod »Ves dan odsotna«.

Soba

lepo opremljena, v bližini kolodvoru, se odda s 1. oktobrom. — Naslov pri upravi »Slovenca« pod št. 10.645.

Vnajem

Restavraterja

sposobnega prevzeti novo otvoren hotel z restavracijo za več let v najem, eventualno, kupitiga, iščem. Hotel odprt celo leto. Vprašati: Hotel »Zagreb«, Senj.

Glasba

Orgle,

harmonije, piščali in ventilatorje za orgle izdeluje najceneje Anton Dermič, izdelovatelj orgel, Radovljica.

Klavirji

Preden kupite klavir, si oglejte mojo bogato zalogo prvovrst. klavirjev. - Prodajam najceneje na najmanjše obroke z garancijo. Strokovnjaško popravilo in čisto uglaševanje. - Najcenejša izposojevalnica. — Warbinek, Ljubljana, Gregorčičeva 5, Rimska cesta 2.

Posestva

Načrte in proračune

za zgradbo izvršuje Tehnični biro »Tehna«, Ljubljana, Mestni trg št. 25/I.

Kupim posestvo

v okolici Brezic. Ponudbe na upravo lista pod št. 10.550.

Prima posestvo

od ca. 5 ha, 1 km oddaljeno od mesta Kraljevo, se daje v najem. Pojasnila daje: Dobr. Plešinač, orožn. poručnik, Gostivar.

J. Maček

Ljubljana, Aleksandrova c. 12 v oblekah in povrnitkih najcenejši.

Kupimo

Vsakovrstno

zlato kupnje

po najvišjih cenah

CERNE, juvelir, Ljubljana, Wolfova ulica št. 3.

Prodamo

Puh perje

kilogram 18 Din razpošiljam po povzetju najmanj 5 kg. Potem čisto belo gosje kg po 130 Din in čisti puh kg po 250 D. L. Brozovič, Zagreb, Ilica 82. Kemič. čistilnica perja.

Deske

III. a za obijanje kratke za mizarje oblane za pode prodaja po zelo nizki ceni »Ilirija«, Dunajska c. 46. Telefon 28-20 in 25-95.

Razmnoževalni stroj

»Gestetner« — v formatu 42 x 34, skoraj nov, posebno priporočljiv večjim tiskarnam za tiskanje razpredelnic, proračunov, otkozič, cenikov itd. — se ugodno proda. Stroj natiska v eni uri šest do osem tisoč odtisov. Ponudbe poslati na: Ptujška tiskarna, Ptuj.

Obrt

Fino portugalko

toči gostilna »Pri Dolenju« (prej »pri Pavletu«), Kapiteljska ul. 3, nasproti Alojzijevišča, čez Poljansko cesto.

Stolpne ure

po novem izumu, ki imajo samo 2 uteži in bijejo četrt dvojno in ure ob uri na dva zvona, izdeluje podpisani. Ravno tako male ure za šole, ki poljubno zvonijo, in priklopne električne po prav nizki ceni. Za precizno funkcijoniranje jamči. Vsem č. g. duhovnikom, šolskim odborom i. t. d. se vdano priporoča Ferdo Motnikar, urar, Zagorje ob Savi.

Naznanilo!

Cenjenemu občinstvu priporočam izbiro **damskih klobukov** in raznih potrebščin.

Sprejem vsakovrstna popravila.

Lasni izdelci.

Miklošičeva 4 — Posest, 2. vrata

Za obilni poset se priporoča

Fr. Flerin.

Škornje

za dame in gospode, kakor tudi vso drugo obutev nabavite najbolj ugodno pri Kos, Tržaška cesta (Stan in dom).

Domače in ogrske

SALAME

prvovrstne — kakor tudi polnomasten polemendol, sir nudi po najnižji ceni I. Buzzolini, Lingarjeva ul. - Ljubljana.

Debele

luskinaste robe

kupite najceneje pri tvrdki A. VOLK, LJUBLJANA Resljeva cesta 24

Svetov. znane originalne

WECK-ove

čaje in aparati za vkuhanje se dobe v sledečih veletrgovinah: Celje: Jos. Jagodič, Maribor: Karl Lotz in Pinter & Lenard. — Glavna založba za Jugoslavijo: FRUCTUS, Ljubljana, Krekov trg 10.

LIKANJE

moške ali damske

obleke

18 Din

Obračanje 300 D

Garderobo najhitreje zlika, kemično čisti, pošije, obrne **Wallet Express, Ljubljana — Stari trg 19.** Na likanje se lahko počaka.

Razno

Nikar

ne bodite brezbržni. Kamenje Vam škoduje. Nikoprost stane enkrat za vselej franko 76 Din. Razpošilja Lindič, Ljubljana, Komenskega 36.

Dozor! Automobilisti! Dozor!

Specijalna delavnica za tapeciranje in „duco“ ličanje avtomobilov

MARTIN MALI - Domžale

Točna izvršitev! Solidne cene!

Posestniki konjičkov!

Približno 300 m³ peska in cementa je transportirati z 8 konjički (Tragtiere) 90 m visoko v hrib. Ponudbe na: Gradbeno podjetje in g. Dedek, Ljubljana, Žibertova 7.

Inserirajte v 'Slovenca'!

Naznanjamo, da nas je sredi dela nenadoma zapustila tovarišica

Terezija Jalen

in odšla k večnemu počitku.

Učiteljstvo osnovne šole Gorje.

OKRAJNI SOLSKI ODBOR GORJE naznanja žalostno vest, da je 15. septembra 1930 odšla k večnemu počitku učiteljica

Terezija Jalen

Požrtvovalni učiteljci ohranimo časten spomin!

Rumeni gusarji

(Sodobna zgodba.)

»Ko smo se zadnjič videli,« je nadaljeval tujec, »vama nisem smel povedati svojega imena. Vidva, gospoda, pa sta mi izkazala izredno veliko uslugo, največjo uslugo, ki jo more mož izkazati možu. Rešila sta mi življenje! Samo zavest, da moram služiti veliki stvari, me je silila, da se vama nisem dal spoznati. Zdaj pa so se okolnosti spremenile in moje ustnice niso več zapečatene. Dovolita torej, da se vama predstavim. Ime mi je Čen Su Feng in sem tučen Kvang Hsija. Zahtevajta kakršnokoli uslugo, na razpolago vama bom.«

Zopet se jima je dvorljivo poklonil in Holandca sta se mu za poklon prav tako slovesno zahvalila ter zamrmrala nekaj okornih besedi v pozdrav. Mihael je vedel, da je tučen vojaški guverner čez vso pokrajino; vendar pa tudi zdaj še ni razumel, kako je mogel tako odlični in mogočni uradnik zabresti v grozni položaj, iz kakršnega sta pred kratkim rešila Čen Su Fenga. Pa izvedel je takoj.

»Pred nekaj dnevi,« je nadaljeval tučen, »sem moral bežati. Gospoda sama dobro vesta, da moja nesrečno domovino trga državljanska vojna. Tudi mene je z moje službenega mesta spodrinil neki upornik; bil sem v smrtni nevarnosti. Napravil sem načrt, da nasilnika preženem. Zbral sem okoli sebe vojsko zvestih mož, na katere sem se lahko zanesel. Načrti so bili že skoraj gotovi. Tedaj so mi pa svetovali, naj bi svojo stvar še podprl s tem, da pridobim

za zaveznika glasovitega gusarja. S pomočjo Tataru in mojega zvestega služabnika smo določili sestanek.«

Pri teh besedah je pokazal na vodnika in Tim se mu je umaknil, da je stopil mož v ospredje.

»Bila pa sva oba izdana. Mojega služabnika so ranili in vrgli v morje in tudi njemu sta vidva, gospoda, rešila življenje, kakor sem izvedel pozneje. Vang in Tatar sta mi nastavila past. Podkupil ju je bil namreč že moj tekmeč in baš sta me hotela zadaviti, ker jima nisem izdal važnih tajnosti; tedaj pa sta v to sobo stopila vidva in me rešila. Ušel sem in se nekaj dni skrival, dokler nisem zopet zbral svoje vojske. No in zdaj se moram prav vama zahvaliti, ki sta uničila gusarjem brodovje, da sem svojega sovražnika pregnal in zopet zasedel svoje odlično mesto.«

»Čudita se? Pa vendar je tako. Moj sovražnik je namreč mislil, da sem razgalil gusarje jaz! Vest o tem junaštvu pa je moja moč jako okrepila in zato je sovražnik zbežal, ne da bi čakal na odločilni boj z mojimi četami. Moje čete taborijo zdaj v vasi in v trdnjavi. Tam so mi tudi povedali, da vas je moj služabnik peljal semkaj, zato sem z majhno telesno stražo, ki me čaka zunaj, hitel za vami.«

»Častitam vam, gospod,« pravi Mihael. »Vse nas jako veseli, ako smo vam kaj koristili.«

»Mnogo sem vam dolžan. Slišal sem o vaših junaških in drznih činih, vendar pa bi marsikaj rad še natančneje izvedel in jako me bo veselilo, ako izvem vso zgodbo iz vaših ust. Prej pa moram še tukaj nekaj urediti. V steni tamle vidim odprtino. Ali ste preiskali, kaj je tam spodaj?«

»Ne. Vemo pa, da je pod zemljo klet; Ming Vang Tanga smo dobili doli; vendar — Mihael je utihnil, ko mu je šnila v spomin tista noč, ko je videl pre-

našati tovore z osla. »Kajpada! Gusarjeva zakladnica je!«

Povedal jim je, kaj je videl v tisti noči.

»Gotovo bo nekaj takega,« reče tučen. »Vedno so zastoj ugibali, kam so pač gusarji skrivali večje dragocenosti s svojih roparskih pohodov. Pojdimo doli in pogledimo!«

Tučun je rekel svojemu služabniku po kitajsko nekaj besed in takoj je stekel ven ter se hitro vrnil z bakljo, ki jo je v naglici zmašila njegova telesna straža. Tučen je odšel v spremstvu Mihaela in Lovreta po stopnicah v klet in preiskal ob luči baklje vse podzemne prostore. Mnogo zabojev in zavojev je bilo nagrmadenih drug vrh drugega. En zavoj so s silo odprli in videli, da je poln zlatnine in srebrnine. Drugi pa jim je pokazal cele zaloge draguljev.

»Dosti,« pravi tučen. »Da pregledamo vse zaklade, bo treba precej časa. Jasno je, da so gusarji ohranjevali od svojega plena, ki so ga nagrabili pri svojih ropih na morju in od premožnejših domačinov na celini, predvsem take stvari, ki so bile dragocene in so se dale zlahka prenašati. Dal jih bom zastražiti, dokler ne uredim vsega potrebnega, da se prenesejo k meni na dom. Prav veselilo me bo tudi, gospoda, da vama poklonim, karkoli si bosta blagovolila izbrati. Čim dragocenejšo reči bosta zahtevala, tem bolj bom vesel.«

»Hvala vam, gospod,« reče Mihael, »o tem se lahko še pozneje pogovorimo. Zdaj pa, da govorim naravnost, smo vsi strašno izmučeni in nismo ničesar tako potrebni kakor da dokončamo prekinjeni obed in se prav dobro naspimo.«

»Oprostita, da sem tako pozabljal! Pojdimo v trdnjavo,« odvrne tučen. »Pojdimo!«